

**T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**BASKETBOL ÖĞRETİMİNDE
FARKLI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME ALANLARI ÜZERİNE ETKİSİ**

DOKTORA TEZİ

**Hazırlayan
Zekeriya ÇELİK**

ANKARA - 2011

**T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
DOKTORA PROGRAMI**

**BASKETBOL ÖĞRETİMİNDE
FARKLI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME ALANLARI ÜZERİNE ETKİSİ**

DOKTORA TEZİ

Zekeriya ÇELİK

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Atilla PULUR**

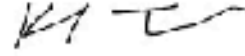
ANKARA- 2011

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Muderliğu'ne,

Zekariya elik'e ait "BASKETBOL ÖğRETİMİNDE FARKLI ÖğRETİM YÖNTEMLERİNİN ÖğRENCİLERİN ÖğRENME ALANLARI ÜZERİNE ETKİSİ" bağlıklı tezi 25/10/2011 tarihinde, Jürimiz tarafından "Beden Eğitimi ve Spor" Anabilim Dalında "DOKTORA Tezi" olarak kabul edilmiştir.

İmza

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Kemal TAMER

Üye: Prof. Dr. Mihtar KOZ

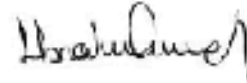
Üye: Prof. Dr. A. Emre EROL

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ayilla PULUR
(Damağman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. İbrahim CİCİÖğLU

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőmesinde bana her tŸrlŸ yardımda bulunan ve emeklerini esirgemeyen aşağıda adı geçen kişilere ve kurumlara en içten duygularımınla teőekkŸr ederim.

Sayın Yrd. Doç. Dr. Atilla PULUR, danıőmanım olarak doktora sŸresince ve tezimin oluşturulması, yŸnlendirilmesi ve gerçekleştirilmesi aşamasında her konuda sŸrekli destek olmuő, zamanını ayırmıő ve bilgisini paylaőarak Ÿnemli katkılarda bulunmuştur, kendisine sonsuz teőekkŸr ederim.

Tez izleme komitesi Ÿyeleri Sayın Prof. Dr. A. Emre EROL ve Prof. Dr. Mithat KOZ tezin olgunlaőmasında yaptıkları katkılardan dolayı teőekkŸr ederim.

Araştırmada veri toplanması için izin alınan Denizli ‘‘Raőt Özkardeş İlkŸretim Okulu’’ MŸdŸrŸ Sayın Hidayet YANIK’a, Beden Eğitimi Ÿđretmeni Sayın SŸleyha TARIM’a ve çalışmada yer alan sevgili Ÿđrencilere çok teőekkŸr ederim.

Tezin her aşamasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Murat KANGALGİL ve arkadaőım Yunus ARSLAN’a teőekkŸr ederim.

Doktora sŸrecinin baőlamasında Ÿnemli katkıları olan benim için çok değerli Sayın Prof. Dr. Yaőar SEVİM hocamı rahmetle anarak teőekkŸr ederim.

Her zaman pozitif yaklaşımları ile beni her konuda cesaretlendiren Sayın Prof. Dr. Kemal TAMER hocama çok teőekkŸr ederim.

Ders dŸnemi boyunca ders aldığım ve her konuda yardımcı olan bŸtŸn değerli Ÿđretim Ÿyelerine teőekkŸr ederim

Tezin her aşamasında Ÿzellikle ders dŸnemimde bana her tŸrlŸ desteği veren sevgili eőim Eylem ve kızlarım Karın ve Aden’e; bana gŸstermiő olduğunuz destek, anlayıő ve sabır için sizlere sonsuz teőekkŸr ederim.

ÖZET

BASKETBOL ÖĞRETİMİNDE FARKLI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME ALANLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Çelik, Zekeriya

Doktora, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Atilla PULUR

Ekim –2011

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi dersi spor bilgi ve becerileri alt öğrenme alanında yer alan kazanımlara yönelik olarak, basketbol oyunu içerisindeki bazı konuların öğretiminde kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin, öğrencilerin öğrenim alanları (bilişsel, duyuşsal, psiko-motor) üzerine etkisinin araştırılması ve kıyaslanmasıdır.

Araştırmanın örneklemini, Denizli Merkez Raşit Özkardeş İlköğretim Okulunda öğrenim gören, ilköğretim 6. sınıfta beden eğitimi dersi alan ve bazı değişkenler açısından (yaş, cinsiyet, beceri özgeçmiş vb.) benzer özellikler taşıyan öğrencilerden oluşturulan 2 grup, toplam 54 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak bilişsel alanda öğrencilerin başarılarının ölçülmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen “Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT)” kullanılmıştır. Psiko-motor alan becerilerini tespit etmek için basketbol ünitesinin bazı konularını içeren işlem basamaklarının yer aldığı ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Gözlem Formları” kullanılmıştır. Duyuşsal alanda öğrenci tutumlarının ölçülmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen “Basketbola İlişkin İlgili Ölçeği (BİİÖ)” kullanılmıştır.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet ve yaş özelliklerini betimleyici frekans, ortalama ve standart sapma değerleri çıkarılmıştır. Bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alana ait denencelerin test edilmesi için de normallik dağılımlarına da bakılarak bağımsız gruplarda t test ve wilcoxon eşleştirilmiş iki örnek testi (Wilcoxon) analizleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin, bilişsel alandaki gelişimlerine bakıldığında, yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yöntemine göre anlamlı düzeyde daha yüksek gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Duyuşsal alanda ise, yönlendirilmiş buluş lehine belirgin bir gelişme olmasına rağmen komut yöntemi ile arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Buna rağmen yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yöntemine göre daha yüksek düzeyde

duyuşsal alana etki ettiği söylenebilir. Psiko-motor alanda ise bütün beceri alanlarında yönlendirilmiş buluş lehine anlamlı fark tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, beden eğitimi ve sporda, ğrenci merkezli bir yöntem olan yönlendirilmiş buluş yönteminin, ğretmen merkezli bir yöntem olan komut yöntemine göre, öğrenme alanları üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, ğrenme Alanları, Basketbol, ğretim Yöntemleri, Yönlendirilmiş Buluş Stili, Komut Stili.

ABSTRACT

THE EFFECTS OF DIFFERENT TEACHING METHODS IN BASKETBALL ON LEARNING AREAS OF STUDENTS

Çelik, Zekeriya

Doctoral, Physical Education and Sport Department

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Atilla PULUR

October –2011

The purpose of this research was to explore and to compare the basketball game in different teaching methods used in learning areas (cognitive, affective and psycho-motor) on physical education course sport knowledge and skills.

The sample of the study was taken from Denizli Merkez Raşit Özkardeş Primary School 6th grade students who have physical education class with some similar variables (age, gender, skills, background etc.). The sample size was 2 groups in total of 54 students.

To collect the data of cognitive measures of students “Basketball Success Test” was developed by the researcher. The psycho-motor skills in basketball units which covers some of the process steps were determined by “Observation Forms” developed by the researcher. To measure the affective areas of student attitudes “Basketball Interest Scale” was also developed and used by the researcher.

The research group of students were sorted by age, gender the frequency identifier, means and standard deviation values were determined. Cognitive, affective and psycho-motor areas of normality distributions were analyzed, independent group tests and Wilcoxon two-sample test analysis were used.

As a result; when looked at the cognitive results of the students, directing to guided discovery method showed significantly higher growth according to the command method. Although a marked improvement in favor of the guided discovery method, a significant difference between the command style and guided discovery method was not available. However, the guided discovery method was directed to a higher level of emotional impact according to the command style method can be said. In the field of all skill areas of psycho-motor skills, significant difference have been identified in favor of the guided discovery method.

As a result, physical education and sport, which was directed to a method of student-centered method of the guided discovery , a method of teacher-centered method, according to the command style, said to be more effective on areas of learning.

Keywords: Physical Education and Sports, Learning Areas, Basketball, Teaching Methods, Guided Discovery Style, The Command Style

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ONAY SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Problemi.....	6
1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri.....	6
1.4. Araştırmanın Önemi.....	8
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	8
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
1.7. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II	
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	12
2.1. Eğitim.....	12
2.2. Öğrenme.....	13
2.3. Öğretim.....	14
2.4. Öğrenme Kuramları.....	15
2.5. Beden Eğitimi ve Spor.....	19
2.5.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları.....	24
2.5.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Öğrenciye Kazandırılacak Hedefler.....	26
2.6. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor.....	28
2.7. Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	30
2.8. Basketbol.....	44
2.8.1. Top Sürme.....	46
2.8.2. Pas.....	49
2.8.2.1. Pas Çeşitleri.....	50
2.8.3. Şut.....	53
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	56
3.1. Araştırma Grubu.....	56
3.2. Araştırma Deseni.....	56
3.3. Veri Toplama Araçları.....	58
3.3.1. Bilişsel Alana İlişkin Veri Toplama Aracı.....	58
3.3.1.1. Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT).....	58
3.3.2. Psikomotor Alana İlişkin Veri Toplama Araçları.....	59
3.3.2.1. Psikomotor Alan Gözlem Formu.....	59
3.3.2.2. Uzmanlar arası Güvenirlilik.....	60
3.3.3. Duyuşsal Alana İlişkin Veri Toplama Aracı.....	61
3.3.3.1. Basketbola İlişkin İlgi Ölçeği.....	61
3.3.3.2. Temel Bileşenler Faktör Analizine Yönelik Bulgular.....	62
3.3.3.3. Ölçeğin Güvenirliliğine İlişkin Bulgular.....	65
3.4. Verilerin Toplanması.....	65
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	67

BÖLÜM IV	
BULGULAR.....	68
4.1. Bilişsel Alana İlişkin Bulgular.....	70
4.2. Duyuşsal Alana İlişkin Bulgular.....	71
4.3. Psikomotor Alana İlişkin Bulgular.....	72
BÖLÜM V	
TARTIŞMA.....	75
5.1. Bilişsel Alana İlişkin Bulguların Tartışılması.....	75
5.2. Duyuşsal Alana İlişkin Bulguların Tartışılması.....	77
5.3. Psikomotor Alana İlişkin Bulguların Tartışılması.....	80
BÖLÜM VI	
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	84
6.1. Sonuçlar.....	84
6.2. Öneriler.....	86
KAYNAKLAR.....	87
EKLER.....	98

TABLolar DİZİNİ

SAYFA

Tablo 1. Uzmanlar Arası Güvenirlik Değerleri	61
Tablo 2. BİİÖ'ye Ait Döndürölmüş Faktör Yükleri.....	64
Tablo 3. Grupların Cinsiyet, Yaş Dağılımları Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	68
Tablo 4. Grupların Bilişsel Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin <u>Mann-Whitney U</u> Testi Analizi Sonuçları.....	68
Tablo 5. Grupların Duyuşsal Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin T- Testi Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 6. Grupların Psiko-Motor Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 7. Deney 1 ve Deney 2 Grupları Bilişsel Alan Eriş Puanları İle İlgili T-Testi Analizi Sonuçları.....	70
Tablo 8. Deney 2 Grubu Bilişsel Alan Öntest ve Sontest Puanları İle İlgili Wilcoxon Analizi Sonuçları.....	70
Tablo 9. Deney 1 Ve Deney 2 Gruplarının Beden Eğitimi Dersine Karşı İlg Puanları İle İlgili T-Testi Analizi Sonuçları.....	71
Tablo 10. Deney 2 Grubunun Duyuşsal Alan Öntest ve Sontest Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait T-Testi Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 11. Serbest Atış, Top Sürme, Göğüs Pas Ve Sıçrayarak Şut Becerisi Deney 1 Ve Deney 2 Grupları Eriş Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	73
Tablo 12. Serbest Atış, Top Sürme, Göğüs Pas Ve Sıçrayarak Şut Becerisi Deney 2 Grubunun Ön Test Ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Wilcoxon Testi Sonuçları.....	74

ŒEKİLLER DİZİNİ

SAYFA

Œekil 2.1. Temel top tutma tekniği.....	46
Œekil 2.2. Temel duruŒ tekniği.....	46
Œekil 2.3. Top sŒirme gŒsterimi.....	48
Œekil 2.4. Basketbolda pasın gŒsterimi.....	49

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar alt başlıkları yer almaktadır.

1.1.Problem

Günümüzde ortaya çıkan gelişmeler bireyin çok yönlü olarak gelişimini kaçınılmaz hale getirmiştir. Hızla değişen çevresel şartlar, toplumsal dinamizm ve artan beklentiler bireyin yaşamını doğrudan etkilemektedir. Çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, kendisini ve çevresini sürekli geliştirebilen, olgu ve olayları çok yönlü değerlendirebilen bireylerin yetiştirilmesi son derece önemli ve gerekli hale gelmiştir. Bireyin kendisini geliştirmesinin temeli sürekli öğrenmeye ve gelişmeye dayanır. Çünkü günümüz toplumu artık sanayi toplumunun da ötesinde bilgi toplumu haline gelmiştir. Bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve davranışların geliştirilmesi, yaşamda verimli ve etkili olmanın ön şartıdır (Şenışık, 2006).

Bireyin niteliklerinin geliştirilebilmesi ve gelecekteki yaşama hazırlanabilmesi nitelikli bir eğitim sürecinden geçirilmesine bağlıdır. Bilgiye dayalı organizasyonların ve süreçlerin geliştirilmesiyle birlikte, insana yapılan yatırım daha da önemli hale gelmiş ve bireyin yaşamının her aşamasında aktif olması ve sürece katılması gereği ortaya çıkmıştır. Bu da eğitim kurumlarının geliştirilmesi, eğitimcilerin niteliğinin artırılması ve bireyin eğitim sürecinin her aşamasında aktif olarak katılması ile sağlanabilir (Gökçe, 2004).

Eğitim, birden çok değişkenin etkisi altında oluşan, karmaşık bir süreçtir. Bu değişkenler toplumsal, politik ve ekonomik sistemlerin yanı sıra, amaç, içerik, araç-gereç, yöntem, değerlendirme gibi, program öğeleri olarak da görülebilir (Akt:Keske, 2007).

Eğitim toplumlar açısından vazgeçilmez bir gereksinimdir. Eğitimin genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır (Varış,1994).

Eğitim insanın biyolojik, psikolojik ve kültürel yönleri ile kendisini tanınmasını, haklarını ve sorumluluklarını öğrenmesini, gelecekte hayatını sağlıklı, mutlu ve başarılı bir şekilde yaşamasını sağlayacak davranışlarla donatılmasını amaçlar (Bilgen, 1993).

Eğitimde davranış, bireyde ğretim sonunda gözlenmesi kararlaştırılan bilinçli tepki olarak tanımlanmaktadır. Bu durumda öğrenme öğretme sürecinde her bilgi ve beceri davranıştır. Bir hedefi ve amacı oluşturan davranışların tamamı öğrenciye kazandırıldığında o hedefe ulaşıldığı kabul edilir (Akt:Keske, 2007).

Eğitim , ğretim ve öğrenme birbirleri ile i içe olan kavramlardır. Eğitim sürecinin temeli öğrenmeye dayanır. Eğitim ve öğretimin amacı öğrenmeyi sağlamaktır. Eğitim ve ğretim faaliyetlerinin hedeflerine ulaşması için öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir (Hesapoğlu, 1994). ğrenme bireysel olarak gerçekleşir. Her birey kendi yaşantısı yoluyla öğrenir (zden,1998). ğrenmelerin bir kısmı kendiliğinden, hiç kimsenin yardımı olmadan oluşur. Bu nedenle, eğitim ve ğretim sürecinde bireylere amaçlar doğrultusunda davranışlarını değiştirecekleri bir ortam hazırlayacak yaşantı geçirmeleri sağlanır (Erden ve Akman, 2001).

İnsan organizması hareket potansiyeli ile yaratılmıştır. Hareket, organizmanın normal fonksiyonlarının devam ettirilmesinde sağlıklı olmasında gereklidir. İnsan yüzyıllar önce kendi bedenini kullanarak iş görürken, günümüzde teknolojinin kendisine sunduğu imkanlarla hareketliğini yitirmiştir. Bugün birçok ülkede insanları tekrar hareketli kılmak için bir devlet politikası olmuştur (Açıkada ve Ergen, 1990).

Eğitim gibi spor da, bireyin şekillenmesi açısından toplum yaşamında vazgeilmeyecek, kesintiye uğratılamayacak bir olgudur. Eğitim de, spor da insan yaşamını kalıtımsal olarak etkilemektedir (Karasüleymanoğlu, 1995). Günümüzde spor; çoğu insan için yaşam felsefesinde yaşam kalitesini arttıran ve günlük sosyal aktiviteler içinde yer alması gereken doğal bir olgu olarak değerlendirilmektedir (ztrk ve Kuter, 1999). Spor yardımıyla çocuğun çevresini tanınması ve iletişim kurabilmesi daha kolay gerçekleşmektedir. Beden

eğitimi de bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değişebilen esnek kurallara dayalı oyuna, cimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Yamaner, 2001). Ruth ve Helen'e göre beden eğitiminin amacı; sosyal yeteneklerde gelişme, güven, emniyet, dürüstçe mücadele etme, saygı ve sorun çözme tekniklerinde gelişmenin olmasıdır (Akt: Balcıoğlu, zbek ve Sungur, 2003). Beden eğitimi dersinde ele alınan hareket eğitimi ve oyun konuları insanın eğitimi ve ğretiminde ele alınan bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel gelişim konularını kapsamına almaktadır. Yani ocuğa bir hareket becerisi kazandırmak bilişsel, sosyal ve duyuşsal yönlerini de geliştirmek beden eğitimi dersinin amaçlarının çok kapsamlı olması gerektiğini dile getirmektedir (Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997). Başka bir deyişle beden eğitimi insanın fiziksel hareket yoluyla eğitimidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitimi çocukların organik gelişimi, hareket- beceri gelişimi, sinir kas koordinasyon gelişimi, kişisel ve sosyal uyum sağlaması açısından önemlidir (Bucher ve Koenig, 1983).

Beden Eğitimi programları, yalnız okulda çalışmayı değil, aynı zamanda toplumla yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi, bireyin fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimine katkı amacına yönelik etkilerde bulunmasını da sağlamaktadır (Nixon ve Jewett,1980; Akgün, 1986).

Ayrıca beden eğitimi dersleri ile bireyin motor becerilerdeki yeteneği konusunda kendini yeterli hissetmesi, yani koşma, tırmanma, dengede durma, sıçrama, takla atma gibi temel hareketleri geliştirmesi mümkündür. Böylece beden eğitimi dersleri harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla bireyin vücut kontrolü, koordinasyona ve sinir-kas sistemlerinin gelişimini sağlayarak beraberinde zihinsel ve psikolojik yönde uyumlu olmasını da sağlayacaktır (Gündüz,1988 ve Tamer,1987).

Çocuklarımızın beden ruhen sağlıklı, mutlu, dengeli, kişilik sahibi, üretici vatandaşlar olarak yetişmelerinde beden eğitimi öğretmenlerine çok önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Öğrenci ve öğretmenin gereksinimlerine sırt eviren her ğretim yöntemi başarısızlığa mahkumdur (Glasser,1999).

Öğretme-öğrenme etkinliği sırasında kullanılacak yöntem veya yöntemler bu etkinliğin, etkinlik eğitim programının, eğitim sisteminin işlerliğini, niteliğini ve verimliliğini belirleyecek bir yapı oluştururlar. Yöntem, en genel anlamıyla bir amaca götüren yol demektir. Birçokları için yöntem, eğitim programı ve felsefenin temelinde yer almaktadır. Yöntem ve konu alanı bilgisi birbirini tamamlayan iki öge olarak görülmektedir. Clark ve Star “ Bir öğretmen ne öğreteceği kadar, nasıl öğreteceğini de bilmiyorsa öğretim sönük, sıkıcı ve verimsiz olur” diyerek buna dikkat çekmiştir (Akt:Bilen, 1996). Öğretmenin yöntem seçimi yaparken göz önünde bulundurması gereken bazı etkenler vardır. Öğretmenler, birçok öğretim yöntemi arasından, dersin amaçlarına en uygun öğretim yöntemlerini seçmelidirler. Öğretme- öğrenme süreçleri üzerinde çalışan araştırmacılar, kavramlar ve sınıflamalar üzerinde farklı görüşler taşımakla birlikte, birleştikleri temel nokta tek ve sihirli bir öğretim yönteminin olmadığıdır (Saban, 2000).

Beden eğitimi ve sporda, öğretme-öğrenme etkinlikleri ve bunların alt başlıkları olan yöntemleri, öğretmen merkezli ve öğrenci merkezli yöntemler olarak iki gruba ayırabiliriz (Tamer ve Pulur, 2001). Beden eğitimi ve sporda yöntem ve teknikler bazen bağımsız bazen de birlikte kullanılmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretiminde, genel eğitimde kullanılan tekniklerin yanında Mosston, öğretmen merkezli stilden öğrenci merkezli stile doğru devam eden bir dizi öğretim stili geliştirmiştir (Demirhan, 1997). Bunlardan bazıları Komut Stili (A), Alıştırma Stili (B), Eşli Stil (C), Kendini Kontrol Stili (D), Katılım Stili (E), Yönlendirilmiş Buluş Stili (F), Problem Çözme Stili (G), Bireysel program-öğrencinin tasarımı (I) ve Kendi Kendine Öğretim Stili (J) olarak sayılabilir.

Bu yöntemler kullanıldıkları zaman, kişisel gelişime katkıları gelişim alanlarına göre farklılıklar gösterecektir. Ayrıca çocuk, paylaşma, yardımlaşma, kurallara uyma ve karşılıklı saygı gibi davranışları da öğrenir. Sorumluluk alma ve düzenli çalışma alışkanlığı edinir. En önemlisi çocuklar bu sayede yaşamlarını organize etme ve denetleme alışkanlığı kazanırlar. Çocukların geleceğin sorumluluk sahibi, üretken bireyleri ve iyi vatandaşları olabilmesi için, aile ve eğitim kurumlarının işbirliği içinde çocuklara iyi organize edilmiş oyun ortamları yaratması gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor ile çocuk bu duygularını sosyal hayatlarına yansıtma imkanı bulur (Tamer ve Pulur, 2001).

Eğitim tüm organizmayı ilgilendiren bütünüyle bir zihinsel-bedensel ilişki olduğuna göre zihin ve beden bir bütün olarak ele alınmalıdır. Çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak,

eğitimde amaçların gerçekleşmesi, öğrencinin zihinsel eğitimi yanında fiziksel eğitimi ile mümkündür. Beden eğitimi, genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Amaçları arasında bir paralellik bulunan her iki eğitim, bir bakıma birbirini tanımlayıcı nitelik taşır (Tamer, 1988).

Beden eğitimi, bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimlerini sağlayan, yaratıcılık, liderlik gibi yeteneklerini geliştiren; boş zamanlarını değerlendiren mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı olma gibi kişilik özelliklerini geliştiren ve bireyleri sorunlarından uzaklaştırarak stres atmalarını sağlayan bir bilimdir (zbaydar,1983). İnal (1998) günümüz toplumlarının temel amacının, alışkan, üretken, sağlıklı ve dinamik insanlar yetiştirmektir olduğunu ve bu amacın gerçekleştirilmesinde, beden eğitimi ve sporun yerinin çok büyük olduğunu belirtmiştir (Akt: Akgl, 2006).

Beden eğitimi ve spor eğitimi müfredatının bir parçası olan basketbol sporu günümüzde takım ve bireysel sporların popülaritesi ele alındığında ilk sıralarda yer almaktadır. Ülkemizde de milyonları bulan uygulayıcısı ve seyircisi ile ne kadar benimsendiği açıkça farkedilmektedir. Bunda basketbol oyununun yapısındaki fiziki, eğitsel, psikolojik ve sosyolojik değerleri bir arada bulundurmasının etkisi olduğu söylenebilir. Oyun içerisinde sporcuların kişilik özellikleri kolayca saptanabilmektedir. Ayrıca basketbol sporu sporcuların bilinçli bir disiplin, kollektif düşünme ve uygulama düzeyine getirilmesi ve takım içinde hızlı karar alma ve uygulama gibi kendi kendine iş yapabilme düzeyine getirlmesi mümkün olan bir spordur. Takım sporları içerisinde basketbol eğitimi öğrencinin st düzeyde her alandaki gelişimine katkıda bulunan bir spordur (Sevim,1997a).

Basketbol dayanıklılık, kuvvet, sürat, beceri ve hareketlilik gibi fizik gücü özelliklerini, çocukluk ve gençlik çağlarından başlayarak planlı ve programlı çalışmalarla istenen bir biçimde geliştirir ve yetişkinlik çağında bu değerleri daha st düzeye ulaştırır. Basketbol, yukarıda bahsedilen özellikleri ve her cins ve yaşa uygun bireyin kişilik eğitimi üzerindeki olumlu etkilerinden dolayı temel eğitimin hedeflerini yerine getirmeye yardımcı olan sporlardan biridir. Basketbol sporu yapısı itibari ile öğrencilerde mücadele isteği, cesaret, bütünlük, işbirliği, kendine güven gibi özellikleri içerir. Psikolojik ve sosyal davranışlarını olumlu yönde etkileyerek toplum için yararlı kişilikler kazandırmaya katkıda bulunur (Sevim, 1997a; Akgl, 2006).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi dersi spor bilgi ve becerileri alt öğrenme alanında yer alan kazanımlara yönelik olarak, basketbol oyunu içerisindeki bazı konuların öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin, öğrencilerin öğrenim alanları (bilişsel, duyuşsal, psikomotor) üzerine etkisinin araştırılması ve kıyaslanmasıdır.

1.3. Araştırmanın Problemi

Bu araştırma problemini; “İlköğretim ikinci kademe beden eğitimi dersi spor bilgi ve becerileri alt öğrenme alanında işlenen basketbol oyunu sırasında kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin öğrenim alanları üzerine etkisinin hangi düzeyde olduğunun ortaya konması” oluşturmaktadır.

1.3.1 Araştırmanın Alt Problemleri

Bu amaç doğrultusunda araştırmanın **alt problemleri** aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları **bilişsel alan** deney 1 (Komut Yöntemi) ve deney 2 (Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi) grupları gelişim puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
2. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları **bilişsel alan** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
3. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 1 ve deney 2 gruplarının beden eğitimi dersine ilişkin duyuşsal alan **ilgi** puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 2 grubunun beden eğitimi dersine ilişkin ön test ve son test duyuşsal alan **ilgi** puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

5. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **serbest atış becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

6. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **sıçrayarak şut becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

7. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **göğüs pas becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

8. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **top sürme becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

9. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **serbest atış becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

10. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **sıçrayarak şut becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

11. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **göğüs pas becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

12. İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından psiko-motor alan **top sürme becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde beden eğitimi alanında yeni uygulanmakta olan “Beden Eğitimi Dersi (1-8. sınıflar) Programı”nda kullanılması önerilen öğretmen ve öğrenci merkezli yöntemlerin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişim alanlarına farklı etkilerinin bulunduğu düşünölmektedir. Programda ön görölen kazanımların elde edilmesi için farklı öğretim yöntemlerinin işe koşulması önerilmektedir. Bu noktadan hareketle, araştırmamızda öğretmen ve öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin farklı grupların sahip olduğu bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklere etkisi incelenecektir. Araştırma, kullanılan öğretim yöntemlerinin özellikle beden eğitimi ve spor dersi kapsamında öğrenci gelişim alanları üzerine etkisini göstermesi açısından oldukça önemlidir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kabul edilen varsayımlar aşağıdaki gibidir.

1. Araştırmada kullanılan Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT), Psiko-motor Alana İlişkin Veri Toplama Araçları, Basketbola İlişkin İlgi Ölçeği (BİİÖ) öğrencilerin bu alanlara ilişkin becerilerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir araç olduğu kabul edilmektedir.
2. Seçilen örneklem grubunun evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.
3. İstenmedik değişkenlerin deney 1 ve deney 2 gruplarını aynı şekilde etkileyeceği düşünölmektedir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

1. 2009-2010 Öğretim yılı bahar döneminde Denizli İlinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı “ Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu”nda öğrenim gören ve beden eğitimi dersi alan ve bazı değişkenler bakımından denkliği sağlanan deney 1 ve deney 2 gruplarında yer alan öğrenciler ile,

2. Psiko-motor alanda kullanılan basketbol oyunu serbest atış, sıçrayarak şut, göğüs pas ve top sürme konuları ile,
3. Haftada 2 ders saati (40dk Beden Eğitimi ve Spor Dersi, 40dk Etkinlik Dersi) ile,
4. 8 hafta süre ile,
5. Uzmanlar tarafından belirlenen yöntemler ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Beceri: Psiko-motor davranışların doğru, birbiriyle koordineli, hızlı ve otomatik olarak yapılmış şekli (Fidan, 1986)

Bilişsel Alan: Zihinsel beceri gelişimi ve bilgi kazanımı ile ilgili alan (Wuest ve Bucher, 1999).

Psiko-motor Alan: Fiziksel aktivite programları için temel oluşumu sağlayan alan (Wuest ve Bucher, 1999).

Duyuşsal Alan: İlgi, tutum, karakter, değer yargıları gibi boyutlardan oluşan alan (Wuest ve Bucher, 1999).

Basketbol: Basketbol, beş (5) kişiden oluşan iki (2) takımla oynanır. Her takımın amacı, rakibin sepetine sayı yapmak ve diğer takımın sayı yapmasını engellemektir. Oyun; hakemler, masa görevlileri ve varsa, teknik komiser tarafından kontrol edilir (FIBA, 2008).

Basketbolde Göğüs Pas: Top, hafif bükülü duruşta, kalça seviyesinin biraz üstünde ve gövdenin önünde tutulur. Bu şekilde top tutuş, oyuncuya zaman kaybetmeden pas vermesini aynı zamanda da şut atmasını ve top sürmesini sağlar. Bacaklar adım duruşunda veya paralel olarak 20-25cm açıklığında olup, vücudun ağırlık merkezi her iki ayağa eşit olarak dağıtılmıştır. Dirsekler yukarı kaldırılmayıp vücuda yakındır. Bu temel duruş içerisinde

top, kolların yumuşak ve hızlı öne doğru uzatılması ve kuvvetli el bileği hareketi ile elden çıkartılır. Pastan sonra açılmış parmaklar topu takip edip, avuç içleri yan aşağıya bakar ve eller çapraz yapılmaz. Hareketi kolaylaştırmak için pas öncesi öne küçük bir adım alınır (Sevim, 1997a).

Basketbolde Şut: Hücum oyuncusunun topu elleriyle direkt olarak potaya, sepetin içinden geçirmek amacıyla farklı tekniklerle (Sıçrayarak şut, turnike atışı, çengel atış, serbest atış) atması (Sevim, 1997a).

Basketbolde Top Sürme: Bir oyuncuyu oyun sahasında canlı bir topu kontrol ederek topu yere atması, tiplemesi, yuvarlaması, yerde sektirmesi veya bilerek topu arkalığa çartırması ve bir başka oyuncuya temas etmede önce topa tekrar temas etmesine denir (FIBA, 2008).

Yöntem: Bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen yol (Harmandar, 2004).

Komut Yöntemi: Öğretmen merkezli olan ve stilin yapısındaki tüm kararların öğretmen tarafından verildiği, öğrencinin de denileni uygulamak ve takip etmekle görevli olduğu bir öğrenme stilidir. Bu yöntemde öğretmen “Benim hareketimi izleyin” diyerek öğrencilerin yapmasını istediği hareketi gösterir. “Hareketi yap dediğim zaman, benim gösterdiğim gibi yapacaksınız.” der. Öğrenciler hareketi denerken öğretilmekte onları gözler (Tamer ve Pulur, 2001).

Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi: Öğrenci merkezli olan bu stilin özelliği, özel bir öğretmen-öğrenci ilişkisi ortaya koymasındadır. Bu ilişkide, öğretmen tarafından yöneltilen bir dizi soru, öğrencinin sorulara yönelik yanıtlar vermesine neden olur. Öğretmenin sorduğu her soru, öğrenci tarafından keşfedilen tek bir doğru yanıt ortaya çıkarır. Bu soru dizisinin eklenerek artan etkisi, öğrencinin aranan olguyu, ilkeyi veya düşünceyi bulmasını sağlar. Bu yöntemin hazırlık evresinde tüm kararları öğretmen verir. Önemli kararlar, hedefler, bölümün hedefi ve öğrenciyi hedefi bulmaya yönlendirecek soruların sıralamasının düzenlenmesidir (Mosston ve Asworth, 2001). Bu yöntemde öğretmen, öğrencilerini belirlenen bir hedefe (hareket, kavram, ilke vb.) doğru yönlendirecek çeşitli sorular sorar. Bunları birer birer ve anlamlı bir sıra izleyerek sorar. Öğrenciler bir soruyu yanıtlamadan, başka bir soruya

geçilmez. Böylelikle öğretmen, öğrencilerin doğru yanıtı bulmalarında onlara sabırla ve ustaca kılavuzluk eder (Tamer ve Pulur, 2001).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, eğitim, öğrenme, öğrenme kuramları, öğretim yöntemleri, beden eğitimi ve spor, beden eğitimi ve sporda kullanılan öğrenme modelleri ile komut ve yönlendirilmiş buluş stilleri ve basketbol temel teknik öğretiminde toplu hücum tekniklerine değinilmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1998). Diğer bir tanımla eğitim, bireyleri ve toplumları amaçlı, düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirmedeki kişinin doğumundan ölümüne kadar geçen çok kapsamlı bir süreçtir (Erden, 1995; Küçükahmet, 1997). Bu süreç ile kişinin aldığı eğitimle sürekli olarak değişmesi, yetersiz durumdan daha yeterli duruma gelmesi sağlanmaktadır. Bu değişiklikler birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucu gerçekleşir (Tamer ve Pulur, 2001).

Eğitim tanımlarının ortak özelliği, eğitimin bir süreç olması ve kişinin önceki durumdan daha yeterli hale gelme, yani değişme sürecidir. Eğitimin amacı ve aracı insandır. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesi için bir dizi öğrenim etkinlikleri yapılır ve sonuçta eğitilen bireyin davranışlarında uzun süreli değişiklikler görülür (Koç ve Çobanoğlu,1993).

Eğitim sürecinin üç temel ögesi vardır: Amaç, öğretme-öğrenme etkinliği ve değerlendirme. Amaçlar kişilere hangi bilgi, beceri ve tutumların kazandırılacağını ve bunların hangi konular içinde işleneceğini gösterir. Öğretim yoluyla da kişilerin söz konusu bilgi, beceri ve tutumları öğrenmeleri sağlanır. Öğretim sonunda da elde edilen ürünlerin amaçlara uygun ve yeterli olup olmadığı değerlendirme işlemi ile anlaşılır (Fidan ve Erden, 1994).

Eğitim s¼reci, ¼đretim ve ¼đrenme s¼re¼lerini i¼ine alır ve onlardan daha geniş kapsamlıdır. Eğitim zaman ve mekan y¼n¼nden kapsamlı, s¼reli ve ¼ok boyutludur. Eğitimde bilgi dahil her t¼rl¼ tec¼be ¼zerinde durulur. ¼đretim ise g¼d¼ml¼d¼r, planlıdır, programlıdır, desteklidir (Hesap¼iođlu,1994).

2.2. ¼đrenme

¼đrenme, tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen olduk¼a kalıcı ve s¼rekli değişiklidir. Değişiklik iyiye doğru olabile¼eđi gibi k¼t¼ye doğru da olabilir (Bacanlı, 2004, Morgan, 2004). ¼đrenme, kazanılan bilgi ve becerilerle davranışların değişmesidir. ¼đrenmenin oluşabilmesi i¼in bilgi ve becerilerimizin davranışlarımızı değiştirmesi gerekmektedir (Kemertaş, 1999).

Bir davranışın ¼đrenme olabilmesi i¼in ¼¼ temel ¼zelliđi barındırmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001):

1. Davranışlarda bir değişme olmalıdır.
2. Davranışlardaki değişme kalıcı olmalıdır.
3. Davranışlardaki değişme kişinin ¼evresiyle etkileşimi sonucu (bir tec¼be ¼r¼n¼) olmalıdır.

Ataman (2004), davranış değişikliğinin kesin olarak kalıcı izli olması gerekmediğini, herhangi bir davranışın ¼đrenme olarak sayılması i¼in onun kalıcı olduğu izlenimi verecek kadar uzun s¼re gozlenebilmesinin yeterli olduğunu belirtmiştir.

¼đrenmenin en iyi şekilde meydana gelebilmesi şu fakt¼rlere bağlıdır (¼amlıyer ve ¼amlıyer, 1997):

1. ¼đrenci aktivitelerin i¼inde ve merkezinde olmalıdır.
2. ¼đrencinin bireysel ihtiya¼ları, ilgileri, kapasiteleri iyi belirlenmelidir.
3. ¼đretmen konuları ¼đrencilerin kendilerinin araştırmalarına ve keşfetmelerine yardımcı olmalıdır.
4. Duruma g¼re ¼đrenciler tepki g¼stererek yaratıcılıklarını kullanabilmelidirler.
5. ¼đrenme ancak konuya ilgi ve istekli olan ¼đrencilerle ger¼ekleřebilir, bu nedenle ilgi ve istek uyandırılmalıdır.

6. Öğrenciler kendilerinin bizzat çaba göstererek öğrendiklerinin yararlı ve doğru olduğuna inanırlar. Yanlışlar bu duygu dikkate alınarak öğrencinin kendine güveni sarsılmadan, emek ve çabaları küçümsemeden düzeltilmelidir.

7. Öğrenmek için öğrenci kendisi çaba sarf etmelidir. Ancak böylece çocuk kendini daha güçlü hissedecek, yaşamla bağları güçlenecek ve daha akılcı kararlar vermesi sağlanacaktır. Bu yolla öğrenme sonucunda çocuk başarımın değerini daha iyi anlayacak, diğer insanları daha çok takdir edecek, sağlığını daha iyi koruyabilecektir.

2.3. Öğretim

Öğretim, öğretme ve öğrenmeyi kapsamına alır. Okullarda öğretme faaliyetleri önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde amaçlı, planlı, kontrollü ve düzenli olarak yapılır. Okullardaki öğretmenlerin rehberliğinde çeşitli denemelerde bulunarak bilgi, beceri, tavır ve idealler kazanırlar. Okullarda bunların öğrencilere kazandırılması ile ilgili yapılan faaliyetlere **öğretim**, bu faaliyetlerin sonucu düşünüş, değerlendiriş ve davranışlarda meydana gelen değişimlere ise **eğitim** denir (Çöndü, 1999; Tamer ve Pulur, 2001).

Öğretimde göz önünde bulundurulması gereken amaçlar üç alanda ele alınır (Çöndü, 1999; Küçükahmet, 1997):

1.) **Kognitif (bilişsel) alan:** (Bilgi düzeyi-Kavrama düzeyi-Uygulama düzeyi-Analiz düzeyi-Sentez düzeyi-Değerlendirme düzeyi)

2.) **Efektif (duyuşsal) alan:** (Alma düzeyi-Davranımda bulunma düzeyi-Kıymet biçme düzeyi-Organize etme düzeyi-Kendine mal etme düzeyi)

3.) **Psiko-motor alan:** (Gözleme düzeyi-Taklit etme düzeyi-Pratik yapma düzeyi-Yeni duruma uydurma düzeyi).

Öğretim, toplumun eğitim amaçlarını gerçekleştirmede, özellikle bilgi ve beceriler yoluyla eğitimin temel ve önemli bir bölümünü oluşturur. Öğretim, bir anlamda eğitime giden bir araçtır. Öğretim bir süreçtir. Eğitimde olduğu gibi öğretimin de amaçları, toplumun ve çağın gereklerine göre belirlenir. Bu süreçteki amaçlar genel olarak ana çizgileriyle şu şekilde ifade edilebilir (Kemertaş, 1999):

- 1) Çocuklara, gençlere (bireylere) belirlenen bilgi, beceri, davranış ve değerler kazandırabilme.
- 2) Çocukların ruh, beden, zihin, düşünme, karar verme, karakter, kişilik ve sosyal yeteneklerini geliştirebilme.
- 3) Çocuklara öğrenmesini öğretebilme.
- 4) Çocukları bireysel ihtiyaçlarını, sorunlarını tanıma ve bu ihtiyaçlara cevap verebilme.
- 5) Çocukların güdülerini bilinçli bir surette düzenleyerek geliştirebilme.
- 6) Çocukları yaparak ve yaşayarak iş içinde hayat işlerine hazırlayabilme.
- 7) Okulun eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmek için gerekli olan bütün önlemleri alabilme.

2.4. Öğrenme Kuramları

Öğrenme sonucunda meydana gelen kalıcı davranış değişikliğinin nasıl olduğu konusunda farklı kuramlar vardır. Bu kuramlar; davranışçı, bilişsel, duyuşsal ve nörofizyolojik öğrenme kuramlarıdır. Öğrenmenin tanımında yer alan davranış değişikliğinin nerede ve nasıl oluştuğu ise kuramcılara göre değişmektedir. Öğrenme ile meydana gelen değişikliği, davranışçılar görülebilen davranışlarda, bilişselciler zihinsel yapıda, duyuşsalcılar davranış ve duyularda, nörofizyolojik kuramcılar ise beyin hücrelerinde meydana geldiğini ileri sürmektedirler (Demir, 2006).

Davranışçı kuram, öğrenmenin uyarıcı ile davranış arasında bir bağ kurularak geliştiğini ve pekiştirme yoluyla davranışın değiştiğini kabul eder. Davranışçı akım içinde, davranış değişmesine neden olan beş temel öğrenme kuramı vardır: Pavlov'un Klasik Koşullanma Kuramı, Skinner'in Edimsel Koşullanma Kuramı, Watson ve Guthrie'nin Bitişik Koşullanma Kuramı, Thorndike'nin Bağlaşımıcılık Kuramı ve Hull'un Sistemantik Davranış Kuramı'dır (Özyurt ve Girgin, 2000).

Davranışçı açıdan öğrenme, yaşantı sonucu gözlenebilen davranışlarda ortaya çıkan kalıcı değişiklikler olarak tanımlanabilir. Öğrenmenin yaşantı sonucu olması, öğrenme sonucunda bir değişiklik olması, kalıcı iz bırakması ve gözlenebilen davranışlarda değişiklikler olması esas alınmaktadır. Bireyde duyuşsal davranış değişikliğinin gerçekleşebilmesi ancak bireyin kendi kapasitesini bilmesi ve kendini gerçekleştirme isteğiyle olabilmektedir (Özyurt ve Girgin, 2000).

Özden (2007), davranışçı kuramın daha çok psikomotor davranışların öğrenilmesini açıkladığını kabul eder. Davranışçı Kuramın öğretim ilkeleri aşağıdaki gibi belirtilmektedir (Fidan ve Erden, 1994; Özden, 2007):

- Öğrencinin aktif olduğu yaparak öğrenme esastır.
- Öğrenmede pekiştirme önemli bir yer tutar.
- Özellikle becerilerin kazanılmasında ve öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasında tekrar önemlidir.
- Öğrenmede güdülenme önemlidir.

Bilişsel kuram, öğrenmeyi bireyin çevresinde olup bitenlere bir anlam yüklediği (Özden, 2007), doğrudan gözlenemeyen bir iç süreç, diğer bir ifadeyle, kişinin davranımda bulunma kapasitesinin değişimi olarak nitelenmektedirler. Biliş psikologlarına göre öğrenme, kişinin içinde oluşur ve beyin ve sinir sistemi kapasitesinin yeterliliğinin değişmesi ile sonuçlanır (Fidan,1996). Bu görüşe göre, davranışçı akım temsilcilerinin davranışta değişme olarak tanımladığı olay, kişinin içinde oluşan öğrenmenin bir yansımasıdır. Bilişselciler, öğrencilerin pasif alıcılar olmadıklarını, bilgiyi aktif yollarla içselleştirerek öğrendikleri görüşündedirler (Fidan ve Erden, 1994).

Bilişsel açıdan öğrenme, bireylerin zihinsel yapılarında görülen değişimler olarak tanımlanabilmektedir. Bu yaklaşımda hafıza, algı, hatırlama, yaratıcılık gibi içsel süreçler ön plandadır. Bu içsel süreçlerin dışa yansıması davranış değişikliğidir. Öğrenmede bilişsel süreçler olan hafıza, dikkat, algı, problem çözme ve kavram öğrenmedir (Bacanlı, 2004).

Bilişselciler öğrenmeyi davranışçılar gibi uyarıcı-tepki ilişkisi olarak yorumlamamış, bu sürecin daha karmaşık bir süreç olduğunu savunmuşlardır. Yani çevreden birey tarafından alınan uyarılar beyne iletilir ve bir takım zihinsel işlemlerden geçirilerek kaslar aracılığıyla tepki oluşturulur. Bilişsel Kuramlar, Koffka ve Köhler'in Gestalt Kuramı, Lewin ve Tolman'ın İşaret-Gestalt Kuramı ve Gagne'nin Bilgi-İşlem Kuramı'dır. Bilişsel Kuramın öğretim ilkeleri aşağıdaki gibi belirtilmektedir (Karakış, 2006):

- Yeni öğrenmeler öncekilerin üzerine inşa edilir.
- Öğrenme bir anlam yükleme çabasıdır. Anlayarak ve kavrayarak öğrenme, ezbere öğrenmeden daha kalıcıdır ve diğer alanlara kolayca transfer edilir.
- Yapılan öğretimde öğrenciye öğrendiklerini kullanma fırsatı verilmelidir.
- Öğrenme, öğretmenin yaptıklarından çok öğrencinin kendi yaptıklarıyla oluşur.
- Öğretmen bir otorite olmaktan ziyade rehber konumunda olmalıdır.
- Öğrenme, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı etkileşimi ile gerçekleşir.
- Öğrenilen bilginin düzeni öğrencilerin algılamasını kolaylaştırıcı nitelikte olmalıdır.
- Öğrenci, öğrenme yaşantıları arasındaki ilişkiyi kendisi keşfederse öğrenme daha kalıcı olur.

Duyuşsal kuram, öğrenmenin doğasından çok sağlıklı benlik ve ahlak gelişimi gibi duyuşsal sonuçlarıyla ilgilenir. Öğrenmenin sonul hedefi kişiliği değiştirmek ise öğrenme, psikomotor ve bilişsel olduğu kadar duyuşsal gelişime de ağırlık vermelidir. Bilişsel kuramcılar, benlik ve ahlak gelişiminin belirli dönemler içinde, davranışçı kuramlar ise ahlaki yargıların dış etkenlere bağlı olarak ortaya çıktığını savunmaktadırlar. Duyuşsal Kuramların öğretim ilkeleri aşığıdaki gibi belirtilmektedir (Wuest ve Bucher, 1999; Bacanlı, 2004).

- Eğitimin; öğrencinin kendisine güvenmesi, yeterliliğine inanması, yüksek akademik ve kariyer beklentileri taşımasında yardımcı olması gerekir.
- Eğitimin, akademik, sosyal, duyuşsal ve bedensel olarak dört boyutu olan benlik kavramını dikkate alması gerekir.
- Eğitim hiçbir koşulda çocuğun öz saygısına zarar vermemelidir.
- Sağlıklı benlik gelişimi için çocuklara hiçbir zaman kötü insan muamelesi yapılmamalı ve yakışksız sıfatlar takılmamalıdır.
- Eğitim, benlik tasarımının oluşumunda öğrenciye destek sağlamalıdır. Öğretmen, öğrencisinin benlik duygusuna değer vermelidir.
- Akademik başarısızlık, çocuğun kişiliğine saldırma gerekçesi olmamalı, öğretmen başarısız olan çocuklara çok fazla yüklenmemelidir.
- Zoru başaran öğrenciye başardığı hissini vermek gerekir.
- Ahlak gelişiminde en etkisiz yöntem olan nasihat yerine çocuklara kuralları ve normları öğrenebilecekleri yaşantılar sunmak gerekir. Ahlaki değerler, bir ders adı altında değil, tüm derslerin içine serpiştirilmiş tartışmalarla daha kolay

kazandırılabilir. Öğretmen ve anne-babalar, sözleriyle değil davranışlarıyla birer ahlak modeli olmalıdırlar.

- Ahlaki gelişim, dönemleri içerisinde verilmelidir. Bunun için, ahlaki gelişim dönemleri iyi bilinmeli ve ilgili ahlaki gelişim hedeflenmelidir.

Nörofizyolojik kuram, öğrenme ile beyin hücreleri arasında sıkı bir ilişkinin olduğunu, öğrenme öncesinde ve sonrasında beyinde bir değişikliğin olması gerektiğini savunmaktadır (Özyurt ve Girgin, 2000). Beyin temelli öğrenme kuramı olarak bilinen bu kuramı sistematik hale getiren Donald Hebb'dir (Hebb,1980). Hebb öğrenmeyi bilişsel ve nörofizyolojik bir yaklaşımla incelemesinden dolayı bu kuram önem taşımaktadır. Hebb, davranışçuların savunduğu gibi beynin bir telefon santraline benzemediğini ve onun gibi çalışmadığını belirtmiştir. Bu düşüncesini beynin ön lobundan bazı dokuların çıkarılmasına karşın o bölgede fonksiyonların tamamen yok olmadığını kanıtlayarak savunmuştur. Ayrıca genel yeteneğin kalıtımla ilgili olmadığını ve yaşantı ürünü olduğunu savunmuştur. Çocuklukta edinilen yaşantıların yetişkinlikte edinilen yaşantılardan daha önemli olduğunu vurgulamıştır (Senemoğlu, 2004).

Öğrenmeyi bu dört kuram farklı şekillerde tanımlasalar da öğrenme kuramlarının ortak yönleri de vardır. Bu ortak yönler kısaca aşağıdaki gibi özetlenebilir (Karakış, 2006):

- Öğrenme için uyaran şarttır; öğrenme uyaranların etkisi altında oluşur.
- Öğrenci, öğrenmek istediği nesnelere kendi çevresinden seçer.
- Öğrenme sinir sistemiyle ilgili görülmektedir.
- Öğrenci etkindir; kendi öğrenimi için etkinliğe gereksinimi vardır.
- Uyaranlar aracılığıyla dış dünyadan aldığımız izlenimler ve bireyin kendi yaptıkları (yaşantıları), zihin yaşamımızı besleyen birer besin durumundadır. Öğretim de bu yaşantılara dayanmalıdır.
- Öğrenme, birçok şeyin etki yaptığı karmaşık bir süreçtir.
- Öğrencinin zihin eğitimi kadar onun kişiliğini oluşturan beden, duygu ve toplumsal eğitimine de önem verilmelidir.
- Eğitim ve öğretimde bireysel ayrılıklar önemlidir.

- Çocuğun yeni öğrendiği her şey, onun için “yaratıcı” bir etkinlik sonucudur. Bu nedenle, evde ana baba, okulda öğretmen, çocuğu yaratıcılığa götürecektir bir çevre hazırlamakla yükümlüdürler.

2.5. Beden Eğitimi ve Spor

Eğitim, amacı ve aracı insan olan karmaşık bir oluşumdur. Düşünce kaynağını felsefeden, doğruluğunu bilimden, düzenini toplumdan alan bir insan ortaya çıkarma sanatıdır. İnsanın düşünsel ve ruhsal yapısıyla birlikte bütünlüğünü oluşturan vücudun, belli amaçlar için eğitilmesi düşüncesi, insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eskidir. Canlılığın tek belirtisi olan hareket, beden eğitiminin de başlıca aracıdır (Yamaner, 2001). İnsanın fiziksel ve zihinsel oluşumunda beden eğitiminin genel eğitime katkısı çok büyüktür. Diğer bir deyişle, beden eğitimi ile genel eğitim ayrılmaz bir bütündür (Özmen, 1999). Eğitimin insan bütünlüğü ile ilgilenmesi ve bireyi bir bütün olarak ele alınması nedeniyle beden eğitiminin de temel yaklaşımı insanı bir bütün olarak ele almak olmalıdır. Beden eğitimi bu amaçlarını gerçekleştirirken araç olarak da insan doğasında var olan hareketleri kullandığı bilinmektedir (Balcıoğlu, Özbek ve Sungur, 2003). Beden eğitimi etkinlikleri, insanı ruhsal ve düşünsel yaşama yönelterek onun biyolojik varlığını da yüceltir. Bu açıdan beden eğitiminde yetenek değil, eğitim söz konusudur (Kıranbağlı, 1995). Ayrıca beden eğitimi, çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır, bedensel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar (Kıranbağlı, 1995; Sönmez ve Sunay, 2001).

Beden Eğitimi, insan doğasında var olan hareketleri şekillendirerek çocuk yaştan itibaren sosyal uygunluk, zekilik, ruhen ve bedenen kuvvetlilik, cesaret ve disiplin gibi nitelikleri kazandırmayı amaçlayan bir bilim dalıdır (Balcıoğlu, Özbek ve Sungur, 2003). Beden Eğitiminin tanımı literatürde şu şekillerde ifade edilmektedir:

- Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğin de eğitimidir (Toker ve Erden,1993).
- Beden Eğitimi; her bireyi kendi kapasitesi doğrultusunda fiziksel, bilişsel, sosyal ve duyuşsal bütünlük içersinde geliştirerek sağlıklı yaşamasına katkıda bulunmak yoluyla, spor öğretiminin en temel hedefini oluşturur (Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997).

- Beden eğitimi; insanın fiziksel, ruhsal ve zihinsel niteliklerini, bulunulan yasin ve genetik kapasitesinin gerektirdiği verim gücüne ulaştırmak amacı ile rekabet olmaksızın yapılan faaliyetler bütünüdür (Özşaker ve Orhun, 2005).
- Beden Eğitimi, genel eğitimin moral, entelektüel ve fizik bölümlerinden biri olarak çevik, dayanıklı, pek gözlü tek kelime ile iyi yurttaş yetiştirmekte uygulanan jimnastik ve spor gibi beden hareketlerinin tümüdür (Kolayış ve Taşkıran, 2001).
- Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, cimmastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Aracı, 2001).
- Beden Eğitimi, Kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitiminin amaçlarına uygun olarak (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir (Tamer ve Pulur, 2001)

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere beden eğitimi ile bireylerin fiziksel ve mental gelişimlerine katkı sağlanmaya çalışılır. Bu bağlamda beden eğitiminin amacı, öğrencilerin fiziksel etkinlikler, yani hareketler yoluyla gelişim ve eğitimlerini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeye ulaşmasına yardımcı olmaktır (Çöndü, 1999). Ruth ve Helen'e göre beden eğitiminin amacı; sosyal yeteneklerde gelişme, güven, emniyet, dürüstçe mücadele etme, saygı ve sorun çözme tekniklerinde gelişmenin olmasıdır (Akt: Balcıoğlu, Özbek ve Sungur, 2003). Beden eğitimi dersinde ele alınan hareket eğitimi ve oyun konuları insanın eğitimi ve öğretiminde ele alınan bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel gelişim konularını kapsamına almaktadır. Yani çocuğa bir hareket becerisi kazandırmak bilişsel, sosyal ve duyuşsal yönlerini de geliştirmek beden eğitimi dersinin amaçlarının çok kapsamlı olması gerektiğini ortaya koymaktadır (Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997). Beden Eğitiminin bu alanlardaki rolü ise kısaca şöyle ifade edilebilir:

Fiziksel Gelişimdeki Rolü: Bireylerin fiziksel gelişimlerine katkıda bulunmak yalnızca beden eğitime özgü bir amaçtır. Beden eğitimi etkinlikleri düzenli yapıldıklarında, organizmanın fiziksel uygunluğunu ve dayanıklılığını buna bağlı olarak iç organların fonksiyonlarını geliştirir. Böylece organizmanın değişen koşullara daha kolay uyum sağlaması ve yorgunluğa karşı koyma gücü artar. En fazla etki, becerilerin gelişmesi, kassal

hareketle verimliliğin artması, dolayısıyla kassal güç ve dayanıklılığın artmasında görülür (Mirzeoğlu, 2003;Wuest ve Bucher, 1999).

Zihinsel Gelişimdeki Rolü: Beden eğitimi aracılığıyla birey, sağlık ilkeleri ve hareketin yaşamdaki önemini kavrar. İnsan hareketinin doğası, büyüme ve gelişimdeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi alışkanlıklar kazanma vb. konularda bilgi edinir. Bu gerçeklere ilişkin bilgilerin birikimi ile etkinlikler yeni bir anlam kazanacak bu da her bireyin daha sağlıklı yaşam sürdürmesine yardımcı olacaktır (Seneoğlu, 2004; Yamaner, 2001)

Duygusal ve Toplumsal Gelişimdeki Rolü: Duygusal ve toplumsal gelişim birbirleriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Her beden eğitimi etkinliği toplumsal bir deneyimdir ve çoğunlukla duyguları geliştirir. Bu etkinlikler sayesinde birey, duygularını ifade etme olanağı bulur. Saldırganlık, öfke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağlar, bunları kontrol etmesini öğrenir. Beden Eğitimi etkinlikleri benlik gelişimine de katkıda bulunur. Beden Eğitimi etkinlikleri bireyde; kurallara uyma, başkalarının haklarına saygı, yardımlaşma, işbirliğine dayalı yaşama biçimi gibi alışkanlıklar kazandırır. Ayrıca bireylere etkin olma, sorumluluk yükleme ve sonuçlara katlanma olanakları sağlar. Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişiliğin eğitimidir. Başka bir deyişle öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların, fert ve toplum önünde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken; milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirilmeleri için en önemli araç olacaktır (Özer ve Özer, 1998; Senemoğlu, 2004).

Özetle beden eğitimi etkinlikleri sayesinde kişi (Özmen, 1999; Açak, 2005);

1. Kendini tanıır, tanıtır.
2. Yeteneklerini geliştirir, zayıf ve güçlü yönlerini öğrenir.
3. Vücuduna ve sağlığına karşı bilinçlenir.
4. Beceriler kazanarak organizmasını en etkili biçimde kullanmasını öğrenir.
5. Fiziksel uygunluğunu (kuvvet, çabukluk, dayanıklılık, esneklik, çeviklik, koordinasyon ve sağlık) geliştirir.
6. Etkinlikler sonucu kişisel ve toplumsal nitelik ve becerilerini geliştirir.

7. Sağlık, mutluluk, yaşamında gerekli bilgi, davranış, alışkanlıklar ve beceriler kazanır.
8. Boş zaman davranışı ve alışkanlıklarını geliştirir. Kendine güven duygusunu artırır.

Beden eğitimi bazen amaç, bazen de sporun bir aracı olarak düşünülmektedir. Beden eğitimi ve spor birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrı düşünülmemesi gereken iki kavramdır. İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmak beden eğitimi ve sporun temel amaçlarından biri olduğu gibi aynı zamanda beden eğitimi ve spor, ferdin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür (Balcıoğlu, Özbek ve Sungur, 2003).

Beden eğitimi ve spor arasındaki fark; beden eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin tümüdür. Spor ise, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi yanında, belli kurallara göre rekabet içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir (Aracı, 2001).

Beden eğitimi ve sporun ferdin eğitimindeki yerinin çok önemli olduğu, bu yüzden de eğitim sistemi içinde daha fazla yer verilmesi gerekliliği göz ardı edilemeyecek bir gerçektir (Sönmez ve Sunay, 2001). Beden Eğitimi ve Spor, büyük kas etkinlikleri aracılığı ile bireyin bedensel, ruhsal ve toplumsal bütünlüğü zedelemeyen kişiyi toplum yararına en iyi şekilde geliştirme eğitimidir. Öğretim programı içerisinde yer alan beden eğitimi ve spor dersleri, kazandırılmak istenen yaşantılar için bir araçtır (Yavaş ve İlhan, 1997).

Beden eğitimi ve spor, insanların hareketlerinde yapısal, duygusal, sosyal denge ve uyumları sağlayan önemli bir etkinliktir. Gelişmenin iyi, güzel ve olumlu doğrultuda olmasını sağlar. Beden eğitimi ve spor insanlarda (Şenışık, 2006);

- 1) Bedensel ve psikolojik (ruhsal) sağlığı,
- 2) Kişisel yetenek ve farklılıkları, diğer insanların yetenek ve farklılıklarını kavramayı,
- 3) Kendine güven ve cesaret duymayı,
- 4) Yaş dönemlerinin korkularını, benlik doyumunu, kişilik gelişimi ortamını,
- 5) Başarıda, başarısızlıkta paylaşımı ve paylaşmanın önemini,
- 6) Kişisel ve takım, grup sorumluluğunu,
- 7) Otorite ve disiplin kavramını,
- 8) Çalışmanın ve çalışkan olmanın zevkini,

9) Yaratıcılık duygularını,

10) Sosyal, toplumsal organizasyonlara katılmanın, anlaşabilme olgusunun değerini ortaya koyan bir olgudur.

Tamer ve Pulur (2001)'in belirttiğine göre; beden eğitimi ve sporun amaçlarını organik gelişim, sinir-kas gelişimi, fiziksel gelişim ve duygusal gelişim olarak toplamak mümkündür. Ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor ders ve aktivitelerinde ön görülen amaçlara yönelik bireylere kazandırılması gereken nitelikleri de şu şekilde sınıflandırabiliriz:

- 1)Biyolojik (fiziksel) gelişime katkıda bulunmak,
- 2) Psikolojik gelişime katkıda bulunmak,
- 3) Sosyal gelişime katkıda bulunmak,
- 4) Yaratıcılık ve estetik duygusunu geliştirmek,
- 5) Sonraki yaşamında kullanılabilecek alışkanlıklar kazandırmaktır.

Türk eğitim sistemimiz incelendiğinde ise; Atatürk İlkeleri ve Devrimleri Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda; genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi aynı zamanda kişiliğin eğitimi olarak görülmektedir. Başka bir deyişle, öğrencinin de gelişim düzeyleri göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş bireyler olarak yetiştirilmeleri için en önemli araç olacaktır (MEB, 1995).

2.5.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Yukarıda bahsedilen bilgilere özetle beden eğitimi ve sporun amaçlarını Kolayış ve Taşkiran (2001) ile Yamaner (2001) şu başlıklar altında toplamıştır:

1) Kişisel yönden :

- a) Sağlık (beden, ruhsal, toplumsal)
- b) Fizik uygunluğu (Tüm organizmanın etkili görevliliği)

- c) Kas kemik gelişimi (Güzel vücut ve estetik davranış)
- d) İş emniyet eğitimi (Sağlık, kazalara karşı korunma, ilk yardım için gerekli bilgi, davranış alışkanlıkları ve beceri kazanmak)
- e) Dengeli esnek kişilik (iyi ahlak, karakter)
- f) Bedenen eğitilmiş olmak
- g) Boş zamanları değerlendirme davranış becerileri
- h) Kültürel şevk ve duyarlık gelişimi

2) Toplumsal yönden :

- a) Barış ve savaş için gerekli vatandaşlık niteliklerini sağlamak
- b) Toplumsal sorumluluğu geliştirmek
- c) Liderlik niteliklerini geliştirmek
- d) Yasalara, kurallara göre ve geleneklere saygı göstermek
- e) Oyun aracılığı ile sıra ve hak kavramlarını geliştirerek başkalarının kişiliğine saygılı olma
- f) İş birliği, takım ruhu ve kolektif davranışlar geliştirerek başkalarının kişiliğine saygılı olma
- g) Toplumun değer yargılarına saygısını bilinçlendirmek

3) Ekonomik yararlılık yönünden :

- a) Yapıcı, yaratıcı ve üretici yetenekleri geliştirmek
- b) İş, görev ve meslek sorumluluğunu geliştirmek
- c) İş ve çalışmalarında verimli ve başarılı olmak
- d) Kamu kaynaklarını korumak ve iyi kullanmak
- e) Milli enerji kaynaklarını korumak
- f) Aileye, çevreye ve okula yararlı görev ve sorumluluk yüklemek

Beden eğitimi ve spor çocuğun; hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, mücadele etme ve takdir edilme, başka çocuklarla oynama ihtiyaçlarını karşılar. Çocuklar, okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle, her biri değişik yeteneğe, ilgi ve

ihtiyaçlara sahiptir. Üst düzeyde gelişimlerini sağlayabilmek için öğretmen, öğrencilerinin gelişim özelliklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilmelidir (Harmandar, 2004).

Sosyal bir olay niteliğine sahip beden eğitimi ve spor faaliyetleri, bedensel ve ruhsal bir eğitim ortamı olarak değerlendirilmektedir. Kişilerin sosyalleşmesine yardımcı olan, sosyal ilişkilerin ve toplumun sosyal yönden kalkınmasında rol oynayan eğitim programları, insan unsurunun niteliğini geliştirip, üretimde ve uygarlık yarışında daha başarılı hale getirmeyi amaçlar. Gelişmiş ülkelerde boş zamanları değerlendirme amacıyla mesleki ve kültürel faaliyetlerin yanı sıra, sportif etkinliklere de büyük önem verilir (Şenışık, 2006).

2.5.2. Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Öğrenciye Kazandırılacak Hedefler

Türk Milli Eğitiminin 2842 sayılı kanununun 2. maddesinin -i bendine göre genel amaçları (MEB, 1995):

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar yetiştirmek,

2) Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüsüne değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı kişiler olarak yetiştirmek,

3) İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak, öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı

desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktadır.

Özel Amaçlar (aynı kanunun 3. maddesine göre):

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçları ve Türk Milli Eğitiminin temel ilkelerine uygun olarak tespit edilir.

Bu Türk milli eğitiminin genel ve özel amaçları doğrultusunda beden eğitimi ve sporun temelde genel amacı; beden eğitimi ve sporu günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmesini sağlamaktır. Bir farklı ifade ile beden eğitimi ve spor; bireyin fiziksel ve motorsal gelişimine katkı sağlaması yanında, bireylere bedensel sağlıklarını koruma rekreasyon alışkanlığı kazandırmayı öngörmektedir (Kale ve Erşen, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurul Başkanlığının 4.12.1987 tarih ve 232 sayılı kararı ile 1987-1988 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanan Yayınlar Dairesi Başkanlığının 30.09.1997 tarih ve 6242 sayılı emri ile tekrar geliştirilerek basımı yapılan “İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar B.E Dersi Öğretim Programları”nda genel amaçlar şöyle belirtilmiştir:

1. Atatürk ve Düşünürlerin Beden Eğitimi ve Spor Konusunda Söyledikleri Sözleri Açıklayabilme.
2. Bütün Organ ve Sistemlerini Seviyesine Uygun Olarak Güçlendirme ve Geliştirebilme.
3. Sinir, Kas ve Eklem Koordinasyonunu Sağlayabilme.
4. İyi Duruş Alışkanlığı Edinebilme
5. Beden Eğitimi ve Sporla İlgili Temel Bilgi, Beceri, Tavrı ve Alışkanlıklar Edinebilme.
6. Ritim ve Müzik Eşliğinde Hareketler Yapabilme.
7. Halk Oyunlarımızla İlgili Bilgi ve Beceriler Edinme ve Bunları Uygulamaya İstekli Olabilme.
8. Milli Bayramlar ve Kurtuluş Günlerinin Anlamını ve Önemini Kavrama, Törenlere Katılmaya İstekli Olabilme.
9. Beden Eğitimi ve Sporun Sağlığa Yararlarını Kavrayarak Boş Zamanlarını Spor Faaliyetleri ile Değerlendirmeye İstekli Olabilme.

10. Temel Sağlık Kuralları ve İlk Yardım ile İlgili Bilgi, Beceri, Tavrı ve Alışkanlıklar Edinebilme.
11. Tabiatı Sevme, Temiz Hava ve Güneşten Faydalanabilme.
12. İşbirliği İçinde Çalışma ve Birlikte Davranma Alışkanlığı Edinebilme.
13. Görev ve Sorumluluk Alma, Lidere Uyma ve Liderlik Yapabilme.
14. Kendine Güven Duyma, Yerinde ve Çabuk Karar Verebilme.
15. Dostça Oynama ve Yarışma, Kazanma Takdir Etme, Kaybetmeyi Kabulme, Hile ve Haksızlığın Karşısında Olabilme.
16. Demokratik Hayatın Gerektirdiği Tavrı ve Alışkanlıklar Edinebilme.
17. Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.

Beden eğitimi derslerinde öğrenciye kazandırılacak özel hedefler ise her sınıf düzeyine uygun olarak geliştirilmiş ve kılavuz kaynak kitapta beden eğitimi öğretmenlerine yol gösterici olarak sunulmuştur. Özel hedeflerin oluşturulması ve seçiminde temelde görevli olan beden eğitimi öğretmenleri, görev yaptığı okulun ve kendisinin imkânlarını göz önünde bulundurarak, ders verdiği sınıf düzeyine uygun özel hedefleri belirleyip, işe koşarlar (Şenışık,2006).

Beden eğitimi dersinin genel eğitime yapacağı katkı benzersiz ve çok önemlidir. Amacı doğru eğitim yöntemleriyle fiziksel, duygusal ve entellktüel ve sosyal açıdan olgun birey gelişimine ve öğrencinin aademik başarısına katkıda bulunmaktır. Beden eğitimi dersi öğrencilere bir bütün olarak yaklaşılması gereken bir derstir. Beden eğitimi program modelleri ve etkinlikleri, fiziksel becerileri uygulamaya dayalı kullanımın yanı sıra daha geniş mantık kullanma ve problem çözebilme becerilerinin geliştirilmesinin de göz önüne alınmalıdır. Paylaşma, yardımlaşma, dikkat, orun çözme, yaratıcılık gelişimi, tartışma, deneme ve yanılma yöntemleri gibi sosyal hedefler, motor becerilerin öğretilmesi, geliştirilmesi gibi fiziksel hedefler temel alınmalıdır (Başöz ve Özdemir, 2002).

2.6. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor

İlköğretim 7-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimlerini kapsar. ilköğretim çağında, benlik algısı gelişir ve buna bağlı olarak başarı duygusu son derece büyük önem kazanır. Dürtülerin etkisi azalmıştır, buna bağlı olarak da çocuk öğrenme etkinliklerine daha

aktif olarak katılmaya çalışır. İlköğretim öncesi dönemdeki bağımlılıklar giderek azalır ve öz disiplin gelişir. Sosyal gelişim açısından, aileyle sınırlı çevreden daha geniş bir sosyal çevreye geçiş yaşanır. Bu dönemde çocuğa, sorumluluk alma, işbirliği yaparak çalışma, kendini yönetme, zamanı iyi kullanma, kendine güvenme, planlı çalışma, sabırlı olma, yaptığı işten zevk alma, kendini ifade edebilme gibi becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Burada sorumluluk da büyük ölçüde ilköğretim kurumlarına ve öğretmenlere düşmektedir (Kasap, 2003). Temel eğitim çağı olarak düşünülen bu dönemde edinilen bilgi beceri ve tutumlar çocuğun geleceğini belirlemektedir. Yapılan bazı araştırmalar 7-11 yaş grubu çocukların gelişim özelliklerinden dolayı harekete gereksinimlerinin karşılanabilmesi için sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun etkinliklerine daha fazla zaman ayırması gerektiği sonucuna varmıştır (Şenişik, 2006).

Beden Eğitimi Programı, öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri temel, özelleşmiş spora özgü hareket becerileri ile fiziksel etkinliklere özgü bilgileri, duygusal ve toplumsal özellikleri kazanmaları ve sağlığı geliştirici fiziksel etkinliklere yaşam boyu etkin katılım sağlamaları amacıyla hazırlanmıştır (MEB.,1995).

2006 yılında yapılan yeni düzenlemeler doğrultusunda beden eğitimi dersinden ayrı olarak tutulan ve öğrencilerde sporcu okuryazarlığı açısından yetiştirmek amacı doğrultusunda "spor etkinlikleri" adı verilen ders oluşturulmuştur. Spor etkinlikleri dersi öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre derse yönelmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Bunun yanı sıra, ders dışı ve okul dışı çalışmalara devam ettirilmesinin sağlanması spor etkinlikleri dersinin başarısı sayılabilir (MEB, 2007).

Spor etkinlikleri dersi 4. sınıftan itibaren öğrencilerin ilgi, istek, yetenekleri doğrultusunda basketbol, hentbol, cimnastik, atletizm gibi spor branşlarına yönlendirmektedir. Ayrıca spor etkinlikleri dersi çocukların bilinçli spor tüketicisi olmalarına olanak tanımaktadır. Bu araştırmada örneklemin oluşturduğu grubun öğrencilerinin tamamı 6. sınıfta yer almaktadır. Bu doğrultuda spor etkinlikleri dersi 5. sınıfta daha çok branşları tanıma, 6. sınıfta ise branşlarda ilerleme aşamaları basamak olarak ele alınmıştır (MEB, 2007).

2.7. Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğrenme yaşantıları oluşturmayı amaçlayan öğretme durumları, çeşitli öğretme yöntemlerinden yararlanılarak tasarlanır ve uygulamaya konulur. Öğretme yöntemi, öğrenciyi hedefe ulaştırmak için izlenen yoldur. Yöntemle, belli öğretme teknikleri ve araçları kullanılarak öğretmen ve öğrenci faaliyetlerinin bir plana göre düzenlenmesi ve yürütülmesi amaçlanır. Bir başka deyişle, “öğretme yöntemi öğrencilere bilgi, beceri ve tutum kazandırılması amacıyla gözlem, deney, planlama çalışmaları, uygulama ve çalışma tekniklerinin tümünü kapsar (Fidan,1996). Öğrencilere yeni davranışlar kazandırılmasının nasıl gerçekleştirileceği, yöntem sorununu ortaya çıkarır. Bir öğrenme ünitesinin hedefleri belirlendikten sonra, bu hedefleri gerçekleştirmek için tasarlanan etkinlikler, birbirini izleyen üç aşamada yürütülür. Bunlar başlangıç, geliştirme ve sonuç alma etkinlikleridir. Öğretme sürecinin bu aşamalarında, öğretmenin ve öğrencilerin hangi etkinlikleri nasıl yapacakları ve bu etkinlikler sonunda öğrenciye hangi öğrenme yaşantılarının kazandırılacağı önceden saptanmak durumundadır (Şenışık,2006).

İlköğretimdeki beden eğitimi derslerinde, amaçların gerçekleştirilmesi çocuğun gelişimine uygun çok çeşitli hareket formlarının deneyimlerle kazandırılmasına bağlıdır.Çocuklarda hareket etmeyi öğrenmek veya hareketler yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak, çok çeşitli öğretim yöntem, teknik ve eğitimsel yaklaşımların kullanılmasını gerektirir (Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997).

Beden eğitimi öğretiminde, insan davranışlarının çeşitliliği göz önüne alınarak, öğretimin programlanması ve planlanması kısa ve uzun süreli amaçlarla çeşitlendirilmiştir (Topkaya, 2004). Öğrencilerden okullarda beden eğitimiyle ilgili olarak birçok özellik kazanmaları beklenir. Böylece öğrenciler fiziksel olarak eğitim haklarını gerçekleştirir. Bu çerçevede etkinliklere katılan birey, öğrenim süreci sonunda bazı standartlara ulaşır. Bu standartların anlamı, her bireyin kendi kapasitesi içerisinde fiziksel etkinliklere katılım için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanması ve bunları sürdürmesidir (M.E.B., 2007).

Beden eğitimi görel bir bilim dalıdır. Hem diğer bilimlerle ilişkisi vardır hem de bağımsız olma özelliği vardır. Bu doğrultuda yöntemlerin genel ilkeleri; hareket içinde kendini fizyolojik ve psikolojik açıdan deneme ve tanıma, içinde bulunduğu çevreyi tanıma ve uyum, aletlerin fiziksel kuralları hakkında bilgi edinme ve onlara uyma, kendini kontrol ve

idare etme, doğallık, hayata hazırlayıcılık, gelişim çağlarına uygunluk, açıklık ve basamaklamadır (Yavaş ve İlhan, 1997).

Beden eğitimi dersinin öğretme-öğrenme sürecinde yoğun olarak kullanılan öğreten merkezli komut ve alıştıırma yöntemlerinin yanında daha öğrenen merkezli olan eşli çalışma, kendini denetleme, katılım, yönlendirilmiş buluş, problem çözme, bireysel programlama, öğrencinin etkinliği başlatması ve kendi kendine öğrenme bulunmaktadır. Beden eğitiminde yöntem seçimini, öğretmenin yöneme yatkınlığı, zaman ve fiziksel olanaklar, maliyet, öğrenci grubunun büyüklüğü, konunun özelliğı, öğrencide gerçekleştirilmek istenen kazanımlar etkilidir. Beden eğitimi dersinin öğretme-öğrenme sürecinde yoğun olarak kullanılan öğreten merkezli komut ve alıştıırma yöntemlerinin yanında daha öğrenen merkezli olan öğretim yöntemleri kullanılmaktadır (Gültekin,2009).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından oldukça önemli olan öğretim yöntemleri öğretmen açısından bilinmesi gereken konuların basında gelir. Tüm öğretim şekillerinde olduğu gibi spor tekniklerinin öğretiminde de belirli bir teknik, beceri ve yöntemler kullanılır. Bir spor tekniğinin yanlış öğrenilmesinden sonra düzeltilmesi, ilk kez öğrenenden daha zor olacağı daima göz önünde bulundurulmalıdır. Beden Eğitiminde belirlenmiş amaçlara ulaşmak için en kısa yol olan öğretim yöntemlerinin temelini “Nasıl öğreteceğim?” sorusunun cevabı oluşturur. Bir spor eğitimcisi ne kadar “yol-yöntem” bilgisine sahip olursa, amacına ulaşmada o kadar tercih şansına sahip demektir (Çöndü, 1999).

Beden eğitimi ve sporda uygulanan yöntemler şu özelliklere sahip olmalıdır (Yavaş ve İlhan, 1997; Çöndü,1999):

- 1) Esneklik: Her öğrencinin ihtiyacına cevap vermelidir.
- 2) Aktiflik: En üst düzeyde hareket uygulama alanına sahip olmalıdır.
- 3) Çağdaş olma: Yenilikleri içermeli ve geliştirmeye açık olmalıdır.
- 4) Geniş kapsamlı olma: Değişik öğrenci gruplarına ve farklı yas kesimlerinin beceri ve yeteneğine uygun olarak düzenlenebilir olmalıdır.
- 5) Katılım ve işbirliğini sağlama: Öğrenciler açısından cazip grup çalışmasına elverişli olmalıdır.

Beden eğitimi ve sporda yöntem ve teknikler bazen bağımsız bazen de birlikte kullanılmaktadır. Mosston ve Asworth (1986) öğretim yöntemlerine bir öğretim yöntemi yelpazesi kavramları ile farklı bir bakış kazandırmıştır. Bu yelpaze bir ilişkiler kuramıdır. Öğretmen ve öğrenci arasında, çalıştıkları görevlerle ve öğrencinin gelişimi üzerindeki etkileri arasındaki ilişkileri gösterir.

Bu kuramın gelişimindeki ilk basamak, öğretimin tamamını içeren ve bütünleştirici bir yapının meydana gelebileceği bir aksiyom olarak hizmet edecek tek ve bütünleştirici ilkeleri belirlemektir. Öğretim Yöntemleri yelpazesinin temelindeki aksiyom şudur: Öğretim davranışı bir kararlar zinciridir (Mosston ve Asworth,1986). İkinci basamak, bütün öğretme-öğrenme bölümlerinde her zaman alınması gereken karar ve sınıflarını belirlemektir. Bunlar hedefler, konu alanı, özel aktiviteler, organizasyon konuları, öğrenciye verilecek dönüt türü ve diğerleri ile ilgili kararlardır (Mosston ve Asworth, 1986).

Bu karar sınıfları bütün öğretim-öğrenim etkinliklerindeki karar sıralamasını temsil eden üç bölümde düzenlenmiştir. Birinci bölüm, hazırlık (pre-impact), öğretmen ve öğrenci arasında yüz yüze gelmeden önce alınan kararları içerir. İkinci bölüm, uygulama (impact), görevin çalışılması esansında verilen kararları içerir. Üçüncü bölüm, değerlendirme, performans değerlendirmesi ve öğrenciye verilen dönütle ilgili kararları içerir. Bu bölümlerin hepsi birlikte her stilin yapısını oluşturur (Moston ve Asworth, 1986).

Bu yelpazede yer alan Yöntemler aşağıda verilmiştir.

- 1) Komut Stili (A)
- 2) Alıştırma Stili (B)
- 3) Eşli Çalışma (İşbirliği) Stili (C)
- 4) Kendini Denetleme Stili (D)
- 5) Katılım Stili (E)
- 6) Yönlendirilmiş Buluş Stili (F)
- 7) Problem Çözme Stili (G)
- 8) Kişisel Program-Öğrencinin Tasarımı Stili (H)
- 9) Öğrencinin Başlatması Stili (I)
- 10) Kendi Kendine Öğretme Stili (J)

Bu yelpaze kararların öğretmeden öğrenciye devredilmesini sağladığından son olarak J stili ortaya çıkmaktadır.

Öğretim yöntemleri yelpazesi araştırmacılara beden eğitimi ve sporda sistematik çalışma yolları sunmuştur. Yapılan bu çalışmalar komut, alıştırma, eşli ve katılım yöntemleri üzerine yoğunlaşmıştır.

Yelpazenin yapısı iki temel insan yeteneğini yansıtır: var olanın tekrarı/modelin tekrarı ve yaratmak/üretmek. Bütün insanlar bilinen bilgilerin tekrarı, modellerin tekrarı ve yeni bir Şey üretmeye teēebbs, bilinmeyeni araştırmak yeteneğine sahiptirler (Moston ve Asworth, 2001).

Yelpazede yer alan A, B, C, D, E yöntemleri geçmiş bilgilerin yeniden üretilmesini destekleyen ğretim seçeneklerini temsil eder. Diğerleri ise öğretme, öğrenciye ve bazen de topluma yeni olan bilginin üretilmesini temsil ederler. Her bir yöntem belirli bir ğretim davranışı, belirli bir ğrenci davranışı ve bu ilişkinin ulaşacağı hedeflerle tanımlandığı için yelpazede yer alan her yöntem kendi özel ğretmen-ğrenci-hedef etkileşimine sahiptir (Moston ve Asworth, 2001).

Hiç bir yöntem bir diğerinden daha iyi değildir. Hiç bir yöntem yalnız başına beden eğitiminin bütün hedeflerine ulaşamaz, sadece bir kısmına ulaşır. Bu yöntemlerin her biri bireyin fiziksel, sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişimi üzerine etkide bulunur (nd, 1999).

Aşağıda bu stillerden kısaca bahsedilmektedir. Ancak komut ve yönlendirilmiş buluş stilleri çalışmamızda kullanıldığından daha kapsamlı son kısımda anlatılmıştır.

1. Alıştırma Stili (B):

Beden eğitimi derslerinde en çok kullanılan stillerden biri de alıştırmadır. Bu stille yapılan çalışmada ağırlık etkinliğin yapılmasına ayrılır. Öğrenciler kullanacakları araçlar ve hareketlerle ilgili bilgi edinebilir ve yeterince çalışma yapmaya zaman ayırabilirler. Amaç öğrenciye yeteri kadar uygulama yapma imkanı tanımaktır (Nebioğlu, 2004). Alıştırmayla ğretim, roller ve alınan kararlar ile bireysel farklılıkları göz önüne almaması ve az düşünce içermesi başta olmak üzere birçok konuda komutla benzemektedir. Komuttan farkı, konu

öğrencilere bir kez aktarıldıktan sonra öğrenciler, istedikleri sürede harekete başlayarak, istedikleri süre, aralık ve sayıda hareket yaparak, istedikleri sürede bitirmekte olmalarıdır. Burada zaman kontrolü ağırlıklı olarak öğrenci tarafından yapılmaktadır. Ritim kontrolü öğrencide olduğundan ve arkadaşlarına yakın hareket edebildiklerinden bireysel ve toplumsal gelişim sağlanmaktadır. Bu durum öğrencilerde sorumluluk kazanma, güdüleme, bireyselleştirilmiş öğrenme, bağımsız karar verme ve performansını kontrol etme özelliklerinin gelişmesini sağlar. Burada, öğretmenin her şeyi kontrol altında tutmak zorunda olduğu unutulmamalıdır (Keske,2007) .

Alıştırma yöntemi kullanarak ders işlemek isteyen bir beden eğitimi öğretmeni şu sırayı takip etmelidir (Çöndü, 1999):

- * Dersin amaçları belirlenir.
- * Hareket sırasını ne kadar yapılacağını, öğrenci düzeylerini göz önüne alarak farklı serileri de kapsayacak şekilde (alt, orta üst düzeyde) belirler.
- * Düzenleme daha esnek olduğu için uygulanacak sınıf içi disiplininde fazla otoriteye yer vermeyecek şekilde bir yaklaşım gösterir.
- * Esas bu yöntemin amacının her öğrenciyi daha iyi izlemek için çalışma zamanı ayırmak olduğu belirtilir.
- * Öğretmen yapılacak hareketleri açıklayıp göstererek (alt, orta, üst standart sınırlarını belirterek) konuyu analiz eder.
- * Öğretmen harekete ne zaman başlanacağına, ne zaman bitirileceğine, ritim ve hız için komut vermez.
- * Her öğrenci harekete ne zaman başlayacağına, ne zaman ara vereceğine, ne zaman bitireceğine, ritim ve hızına, sıra ve sayısına kendisi karar verir.
- * Öğretmen verilen araları düzeltmeler ve pekiştirmeler için kullanabilir ayrıca düzeltici geri bildirim verebilir.
- * Öğretmen önceden belirlenmiş zaman ve standartlara göre bireysel farklılıkları göz önüne alarak değişik değerlendirme ölçütlerini de kullanarak değerlendirme yapar.

2. Eşli Çalışma Stili (C):

Bu yöntemin amacı öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda bağımsız öğrenim deneyimi sunmaktır. Öğretmenin rolü ortamı hazırlamaktır. Öğrenci ise uygulayıcı

ve yardımcı rolleri üstlenmiştir. Öğrenci merkezli öğretim stili uygulanmaktadır (Tamer ve Pulur,, 2001).

Bu yöntemde öğrenciler birbiri ile eşleştirilerek çalışmalara katılırlar. Çalışmalarda her eş belli bir görevi yerine getirir. Eşlerden biri istenen hareketi yapar ve hareketle ilgili kararları verir. Diğeri ise yapılan hareketi izler öğretmenin verdiği ölçütlere uygun olarak eşinin performansı ile ilgili bilgileri verir. Çalışma sırasında eşlerin görevlerinin sürekli olarak değişmesi, eş değişimi içinde öğrencilere imkan verir. Ayrıca öğrenciler performansları hakkında anında bilgi alabilirler. Öğretmen eşlerin çalışması esnasında gözlem yapan öğrencilerin ne ölçüde başarılı olduklarını izler. Gerekğinde düzeltmelerin yapılması için uyarılarda bulunur (Çöndü, 1999).

Bu yöntemin olumlu yanı öğrenciler, birbiri ile yardımlaşma içine girerek kararlara daha fazla katılabilirler (Mosston ve Ashworth, 2001). Bu stil öğretmene de bir takım sınırlılıklar getirmektedir. Her şeyden önce öğretmen, belirli bir zamanını öğrencilere yeni rollerini öğretmeye ayırmak, sonra öğrencilerin değerlendirme konusundaki kararlarına güvenmek ve sonuçta ortaya çıkacak davranış değişikliklerini de kabullenmek zorundadır. Ayrıca öğretmen bu stilde hareketi yapan öğrencilerle doğrudan iletişim kurmaktan uzak kalır (Tamer ve Pulur, 2001).

3. Kendini Denetleme Stili (D Stili):

Bu stilde öğrenciler, öğretmenin belirlediği ölçütlere göre, kendi yaptıkları hareketlerin değerlendirilmesini yaparlar. Böylece kendi performanslarının düzeyi ile ilgili kararlara varırlar. Bu stilde öğretmenin görevi öğrencilerin kendilerini doğru olarak değerlendirmelerine yardımcı olmaktır. Ancak öğretmen öğrencilerinin performansları ile ilgili herhangi bir değerlendirmede bulunmaz. Öğrenciler çalışmalarında performans ölçüt kartı kullanırlar. Bu stil hareketin yapılmasından çok hareket sonunda elde edilen sonucu değerlendirmek için kullanılır. Serbest çalışmalarda rahat olan çocuklar, bu stilin uygulanması ile duygusal gelişim açısından en üst düzeye ulaşabilirler. Zihinsel gelişim alıştıurma stilinde olduğu gibidir (Tamer ve Pulur, 2001).

4. Katılım Stili (E):

Bu stilde öğretmen öğrencilere çalışmalarında bağımlı olacakları bir ölçüt önermez. Önemli olan etkinliklere tüm öğrencilerin katılımını sağlamaktır. Bu stil bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran bir stildir. Burada öğretmen öğrencilere önerilerde bulunmaz, performansları ile ilgili öğrencilerin sorularını yanıtlar (“Çalışman nasıl gidiyor” gibi). Bu stilde belirlenen amaca ulaşabilmek için bütün öğrencilerin katılabileceği ve kapasitelerini en üst düzeyde kullanabilecekleri etkinlikler seçilmelidir ki onları daha çok çalışmaya güdüleyen bir etken olsun. Bu stilin dezavantajı ise bu stil ile çalışmalarda en üst düzeyde fiziksel gelişim sağlanırken sosyal gelişim her öğrenci kendi seçtiği düzeyde özel olarak çalıştığı için en alt düzeyde olur (Tamer ve Pulur, 2001).

5. Problem Çözme Stili (G Stili):

Bu stilde öğrenciler belirli parametreler çerçevesinde, seçilen konuya yönelik belirli çalışmalarla ilgili kararlar verir (Tamer ve Pulur, 2001). Bu stilde gerçekleşen işlemler Uyarıcı (Uy), Uzlaşma (Uz), Yanıt şeklindedir. Öğretmen soruyu ya da problemi öğrencilere sunar ve öğrenciler çözümler düzenlemeye ve bunları gözden geçirmeye başlarlar. Öğretmen bu süreçte gezinerek her öğrenciyi katılım düzeyini gözlemler. Süreç için gerekli ve yeterli süre sonunda kapanış için öğretmen tüm öğrencileri toplar ve tüm sınıfa bir geri bildirim şeklinde ya da stil yada işlem süreci ile ilgili soruları cevaplama şeklinde bir kapanış ile süreç sona erer (Mosston ve Ashworth, 2001).

Problem çözmenin hedefleri Mosston ve Ashworth (2001) tarafından aşağıdaki gibi özetlenmektedir:

1. Belirli bir konu alanına yönelik problemlerin hazırlanması için, öğretmenin bilişsel becerilerini harekete geçirmek.
2. Spor eğitiminde, belirlenen bir probleme yönelik çeşitli çözümlerin yaratılması için, öğrencinin bilişsel becerilerini harekete geçirmek.
3. Etkinliğin yapısını algılamak ve bu yapı çerçevesinde olası değişkenlikler bulmak.
4. Öğretmen ve öğrencinin kabul edilmiş ve geleneksel yanıtların ötesine geçmelerine izin verecek duygusal güvenlik düzeyine ulaşmak.

5. Çözümlerin doğruluğunu kanıtlama ve onları belirli amaçlara yönelik olarak düzenleme becerisini geliştirmek

6. Kişisel Program-Öğrencinin Tasarımı Stili (H Stili):

Bu stilde genel konu ve genel konu çerçevesindeki genel başlık ile ilgili kararı öğretmen verir. Öğrenci ise bu başlık çerçevesinde sorular ve çözümler ile ilgili kararları verir. Öğrenci kategorilere, temalara ve hedeflere göre çözümleri düzene sokar ki bu da öğrencinin bulduğu ve düzenlediği kişisel programı oluşturur. Bu stilin ilerleyişinde zaman çok önemlidir; öğrencilerin düşünmek, denetlemek, uygulamak ve kaydetmek için zamana gereksinimi vardır. Öğrenci istediği yolu değil belirli bir sistematik yolu izlemek zorundadır (Mosston ve Ashworth, 2001).

7. Öğrencinin Başlatması Stili (I Stili):

Yapı ve işleyiş açısından H stiline benzese de ilk kez bu stilde öğrenci stili başlatır. Öğrenci, öğretme-öğrenme bölümlerini başlatmak ve yönetmek için en üst düzeyde sorumluluk alır. Uygulama evresinde bütün kararları öğrenci verir. Bu esnada öğretmenin görevi dinlemek, seyretmek, sorular sormak ve atlanılan kararlar ile ilgili olarak öğrenciyi uyarmaktır. Bütün işlem boyunca öğrenci sonuçları düzenli bir şekilde kaydeder (Mosston ve Ashworth, 2001).

8. Kendi Kendine Öğretme Stili (J Stili):

Bu stil sınıfta değil, bireyin kendini eğitmekle uğraştığı durumlarda gerçekleşir. Bu çeşit durumlarda, önceden öğretmen ve öğrenci tarafından verilen bütün kararlar aynı kişi tarafından verilir. Bu kişi hem öğretmen hem de öğrenci rolüne girer. Dışarıdan gözlem yapan birine gerek yoktur (Mosston ve Asworth, 2001).

9. Komut Stili (A Stili):

Bu stilde stil yapısındaki tüm kararları öğretmen vermektedir. Hazırlık, uygulama ve değerlendirme gruplarında bütün kararları vermek öğretmenin görevidir, öğrenci ise uygulamak, takip etmek ve denileni yapmakla görevlidir. Bu stilin özelliği, öğretmenin

uyarıcısı ile öğrencinin tepkisi arasındaki doğrudan ve anında gerçekleşen ilişkidir. Öğrencinin her hareketinden önce, öğretmen tarafından sağlanan bir uyarıcı (komut sinyali) vardır (Mosston ve Asworth, 2001). Sözelimi öğretmen “ Benim hareketimi izleyin” diyerek öğrencilerin yapmasını istediği hareketi gösterir (Tamer ve Pulur, 2001). Öğrenci öğretmen tarafından gösterilen model doğrultusunda hareket eder. Dolayısıyla da mekan, duruş, başlama zamanı, hız ve ritm, durma zamanı, süre ve aralıkla ilgili bütün kararlar öğretmen tarafından verilir (Mosston ve Asworth, 2001).

Komut Stilinin Hedefleri:

Bu stilde öğretmen ve öğrencinin belirli görevleri bir grup sonuç ortaya koymaktadır, öğretmen ve öğrenci belirli bir grup hedefe ulaşır. Öğretmen yapı ile ilgili bütün kararları verdiğinde ve öğrenci bu kararları takip ettiğinde aşağıdaki hedeflere ulaşır (Mosston ve Asworth, 2001):

1. Uyarıcıya anında tepki
2. Aynılık
3. Uyma
4. Eş zamanlı performans
5. Önceden belirlenmiş bir modele bağlı kalma
6. Bir modelin taklit edilmesi
7. Tepkinin açıklığı ve doğruluğu
8. Kültürel geleneklerin törenler, kostümler vb yolla sürdürülmesi
9. Estetik standartların korunması
10. Grubun ortak ruhu düşüncesinin yüceltilmesi
11. Zaman kullanımında verimlilik
12. Güvenlik ve diğer

Eğer bunlardan biri hedeflenmişse A stili- komut stili onları karşılamaktadır.

Komut Stilinin Uygulanması:

Komut stilinde tüm kararları veren öğretmen, her bir karara da yanıt veren öğrencidir. Öğrencinin davranışı ve öğretme davranışı arasındaki uyum, uygulanan her hareket için geçerlidir. Her hareket için komut sinyalini öğretmen verir ve öğrenci de buna göre hareket

eder. Bazen komut sinyali ve destek-ritm teknikleri başka insanlara veya araçlara devredilebilir. Isınma hareketlerinde sınıfı yöneten öğrenci bunun örneğidir. İlişkinin özü aynıdır; bir kişi (ya da vekil) diğerleri için bütün kararları verir. Bu ilişki oluştuğu zaman komut stiline yönelik hedeflere ulaşılmış olur. Bu stili kullanmak isteyen öğretmen, karar yapısı, karraların sıralaması, komut sinyalleri ile beklenen yanıtlar arasındaki olası bağlantılar, çalışmanın uygunluğu, öğrencilerin o andaki yeteneği (doğru şekilde hareketleri yapma ve gösterilen modele bağlı kalma yeteneği) konularında tamamen bilinçli olmak zorundadır (Mosston ve Asworth, 2001; Tamer ve Pulur, 2001).

Uygulama üç aşamadan oluşur; hazırlık, uygulama ve değerlendirme. Bu evreler şu şekilde açıklanmaktadır (Mosston ve Asworth, 2001):

Hazırlık Evresinde;

- Konu belirlenir (basketbol, yüzme vb.) ve bu konuya yönelik dersin genel hedefleri ayrıntıya girmeden ortaya konur. Burada “Dersin sonunda beklenen başarı nedir?” Sorusuna cevap olacak hedefler belirlenir.
- Öğretmen ve öğrencinin aynı stilde olduğu ve aynı hedefi amaçladığı bir zaman dilimi olan bölüm numaraları belirlenir.
- Öğrencilerin, bölümün genel hedeflerine ulaşmak için üzerinde uğraşacakları özel çalışmalar belirlenir.
- Her bölüm hedefleri tek tek belirtilir.
- Hedeflerin başarılmasını sağlayacak stil belirlenir.
- Belirlenen stilde belirlenen çalışmanın hedeflerine ulaşmak için, bölümün desteği hakkında bazı kararlar verilmelidir. Bu kararlar; öğrencilerin düzenlenmesi, araç-gerecin düzenlenmesi, süre belirleme gibi aşamaları içerir.

Uygulama Evresinde;

Uygulama zamanıdır, kararların amacı öğrencileri etkin katılıma sevk etmek ve hazırlık kararlarını izlemektir. Bu, amacın harekete dökülmesidir. Diğer stillerde de olduğu gibi öğrencilerin bölümün beklentilerini bilmesi ve anlaması zorunludur. Bu aşamada görevler açıklanır (hem öğretmen hem öğrenci), konu ve destek bilgilerin açıklaması yapılır.

Değerlendirme Evresinde;

Bu evre kararları, öğrencinin çalışma performansı ve öğretmenin kararlarını takip etme görevi ile bağlantılı olarak, öğrenciye dönüt sunar.

Komut Stilinin Sonuçları

Bir bölümde komut stili kullanıldığı zaman bu stil aşağıdakileri beraberinde getirir (Mosston ve Asworth, 2001):

1. Konu sabittir ve tek bir standardı yansıtır.
2. Konu, anında anımsamalarla ve tekrar edilen performans yoluyla öğrenilir.
3. Konu, uyarıcı-tepki işlemiyle taklit edilebilen ve kısa bir sürede öğrenilebilen bölümlere ayrılabilir.
4. Konuyu belirlemede uzman olan öğretmendir.
5. Anımsama ne kadar hızlı olursa, öğrenci konunun başka bir yönüne geçmede o kadar yeterli olacaktır.
6. Bireysel farklılıklara yer yoktur. Belirlenen konunun taklit edilmesi beklenir.
7. Sık yapılan taklitler yoluyla, grup çalışmayı aynı şekilde yapar.,
8. Öğrenci hızlı ilerleme gösterecektir.
9. Temel performans hedefi, modeli uygulamada kişisel sapmaları ortadan kaldırmaktır.

Komut Stiline Yönelik Yorumlar

Öğretmen komut stilinin hassas yapısının bilincinde olmalıdır. Bir kişinin diğer kişiler için bütün kararları verdiği bu ilişki, öğrencinin duygusal durumuna, yanıt kapasitesine, çalışma yapısı ve amacına tam özen göstererek kullanılmalıdır. Söyleneni yapmak ve taklit etmeye çalışmak yeterli değildir, öğrenci başarıyı hissetmeli ve bu ilişkiyi yanıt vermenin ötesinde bir şey olarak kabul etmelidir. Ayrıca öğretmen A Stilinin insani etkileşimin seçeneklerinden biri olduğunu bilmelidir. Bu stilde en yüksek yarar elde etmek için birkaç boyut bir arada düşünülmelidir (konu belirleme, çalışma süresi, destek ayarlamalar, uygun dönüt ve öğrenci ile uygun bir duygusal ilişki) (Mosston ve Asworth, 2001).

10. Yönlendirilmiş Buluş Stili (F Stili)

Beden eğitimi derslerinde etkili olarak kullanılabilen bir başka stil yönlendirilmiş buluş stildir. Öğrenciyi buluşa yönelten ilk stilin adı yönlendirilmiş buluştur. Bu stilin özelliği, özel bir öğretmen-öğrenci ilişkisi ortaya koymasındır. Bu stilde öğretmen tarafından yöneltilen bir dizi soru, öğrencinin sorulara yönelik yanıtlar vermesine neden olur. Öğretmenin sorduğu her soru, öğrenci tarafından keşfedilen tek bir doğru yanıt ortaya çıkarır. Bir soru dizisinin eklenerek artan etkisi öğrencinin aranan olguyu, ilkeyi veya düşüncüyü bulmasını sağlar (Tamer ve Pulur, 2001; Mosston ve Asworth, 2001).

Yönlendirilmiş Buluş Stilinin Hedefleri:

1. Öğrenciyi belirli bir buluş sürecine sokmak
2. Öğrencinin bulduğu yanıt ile öğretmen tarafından sunulan uyarıcı arasında kusursuz bir ilişki geliştirmek.
3. Mantıksal olarak bir olgunun bulunmasına yol açan, sıralı buluş becerilerini geliştirmek
4. Hem öğretmende hem de öğrencide buluş işlemi için gerekli olan sabrı geliştirmek (Mosston ve Asworth, 2001).

Yönlendirilmiş Buluş Stilinin Uygulanması:

Bu stilin hazırlık evresinde bütün kararları öğretmen verir. Önemli kararlar, hedefler, bölümün hedefi ve öğrenciyi hedefi bulmaya yönlendirecek soruların sıralamasının düzenlenmesidir. Stilin uygulama evresinde öğrenciye daha fazla karar devredilir. Yanıtları bulmak öğretmenin belirlediği başlık çerçevesinde, öğrencinin konunun bölümleri ile ilgili kararlar vermesi demektir. Uygulama evresi, öğretmen ve öğrenci tarafından verilen bir dizi bağlantılı kararlardan oluşur. Değerlendirme evresinde, öğretmen öğrencinin her soruya verdiği yanıtı doğrular. Bazı çalışmalarda, öğrenciler kendi yanıtlarını doğrulayabilir. Uygulama ve değerlendirme evrelerinde verilen sürekli, karşılıklı kararlar bu stile özgüdür (Mosston ve Asworth, 2001).

Yönlendirilmiş buluş işlemi her adımda Uyarıcı (Uy)-Uzlaşma (Uz)-Yanıt (C) ilişkisini içinde barındırır. Birinci uyarıcı (Uyarıcı-1), öğrenciyi uzlaşmaya (Uzlaşma) taşıyacak şekilde düzenlenir. Burada öğrenci yanıtı arar, daha sonra öğrenci hazır olduğunda

yanıt (Cevap-1) verir. Öğretmen ikinci uyarıcıyı (Uyarıcı-2) sunarak devam eder. Bu da öğrenciyi uzlaşma sevk eder ve keşfedilen ikinci yanıtın (Cevap-2) ortaya çıkmasını sağlar. Bu işlem, son uyarıcı (Uyarıcı-n), hedefin keşfi niteliğinde olan yanıtı (Cevap-n) elde edene kadar devam eder. Bu son yanıt, keşfedilen olguyu söyleyerek veya hareketle göstererek ifade edilir. Uygulama evresinde öğretmen aşağıdaki faktörlerin bilincinde olmalıdır (Mosston ve Asworth, 2001):

1. Amaç veya hedef
2. Adım dizisinin yönü
3. Her adım büyüklüğü
4. Adımların birbiri ile ilişkisi
5. Dizinin hızı
6. Öğrencilerin duyguları

Bu stilde bazen bir yanıt yanlış olabilir veya yönlendirilmiş buluş işleminin yönünden sapabilir. Bu durumda, öğretmen şunları yapmalıdır (Mosston ve Asworth, 2001):

1. Yanlış yanıtın önce gelen soruyu veya ipucunu tekrar etmeli, eğer yanıt doğru olursa bir sonraki soruya geçmelidir. Tekrar yanlış yanıt verilirse, öğrenci için daha küçük bir adım olacak başka bir soru sorularak devam edilmelidir.
2. Öğretmenin kullanacağı “ Biraz daha düşünmek ister misin?” ya da “Yanıtını kontrol ettin mi?” şeklindeki sözlü davranışları öğretmenin sabırlı olduğunu ve öğrenciyi ilişkinin merkezi olarak kabul ettiğini öğrenciye gösterir.

Yönlendirilmiş Buluş Stilinin Sonuçları

1. Bu stilde öğretmen buluş sınırını geçmeye isteklidir.
2. Öğretmen hareketin yapısını çalışmak ve uygun soru dizisi düzenlemek için zaman ayırmalıdır.
3. Öğretmen bilinmeyeni deneyerek riske girmeye isteklidir. Öğrenci performansı öğretmenin performansına bağlıdır.
4. Öğretmen öğrencinin bilişsel kapasitesine güvenir.
5. Öğretmen, öğrenci doğru yanıtı bulana kadar bekleyecek ve isteklidir.

6. Öğrenci, bir olguyu keşfetmesini sağlayacak küçük buluşlar yapabilecek yetenektedir (Mosston ve Asworth, 2001).

Yönlendirilmiş Buluş Stiline Yönelik Yorumlar

Sadece öğrencilere sık sık sorular sormak bu stilin kullanıldığı anlamına gelmez. Sorular bölümün konusunun yapısıyla bağlantı olarak mantıksal bir sıralama içinde düzenlenmektedir. Rastgele sorular bu stilin parçası olamaz. Bu stil yeni bir konuya giriş olarak oldukça yararlıdır. Öğrenciyi anında çeker ve konunun ayrıntılarını öğrenmek için merak uyandırır. Bu stilde bir bölüm için makul bir süre önermek zordur ancak kısa bölümler öğrencinin dikkatini devam ettirmeyi kolaylaştırır (Mosston ve Asworth, 2001).

2.8. Basketbol

Basketbol; beşer kişilik takımlar halinde elle oynanan ve topu, yüksekliği 3,05m olan pota adı verilen aksamdan çemberden geçirerek kazanmaya çalışılan takım oyunudur. Basketbol karşılaşması, 10'ar dakikadan oluşan 4 periyottan ve 2 devreden oluşur. Topun kurallara uygun olarak oyuna girmesi ile karşılaşma saati başlar, herhangi bir nedenle oyun durduğunda oyun saati de durur. Oyuncu topu potaya herhangi bir noktadan ve açıdan atabilir. Savunma yapan oyuncu, atış yapanı faul yapmadan engellemeye çalışır. Topu çemberden girmese “ basket” denir. Üç sayısı çizgisi adı verilen yarım dairenin dışından yapılan isabetli atışlar üç sayı kazandırır. Bu çizgi içinden yapılan atışlar ise iki sayıdır. Yapılan faul sonucu serbest atışlardan kazanılan atışlar ise bir sayı değerindedir. Sayıdan sonra diğer takım pota altından oyuna başlatır. Kenar çizgisinin dışında topu alan oyuncu, beş saniye içinde alandaki takım arkadaşlarından birine atarak topu oyuna sokmak zorundadır. Bir takım topu rakip yarı alana geçirdikten sonra, topu bir daha kendi alanına geri taşıyamaz. Karşı takımın oyuncusunu tutmak, itmek, çelme takmak gibi hareketler kişisel faullerdir. Fauller kenar çizgisinden oyuna sokulmak üzere topun karşı takıma verilmesi ya da karşı takımın serbest atışlar kullanması biçiminde cezalandırılır. Bir müsabakada beş faul yapan oyuncu oyun dışı kalır. Bir basketbol maçında, oyun kurallarına aykırı olan davranışlara ihlal denir ve ihlal durumunda top rakip takıma verilir. Serbest atış alanında üç saniyeden fazla kalma, çifte sürme, topu yere vurmaktan birden fazla adım atma, topu tekmeleme ya da topa yumrukla vurma kural ihlalidir.

Topa sahip olan takım 24 saniye içinde potaya atış yapmak zorundadır. Bu süreyi değerlendiremezse top karşı takıma geçer (Kangalgil, 2008).

Okullardaki spor etkinlikleri dersi 4. sınıftan itibaren öğrencilerin ilgi, istek, yetenekleri doğrultusunda basketbol, hentbol, jimnastik, atletizm gibi spor branşlarına yönlendirmektedir. Bu doğrultuda spor etkinlikleri dersi 5. sınıfta daha çok spor branşlarını tanıma, 6. sınıfta ise branşlarda ilerlemesi aşamaları basamak olarak ele alınmıştır. Basketbol branşında uzman kişiler tarafından savunulan görüş doğrultusunda, temel basketbol öğretimi 5. ve 6. sınıflarda okuyan yaş grubu çocuklar için genellikle “en iyi öğrenim” ya da “beceri kazanım” yaşı olarak değerlendirilir. Bu yaş grubunda basketbolu tüm temel teknik elementleri, geleceğin basketbolcularını yetiştirmek amacıyla yoğun bir biçimde öğretilir ve eğitilebilir. Hareket akışları bu yaş grubunda tümüyle görüntülenir ve hızlı biçimde net olarak öğrenilir. Basketbol oyununun tüm teknik elementleri bu dönemin çalışmalarında en önemli yeri alır (MEB, 2007).

Basketbol; dayanıklılık, kuvvet, sürat, beceri ve hareketlilik gibi fizik gücü özelliklerini çocukluk ve gençlik çağlarından başlayarak amaçlı çalışmalarla istenen bir biçimde geliştirir ve yetişkinlik çağında da pekiştirerek üstün bir düzeye getirir. Teknik ve taktik elementlerin oyun içerisinde ani ve değişen pozisyonlarda uygulama zorunluluğu, koordinasyon, reaksiyon gibi özelliklerin gelişmesinde de büyük bir etkidir. Aynı zamanda organizmanın genel olarak kuvvetlendirilmesi ve fiziksel bozukluklarının giderilmesi için de basketbol etkili bir araçtır (Sevim, 1997b).

Basketbol tekniği; oyunun kurallara uygun bir şekilde devamını mümkün kılan, amaca uygun ve ekonomik hareketler dizisidir. Basketbol teknik elementlerin iyi öğrenilmesi bir dereceye kadar bireye özgü bir yetenek istemektedir. Bununla beraber planlı, hedefli ve sık tekrarlanan çalışmalarla öğrenilir ve üstün bir düzeye getirilebilir. Basketbol tekniği, oyuncunun kurallara uygun bir şekilde devamını mümkün kılan, amaca uygun ve ekonomik hareket dizisidir. Basketbol oyunu amaca uygun çalışmalarla bilinçli bir disiplin, kolektif düşünce ve uygulama seviyesine getirilebilir (Sevim, 1997a).

Basketbolun, oyun niteliği her cins ve yaşa uygun olduğundan bireyin kişilik eğitimi üzerine çok olumlu etkisi vardır. Mücadele isteği, cesaret, bütünlük, işbirliği, doğruluk,

kendine güven gibi özellikleri içerir. Psikolojik ve sosyal davranışlarını olumlu yönde etkileyerek toplum için yararlı bir kişilik kazandır (Sevim, 1997a).

Basketbolda hücumun en önemli teknikleri top sürme, pas ve şuttur. Hücum teknikleri toplu ve topsuz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Aşağıda toplu hücum tekniklerinden top sürme, pas ve şut bu araştırma çerçevesinde ele alınan başlıkları ile açıklanmaya çalışılmaktadır.

2.8.1.Top Sürme

Aşağıda öncelikle basketbol temel hareket olan top tutuş hareketinden bahsedilmekte ve daha sonra top sürmenin temel ilkelerinden bahsedilmektedir.

Top Tutma: Basketbolda temel kavram “top tutma”dır. Top tutma bir oyuncu tarafından; durarak, yürüyerek, koşarak ve sıçramak suretiyle, yerde duran, yuvarlanan, potadan seken ve aktarım olarak gelen topların tek veya çift elle yukarıda, aşağıda, önde kontrol altına alınmasına denir. Öğrencinin bir sonraki hareketi uygulayabilmesi açısından topun tutulması önemlidir. Basketbolda yapılacak olan tüm hücum hareketleri top tutma ile başlar (Aracı, 2008)..

Şekil 2.1. Temel top tutma tekniği (Sevim, 1997a)

Top tutma tekniği uygulama esnasında duruş da önemlidir. Duruş şeklimiz topun sağlıklı bir şekilde tutulması ve doğru kullanılmasında önemli rol oynar. Bacakların omuz genişliğinde açık, dizlerin hafif bükülü, parmakların açık ve başparmakların birbirini göstermesi şeklinde gerçekleştirilen bir top tutuş şekli, topun doğru bir biçimde kullanılmasına olanak sağlar (Sevim, 1997a)

Şekil 2.2. Temel duruş tekniği (Sevim, 1997a).

İyi top tutabilmek için (Web_2):

- * Ayaklar omuz genişliğinde açık, bir ayak diğerine göre biraz öndedir.
- * Dizler hafif bükülü, gövdenin üst kısmı hafifçe öne eğiktir.
- * Kollar öne uzatılmış ve dirsekler yere paraleldir.
- * Parmaklar mümkün olduğunca açık, bilek yumuşak ve esnektir
- * Pas gelirken kollar öne doğru uzatılır. Top mümkün olan en uzak noktada parmakların teması ile emilerek tutulur. Avuç içi topa temas etmemelidir.
- * Topun yüksekliğine, sertliğine, yönüne, uzaklığına göre gelişi top tutuşu sırasında dikkat edilmesi gereken noktalaradır.

Top Sürme: Topun bir oyuncu tarafından kontrol altına alındıktan sonra, durarak veya hareket halinde bir elle yere doğru itilerek, rakip oyunculara dokundurmadan tekrar tekrar sektirilmesine top sürme (dribling) denir. Ayrıca topu sürekli olarak yerde sektirerek ilerlemek denilebilir. Bir sonraki hareketin gerçekleşebilmesi için oyuncunun topla yapmış olduğu hareketlerini devam ettirebilmesidir (Sevim, 1997).

Basketbolda iyi top sürebilen biri olmak çok önemlidir. Fakat yine de altın kural olarak, pas verme imkanı varken; top sürme, aynı zamanda pastan da daha yavaş olduğu, için sık kullanılması önerilmez. Top sürme şu avantajları sağlar (Sevim, 1997a):

- *Eğer pas imkanınız yoksa, rakip oyuncuları topla hızla geçmeyi ve oyunu hücum sahasına yıkmayı,
- * İyi bir pas ortamı yaratmak için,
- * Rakip oyuncuları oyalayarak alan açılmasını,
- * Hızlı hücum (fast break) uygulamasında daha verimli ortam hazırlamayı,

* Kendi başınıza sayı yapabilme imkanı sağlar.

İyi top sürmeyi öğrenirken, bununla birlikte, ne zaman top sürmemiz gerektiğini de iyi öğrenmeliyiz. Top sürme sırasında şu noktalara dikkat edilmelidir (Web_1):

* El ayası yuvarlak, parmaklar birbirlerinden yeterince açık, topun yönünü kontrol etmeli, Topa parmak uçları temas etmeli ve bilekler esnek olmalı.

* Kalça ve dizler hafif bükülü ve diğer el rakibin yaklaşmasını engellemek için yukarıda yanda olmalı.

Şekil 2.3. Top sürme gösterimi (Sevim, 1997a)

Temel olarak iki türlü top sürme şekli vardır (Web_1):

1. Alçak Kontrollü Top Sürme: Alçak kontrollü top sürme, genellikle yakınınızda rakipten çok oyuncu olan ve yakın savunma yapan rakip oyuncularına karşı yapılır. Top, genellikle diz ile bel arasında bir yerde ve oyuncunun vücuduna yakındır. Topun seviyesi, sürülüş anındaki duruma ve savunma yapan oyuncunun savunma tarzına bağlıdır.

Alçak kontrollü top sürmede dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

* Dizler hafif bükülü ve gövde hafif öne eğilmiş durumda, Baş yukarıda ve gözler etrafa bakmalı, Kol, el bileği, el ve parmaklar; topla birlikte uyumlu olarak alçalıp yükselmeli,

*El bileği yumuşak ve uyumlu bir şekilde topu takip etmeli, Parmaklar mümkün olduğunca açık olmalı ve avuç içi topla temas etmemeli

2. Yüksek Hızlı Top Sürme: Yüksek hızlı top sürme, hızlı hücum yapılırken ve teke tek sayıya gitme anlarında kullanılır. Temel tekniği, alçak kontrollü top sürmeyle aynıdır. Sadece vücudun duruşu biraz değişiklik gösterir. Yüksek hızlı top sürmede önemli noktalar:

- * Vücut öne fazlaca eğik olmamalı Top, kalça ile göğüs arasında bir yükseklikte olmalı,
- * Adımlar büyük atılmalı ve top vücudun önünde olmalı, Omuzlar hareket yönünde, vücut rahat ve gözler etrafı kontrol ederek, uyanık olunmalıdır.

Yukarıda açıklanan temel top sürmelerin dışında önden el değiştirerek top sürme, sırtı rakibe dönerek top sürme, arkadan el değiştirerek top sürme gibi oyuncunun yetenekleri ve rakibin savunma stiline göre değişiklik gösteren top sürme çeşitleri de vardır. Fakat temel teknikler her top sürme şekli için hemen hemen aynı özellikleri gösterir.

2.8.2. Pas

Basketbolda pas, topun bir oyuncu tarafından çeşitli şekillerde tek veya çift elle kendi takım arkadaşlarına aktarılmasıdır. Pasın amacı, bir hücumu başarı ile uygulayabilmek ve en uygun pozisyonda sayıya gitmek için topun hücum eden takımın oyuncuları tarafından emniyetli ve kontrollü aktarılmasıdır. İyi pasın üç temel özelliği vardır. Doğru atış hızı, yön ve zamanlamadır (Sevim, 1997a).

Pas; pozisyona uygun aktarımın sağlanması, oyuncunun hareketli ya da hareketsiz oluşu, oyuncuların aksiyonlarını birbirlerine bağlamaları, uzun mesafelerin olabilecek en kısa zaman içerisinde aşılması açısından oldukça önemlidir (Sevim, 1997a).

Şekil 2.4. Basketbolda pasın gösterimi (Sevim, 1997a)

Genel olarak pas verirken aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir (Web_2):

1. Oyuncu pas vereceğini belli etmelidir.
2. Pas verilecek oyuncu müsait olmadıkça top sürme kesilmemelidir.
3. Topu alacak oyuncuya savunmanın uzağına doğru pas verilmelidir.
4. Sahayı enine geçen paslardan kaçınılmalıdır.
5. Pasın yerine ulaşacağından şüpheli olduğunda o pası hiç atılmamalıdır.
6. Pas yaparken vücut dengeli olmalıdır.
7. Pas alacak oyuncuların her pası alırken hareket etme zorunluluğı vardır.
8. İyi bir paslaşma için her tarafın gözle görülmesi ve takım arkadaşları ile göz temasında bulunulması şarttır.
9. Her pas için mutlaka aldatma yapılmalıdır.
10. Bütün pasların canlı ve gereken sertlikte atılmasına dikkat edilmelidir.

2.8.2.1. Pas Çeşitleri

(Sevim, 1997a) pas çeşitlerini şu şekilde açıklamaktadır:

a) Yerden Pas: Top pas verilecek kişi ile kendi aramızdaki mesafenin 2/3 civarında zemine vurularak pas verilir. Pas öncesinde öne küçük bir adım, hareketi kolaylaştırır.

b) Tek El Pas (Baseball): Bu tür paslar oyun içerisinde uzun ve hızlı top aktarmak için kullanılır. Alınan bir savunma ribauntu başarılımış bir sayı veya serbest atış sonrası bu uzun pas şekli ile hızlı hücumla (Fast-Break) başlama imkanı sağlanır. Vücut normal duruşta top göğüs hizasındadır. Örneğin: Sağ el ile pas verilecekse top göğüsten sağ kulak hizasına kaldırılır. Vücudun ağırlık merkezi sol ayak üzerine aktarılmıştır. Vücut yarım sağa döner. Sağ ayak biraz arkaya alınır. Sol ayak sabittir. Kulak hizasındaki sağ elin avuç içi pas verilecek yönde ve topun arkasındadır. Parmaklar açık ve topu kavrar vaziyettedir. Sol el kulak hizasına kadar topu takip eder. Dirsek ve omuz 70-80 derecelik açılarla durulur. Sağ el öne doğru uzanırken vücut o yöne doğru uzun bir hamle yapar. Kol iyice uzanır ve top parmak uçlarından çıkar. Son hareket el bileğı ile yapılır.

-Tek El Alttan Pas: Az kullanılan paslardan olup pivot oyuncularını beslemek için geçerli bir pas şeklidir. Kısa mesafeler için uygulanır. Pas verilirken vücudun ağırlığı atış tarafındaki

bacağa aktarılır. Bu pozisyonda top kalça yüksekliğinde tutulurken topu destekleyen diğel el çekilir. Top orta parmakların üzerinden yuvarlanarak eli terk eder.

-Tek El ile Elden Ele Pas: Vücudun ve topun duruşu çift el ile elden ele pasda olduğu gibidir. Farkı, pasın tek el ile verilmesidir. El topun altında ve tartar şekildedir. Parmaklar açık ve mümkün olduğu kadar topu kavrar. El bileği düz ve sağlam durur. Pası yumuşak bir hareketle verir. Kol topun arkasından uzanır. Bu sırada vücut pasın verildiği yöne doğru eğilir. Pas istenen yöne verilebilir. Genellikle pas verilen yöne doğru adım alınır.

c) Çengel Pas (Hook Pas): Basketbol oyununun tipik bir esas pas türüdür. Be*irli oyun pozisyonlarında kullanılır. Sıkışık durumlarda ve yakın mesafelerde bu pas verilir. Çoğunlukla pivotlar atış yapamazlarsa, diğel oyuncularla uzun müdafilere karşı ve süratli oyuna başlamak için kullanılır. Örneğın sağ el ile pas verilecekse, top sağ el ile bel hizasından yan tarafa açılır. Bu esnada rakibe sol omuz çevrilir. Top sıra ile omuz ve baş hizasından kaldırılır. Kulak hizasına kadar sol el yardımcı olarak topu takip eder. Top en yukarıya kalkınca bilek hareketi ile pas istenen yere verilir. Bu hareketlere ilave olarak sağ diz, kalça ve omuz yukarı doğru kaldırılır. Böylece top daha yüksekten müdafaanın üzerinden istenen yere atılır.

d) Arkadan Pas: Dribbling esnasında sol ayak öne Doğru atılırken top arkaya alınır ve bilek hareketi ile pas verilir.

e) Baş Üstü Pas Parmaklar topun alt yan tarafından kavranmış. Bilekler geride kollar hafif aşağı uzatılırken. Top açık pas yolundan atılır. Top bilekten aşağı doğru itilerek düşürülmesiyle parmakları terk eder. Top iki eller baş üstünde dirsekler bükülü vücut dik ve rahat. Avuç içleri pas sonrası yeri gösterir. Pozisyona göre sıçrayarak veya öne adım atarak bu pası verebilirsiniz

f) Göğüs Pas: Oyun içerisinden en sık kullanılan basketbolun temel pasıdır. Yakın mesafelerde ve gerektiğinde 10m'ye kadar süratli ve emniyetli olarak başarıyla uygulanır. Top, hafif bükülü duruşta, kalça seviyesinin biraz üstünde ve gövdenin önünde tutulur. Bu şekilde top tutuş, oyuncuya zaman kaybetmeden pas vermesini aynı zamanda da şut atmasını ve top sürmesini sağlar.

Bacaklar adım durumunda veya paralel olarak 20-25cm açıklığında olup, vücudun ağırlık merkezi her iki ayağa eşit olarak dağıtılmıştır. Dirsekler yukarı kaldırılmayıp vücuda yakındır.

Göğüs pas oyun içerisinde en sık kullanılan basketbolun temel pasıdır. Yakın mesafelerde ve bazı durumlarda kuvvetle uygulandığında uzak mesafelerde süratli ve emniyetli olarak başarıyla uygulanır. (Sevim, 1997a). Kolların göğüs hizasında tutulması ve elleri doğru itilişi ile gerçekleşir. Basketbolda en sık kullanılan ve tercih edilen pas çeşididir. Çabuk ve kolay şekilde yapılması, takım arkadaşının kolay alabilmesi ve yüksek isabetlilik oranı olması göğüsten pasın tercih edilme nedenleridir (Ziyagil, 2005)

Oyuncunun temel duruşu içerisinde, top kolların yumuşak ve hızlı öne doğru uzatılması ve kuvvetli el bileği hareketi ile elden çıkartılır. Pastan sonra açılmış parmaklar topu takip edip avuç içleri yan aşağıya bakar ve eller çapraz yapılmaz. Hareketi kolaylaştırmak için pas öncesi öne küçük bir adım atılır. (Efes Pilsen Spor Kulübü Eğitim Yayınları, 2007).

Kısa ve çok hızlı uygulanması gereken paslarda, topun elden çıkartılışı yalnız el bileği ve parmakların itişti ile yapılabilir. Pas yönünde rakibe hissettirmek için kollar uzatılmaz. (Urartu, 2006).

Şekil 2.5. Göğüs pas (Sevim, 1997a)

2.8.3. Şut

Topu herhangi bir şekilde, rakip takımın potasına sayı kaydetmek amacı ile hücum oyuncusunun yaptığı harekettir. Şut atışı gerçekleştirilirken sporcu şu pozisyonları uygular (Web_2).

Temel Duruş: Vücut ağırlığı her iki ayağa eşit olarak dağıtılırken dizler hafif bükülür ve bacaklar omuz genişliğinde açılır.

Şekil 2.6. Temel duruş Pozisyonu (Web_2)

Topun Pozisyonu : Top; temel duruşta, hafifçe öne eğilmiş gövdenin önünde, yaklaşık olarak göğüs hizasında iki elle tutulur.

Topun tutuluşu: Tutuş, parmak uçları ve başparmakla sağlanır. Topa avuç içi temas etmez. Başparmakla işaret parmağı 'V' şeklindedir. Dirsekler yanlarda vücudun yanındadır.

Hedef : Çembere; ayaklar,vücut ve dirseklerle konsantre olunur. Hedef olarak ya çemberin orta kısmı ya da arka kısmı seçilir.

Şutun kavisi: Orta ve Uzak mesafedeki şutlar için topun normal kaviste gitmesi gerekir . Yakın mesafelerden çok, uzak mesafelerden az sıçrayarak şut atılır.

Şut elinin hareketi : Dirsekler pota yönünü gösterir,şut kolu yukarı-öne doğru uzatılır .El bileğinin bükülmesiyle top pota yönünde eli terk eder. Şut atan kişi, topun en son işaret parmağından çıktığını hissetmelidir.

Şekil 2.7. Şut Elinin Hareketi (Web_2)

Topun Dönüşü: Sayı şansını artırmak için topun, şuttan sonra el bileğinin ve parmakların aktif çalışması ile arkadan, ileri-öne doğru döndürülmesidir.

Şut kuvveti : Bacakların çalışması,şut elinin uzatılması ,el bileğinin öne hareketinden doğan uyumlu ve sürekli hareketlerden sağlanır.

Çok sayıda ve çeşitli şekillerde şutlar olmasına rağmen, iki önemli faktör dikkate alındığında aşağıdaki iki nokta hemen hemen aynıdır. Birincisi, şutun genel gücü, ayak tabanından başlayarak, ayak bilekleri, dizler, kalça, üst vücut, kollar, bilekler,el ve parmakların ortak ve uyumlu hareketleri ile olur.İkincisi ise, şut esnasında kolların aldığı pozisyonudur. Top ele alındığında, kolların açısı büyük (L) harfi şeklinde bir açı çizmelidir. Bilekler, ön kolla yaklaşık doksan derecelik bir açı oluştururken, üst kolla paralel bir pozisyonda durmalıdır. Topu, rahat ve normal bir şekilde açılmış parmaklarla kavramalı. Parmaklarını topun arkasından ve topun biraz alt ortasından, taşıyabilecek şekilde avuç içi teması olmaksızın kavramalıdır. Diğer destek el parmakları topu yan alttan desteklemelidir. Şut atıldığında, kollar gergin bir şekilde yukarı doğru hareketi takip etmelidir. Topun parmaklar üzerinde yuvarlanmasını sağlarsanız; bu hareket, topun geriye doğru dönerek daha yumuşak bir şekilde potaya çarpıp, çemberden girmesini kolaylaştıracaktır.

Birkaç temel şut şekilleri şunlardır (Web_2; Sevim, 1997a):

Durarak Şut: Bu şut genellikle uzun mesafeli veya serbest atışlarda kullanılan bir şut tarzıdır. İyi bir durarak tek el şut atabilmek için şunlara dikkat edilmelidir:

- * Topu, iki elinizle göz hizasında ve biraz şut atacağınız yöne dönük olarak tutmalısınız.
- * Şut atmak için kullanılan elle aynı taraftaki ayak, öbür ayağınızın biraz önünde olmalıdır.
- * Dizleriniz bükülü vaziyette ve yine el bilekleri geriye bükülü olarak topu yukarıda tutmalıdır.
- * Şut atarken, bacaklar gergin vaziyette ayak uçlarına kalkarak, yine kollar, mümkün olduğunca gergin atıştan sonra topu takip etmeli ve top parmak uçlarınızla eli terk etmelidir.

Sıçrayarak Şut: Bloklara karşı en verimli yapılabilen ve hücumun en etkili silahı olan şut çeşididir. İyi bir sıçrayışla şut atabilmek için, dayanıklı ve koordineli ayak, kol, omuz, sırt kaslarına sahip olmak yararlı olacaktır.

Sıçrayarak şut atışlarda dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- * Top, destek el topun önüne veya yanına, şut atacak el topun arka altına gelecek şekilde tutulmalıdır.
- * Dizler hafif bükülü vaziyette ve top göğüsten baş üstü göz hizasına doğru kaldırılırken, aynı anda sıçranmalıdır.
- * Yukarı doğru sıçrarken, dirsekler ve el bilekleri arkaya bükülmelidir.
- * Mümkün olan en yükseğe sıçradıktan sonra, top parmak uçlarından topu terk ederken, bilekler ileri ve yere doğru yumuşak bir hareketle topu takip etmeli, dirsekler gerginliğini muhafaza etmeli ve gözler pota olmalıdır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, Denizli ili merkez ilçede bulunan ilköğretim 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Denizli Merkez Raşit Özkardeş İlköğretim Okulunda öğrenim gören, ilköğretim 6. sınıfta beden eğitimi dersi alan ve bazı değişkenler açısından (yaş, cinsiyet, beceri özgeçmiş vb.) benzer özellikler taşıyan öğrencilerden oluşturulan 2 grup, toplam 54 öğrenci oluşturmaktadır.

3.2. Araştırma Deseni

Araştırmada “Test – İşlem - Test ” deney deseni kullanılmıştır.

Araştırma deseninin görünümü aşağıdaki gibidir.

1. Grup - TEST	Komut Yöntemi	TEST
2. Grup - TEST	Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi	TEST

2 Deney grubundan oluşmaktadır.

Birinci grup: Komut

İkinci grup: Yönlendirilmiş Buluş

Desende, ilk TEST öntest, ikinci TEST sontest ölçümlerini ifade etmektedir. İlk TEST ile ikinci TEST arası 8 haftadır.

Ön çalışma aşağıdaki çalışma takvimine göre yapılmıştır.

Basketbol Ünitesi Konuları

1. TEMEL DURUŞ ve STOPLAR (1 hafta)

Temel duruş ve top tutma

Tek zamanlı stop

Çift zamanlı stop

2. TOP SÜRME (2 hafta)

Alçak sürüş

Yüksek sürüş

3. PAS (2 hafta)

Göğüs pası

Baş üstü Pas

Yere çarptırarak pas

4. ŞUT (3 hafta)

Durarak şut

Serbest Atış

Sıçrayarak Atış

DENEYSEL BÖLÜM (1 Hafta Öntest 1 Hafta Sontest)

Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT)

Basketbola İlişkin İlgili Ölçeği (BİİÖ)

Top Sürme

Göğüs Pası

Serbest Atış

Sıçrayarak şut

Toplam Süre 10 hafta

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçlarının oluşturulması için ön çalışma yapılmış ve aşağıda belirtilen veri toplama araçları araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Bilişsel alanda öğrencilerin başarılarının ölçülmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen “Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT)” (EK 9) kullanılmıştır.

Psiko-motor alan becerilerini tespit etmek için araştırmacı tarafından, uzman görüşü alınarak basketbol ünitesinin tüm konularını içeren işlem basamaklarının yer aldığı “Gözlem Formları” (EK 4, EK 5, EK 6, EK 7) geliştirilmiştir.

Duyuşsal alanda öğrenci tutumlarının ölçülmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen “Basketbola İlişkin İlgî Ölçeği (BİİÖ)” (EK 8) kullanılmıştır.

3.3.1. Bilişsel Alana İlişkin Veri Toplama Aracı

3.3.1.1. Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT)

Araştırmacı tarafından, Kangalgil (2008)’den esinlenerek basketbol derslerinde işlenecek konuları içeren sorulardan oluşan “Basketbola İlişkin Başarı Testi (BİBT)” geliştirilmiştir. BİBT’in geliştirilme aşamasında araştırma sürecinde işlenecek konulara ilişkin kazanımlar belirlenmiş, basketbol spor dalı ile ilgili kaynaklar araştırılmış, basketbol alan uzmanlarından görüş alınmış çoktan seçmeli sorulardan oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra oluşturulan madde havuzu iki alan uzmanına daha incelenmiş ve 25 maddelik testin denemelik formu oluşturulmuştur.

Denemelik formun yönergesi oluşturulduktan sonra testin 25 dakika içerisinde tamamlanabileceğine karar verilmiş ve BİBT güvenilirlik çalışması için araştırmanın yapılacağı asıl gruba benzer özellikler taşıyan 50 kişiye uygulanmıştır.

Uygulama sonucu elde edilen verilere madde analizi yöntemi uygulanmış ve belirlenen 25 maddenin tamamının teste alınmasına karar verilmiştir. Daha sonra, teste ilişkin

Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve α : 0.89 olarak bulunmuştur. Bu katsayı test içindeki maddelerin iç tutarlılığının (homojenliğinin) bir ölçüsüdür. Elde edilen güvenilirlik katsayısı testin yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2006; Alpar, 2001; Tezbaşaran, 1996).

Başarı testlerinin güvenilirliğini belirlemede kullanılan bir başka teknik olan % 27'lik alt-üst grup güvenirligi araştırmamızdan elde edilen veriler için hesaplanmıştır. Bunun için öncelikle araştırmamıza katılan tüm öğrenciler testten elde ettikleri toplam puan açısından küçükten büyüğe doğru sıralanmıştır. 50 katılımcının % 27'lik alt ve üst sınırları belirlenmiş alt grupta 20, üst grupta ise 14 öğrenci yer almıştır. Alt ve üst gruplarda yer alan öğrencilerin aynı sayıda olmamasının nedeni üst grupta aynı toplam puanı elde eden öğrenci sayısının, alt gruptakinden fazla olmasıdır. Alt ve üst grupta yer alan öğrencilerin testten elde edilen toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için, veri dağılımının normal (Z : 0.691; p : 0.727) ve veriye ilişkin varyansların homojen dağıldığını (F : 0.266; p : 0.609) belirledikten sonra Bağımsız Gruplarda t-testi uygulanmıştır. Yapılan inceleme sonucu, alt (\bar{X}_{Alt} : 5.70±1.65) ve üst ($\bar{X}_{Üst}$: 12.35±1.73) grupta yer alan öğrencilerin BİBT'ten elde ettikleri toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir (t : -11.303; p : 0.000). Bu sonuçla, BİBT'in basketbola ilişkin bilişsel bilgiye sahip olan öğrencilerle, sahip olmayan öğrencileri başarılı bir şekilde ayırabildiği görülmüş, testin bu anlamda da tutarlı ölçümler yapabileceği belirlenmiştir.

3.3.2. Psiko-motor Alana İlişkin Veri Toplama Araçları

3.3.2.1. Psiko-motor Alan Gözlem Formları

Basketbolda yer alan bazı psiko-motor alan becerilerini belirlemek için asıl çalışmada kullanılacak becerilerin işlem basamaklarının yer aldığı gözlem formları geliştirilmiştir. Gözlem formlarının geliştirilmesi için yapılan ön çalışmada öncelikle basketbol alanında işlenecek konulara ilişkin literatür taranmış ve uzman görüşü de alınarak asıl çalışmada işlenecek basketbol konularına ilişkin hareketler tespit edilmiştir.

Oluşturulan gözlem formları 5'li Likert tipinde oluşturulmuş ve gözlem formlarında 0-4 puan arasında yapılan puanlamaya göre, sıfır puan "gözlenmedi", 1 puan "zayıf", 2 puan "orta", 3 puan "iyi", 4 puan ise "çok iyi" şeklinde puanlanmıştır.

Puanlama şekli belirlenen gözlem formları basketbol alanında üç uzman tarafından kontrol edilerek düzeltilmiş daha sonra değerlendirme yapacak olan alan uzmanları tarafından düzeltilerek son halini almıştır.

Son şeklini alan psikomotor alan gözlem formlarından “Top Sürme Psiko-motor Alan Gözlem Ölçeği”nde 10 maddeden oluşan davranış basamaklaması yer almıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 40’tır. “Göğüs Pas Psiko-motor Alan Gözlem Ölçeği”nde 7 maddeden oluşan davranış basamaklaması yer almıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 28’dir. “Serbest Atış Psiko-motor Alan Gözlem Ölçeği”nde 9 maddeden oluşan davranış basamaklaması yer almıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 36’dır. “Sıçrayarak Şut Psiko-motor Alan Gözlem Ölçeği”nde 10 maddeden oluşan davranış basamaklaması yer almıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 40’dır.

3.3.2.2. Uzmanlar Arası Güvenirlik

Araştırmamızda uzman olarak üç kişi yer almıştır. Uzmanlar Pamukkale Üniversitesi’nde görev yapan 2 öğretim görevlisi ve 1 okutmandan oluşmaktadır. Bir uzman Türkiye Basketbol federasyonu eğitim Kurulu tarafından verilen A (5. Kademe) diğer iki uzman ise B (4. Kademe) kategorisi antrenörlük belgesine sahiptir. Uzmanlar tarafından puanlanan psiko-motor alan gözlem formları araştırmada kullanılan “Top sürme”, “göğüs pas”, “serbest atış” ve “sıçrayarak şut” konularını içermektedir. Denizli merkez ilçede yer alan bir ilköğretim okulunun spor salonunda bir araya gelen üç uzman asıl çalışmada yer almayan 51 öğrenciyi, adı geçen becerileri uygularken izlemiş ve psiko-motor alan gözlem formlarını doldurmuşlardır. Aynı işlem 20 gün sonra tekrar edilmiş, elde edilen verilerin analizinde, uzmanların kendi güvenirlikleri için Pearson Korelasyon Katsayısı ve uzmanlar arası güvenirlilik için Kendall’s Tau istatistiği hesaplanmıştır. Kendall’s Tau birden çok hakemin yer aldığı puanlama işleminde hakem puanları arasında ne ölçüde bir birliktelik bulunduğunu test etmektedir. Elde edilen veriler sıralı ölçek verisi şeklindedir. Kendall’s Tau istatistiğinde 0.50 puan ve üzeri yüksek ilişkiyi ifade etmektedir. Uzmanlar arası güvenirlilik için elde edilen katsayılar Tablo1’de verilmiştir.

Tablo 1. Uzmanlar arası güvenirlilik değerleri

Gözlenen Beceriler	Uzman 1 (r)	Uzman 2 (r)	Uzman 3 (r)	Kendall's Tau (τ)
Top sürme	0.98	0.97	0.98	0.97
Göğüs pas	0.95	0.94	0.88	0.91
Serbest atış	0.97	0.96	0.94	0.96
Sıçrayarak şut	0.96	0.98	0.97	0.97

r: Uzmanların 20 gün arayla yaptıkları puanlamalar arasındaki Pearson korelasyon katsayısı
 τ : Üç uzmanın puanları arasındaki uyumayı gösteren katsayı.

Tablo 1 incelendiğinde hem uzmanların kendi güvenirlilikleri (r)'nin hem de üç uzman arasındaki güvenirliliğin (τ) yüksek düzeyde olduğu görülecektir. Buna göre, her üç uzmanın da adı geçen beceriler için 20 gün arayla yaptıkları puanlamalar arasında tutarlılığın olduğu, yine üç uzmanın bu becerileri benzer şekilde puanladıkları yorumu yapılabilir. Sonuç olarak, oluşturulan psiko-motor alan gözlem ölçeklerinin amacı doğrultusunda güvenilir veriler ürettiği söylenebilir.

3.3.3. Duyuşsal Alana İlişkin Veri Toplama Aracı

3.3.3.1. Basketbola İlişkin İlgil Ölçeği

İlköğretimin ikinci kademesinde öğrenim gören öğrencilerin basketbola ilişkin duyuşsal özelliklerini belirlemek için asıl çalışma öncesi “*Basketbola İlişkin İlgil Ölçeği (BİİÖ)*” geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme süreci ile ilgili kaynaklar (Tavşancıl, 2006; Tezbaşaran, 1997) göz önünde bulundurularak üç aşamaya ayrılan bu süreçte öncelikle basketbola ilişkin ilgiyi belirleyebilecek ifadelerden oluşan *deneme formu* oluşturulmuştur. Bunun için Türkiye’de hâlihazırda uygulanmakta olan ilköğretim beden eğitimi ders programının öğeleri analiz edilmiş, basketbola ilgili literatür taraması yapılmış ve son olarak da uzman görüşleri alınmıştır. Yapılan inceleme sonucu 25 ilgi ifadesi belirlenmiştir. Yazılan ilgi ifadeleri psiko-sosyal alanlarda ve basketbol konusunda uzman bireylere sunulmuş, her bir ilgi ifadesi basketbola ilişkin ilgiye yönelik ilgi ifadesi olup olmama durumuna göre incelenmiştir. Uzman önerileri doğrultusunda 6 maddede düzeltme yapılmış ve 25 maddenin tamamı taslak ölçeğe alınmıştır.

Yazılan ifadeler 5’li Likert tipi dereceleme formatında düzenlenerek deneme formu oluşturulmuştur. Deneme formunda yer alan her bir ifade için sunulan cevap seçenekleri “1: Hiç Katılmıyorum” ile “5: Tamamen Katılıyorum” arasında değişmektedir. Tüm ifadeler basketbola ilişkin ilgiyi belirlemektedir. Deneme formunda 4’ü olumsuz, 21’i olumlu toplam 25 ifade yer almıştır.

Taslak ölçek üzerinde gerekli düzeltmeler yapıp ilgili yönerge de oluşturulduktan sonra, *deneme uygulaması* aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada denemelik form, 2009-2010 öğretim yılı Güz döneminde Denizli ili merkez ilçede yer alan iki ilköğretim okulunda öğrenim gören 141 ilköğretim öğrencisine uygulanmıştır. Deneme uygulamasına 56 kız ($\bar{X}_{Yaş}= 12.47\pm 1.74$) ve 85 erkek ($\bar{X}_{Yaş}=13.23\pm 0.91$) öğrenci katılmıştır. Deneme uygulamasına katılan 43 öğrenci altıncı sınıfta, 34 öğrenci yedinci sınıfta ve 64 öğrenci de sekizinci sınıfta öğrenim görmektedir. Katılımcıların belirlenmesinde rastgele (random) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında örneklem büyüklüğünün, madde sayısının beş hatta 10 katı olması gerektiği bilgisine (Şimşek, 2007; Büyüköztürk, 2002; Mishel, 1998; Gorusch, 1983; Nunnally, 1978) dayanarak ulaşılan örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu görülmüştür. Bundan sonra, “*deneme uygulamasından elde edilen verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi*” aşamasına geçilmiş ölçeğin yapı geçerliği için Temel Bileşenler Faktör Analizi, güvenilirliği için ise Cronbach alfa istatistikleri ile hesaplanmıştır.

3.3.3.2. Temel Bileşenler Faktör Analizine Yönelik Bulgular

BİİÖ’nün faktör yapısını belirlemek amacı ile ölçekten elde edilen veriler faktör analizine tabi tutulmuştur. Verilerin, faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ile bulunur. Barlett küresellik testinin aldığı değer ve onun anlamlılığı ise; değişkenlerin birbirleri ile korelasyon gösterip göstermediklerini değerlendirir. KMO değerinin 0.80’den yüksek, Bartlett testinin ise anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için oldukça uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2009; Kalaycı, 2006). Araştırmamıza ilişkin veriler analiz edildiğinde ortaya çıkan sonuçlar (KMO: 0.90; X^2 : 1854.781; p: 0.00), veri setimizin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir.

Veri setinin faktör analizine uygun olduğuna yönelik bu kanıtlar toplandıktan sonra BİİÖ'den elde edilen verilere “varimax döndürme tekniği” kullanılarak Temel Bileşenler Faktör Analizi uygulanmıştır. Faktör yüklerinin incelenmesinde minimum değer 0.40 kabul edilmiş ve 0.40'ın altında faktör yüküne sahip olan maddeler uzman onayına da başvurularak ölçekten çıkarılmıştır. Veri setine uygulanan Temel Bileşenler Faktör Analizi sonrası, deneme formunda yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin 0.40'ın üzerinde olduğu görülmüştür.

Temel bileşenler analizi ve varimax döndürme kullanılarak, 25 madde için yapılan faktör analizi sonuçları aşağıda tablolaştırılarak verilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü üzere, Kaiser ölçütüne göre özdeğeri 1'den büyük 3 faktör vardır. Bu üç faktörün açıkladığı toplam varyans, toplam değişkenliğin yarısından fazlasını (% 54.138) açıklayabilmektedir. Faktör analizinde % 40 ile % 60 arasında değişen varyans oranlarının ideal olarak kabul edildiği (Scherer, 1988) göz önünde bulundurulursa, araştırmamızdan elde edilen varyans miktarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. İlk faktör toplam açıklanan varyansın % 37.856'sını tek başına açıklamaktadır. Başlangıç özdeğerleri dikkate alındığında, üç faktöre ait özdeğerlerin sırasıyla 10.946, 3.327 ve 2.358 olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ölçeğin tek boyutlu olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Burada, birinci faktörün açıkladığı varyansın dikkate değer olması, birinci faktöre ait özdeğerin ikinci faktörün özdeğerinin 3 katından fazla olması (Büyüköztürk, 2009) ve birinci faktör altında toplanan 14 ifadenin nihai ölçeğe seçilmesi (Demirhan ve Altay, 2001; Gelbal, 1994) tek boyutluluğun bir göstergesi olarak kabul edilmiş ve ölçek tek boyutlu olarak ele alınmıştır.

Tablo 2'de deneme formunda yer alan maddelerin hangi faktörler altında toplandığı ve deneme formundaki madde numaraları ile nihai ölçekteki madde numaraları verilmiştir. Deneme formundaki maddelerden 1, 2, 3, 9, 11, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25. maddelerin birinci boyut altında toplandığı görülmektedir (Tablo 2). Bu boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri 0.51 ile 0.77 arasında değişmektedir. Deneme formundaki 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 16. maddelerin ise ikinci boyut altında toplandığı belirlenmiştir. Bu boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri 0.55 ile 0.80 arasında değişmektedir. Deneme formundaki 4, 10, 15 ve 17. maddeler ise üçüncü boyut altında toplanmıştır. Bu boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri 0.52 ile 0.79 arasında değişmektedir.

Tablo 2. BİİÖ'ye ait döndürülmüş faktör yükleri

<i>Deneme Formu Madde No</i>	<i>Nihai Ölçek Madde No</i>	<i>Faktör 1</i>	<i>Faktör 2</i>	<i>Faktör 3</i>
M1	M1	0.773		
M2	M2	0.745		
M3	M3	0.673		
M9	M4	0.766		
M11	M5	0.658		
M14	M6	0.726		
M18	M7	0.514		
M19	M8	0.581		
M20	M9	0.652		
M21	M10	0.643		
M22	M11	0.543		
M23	M12	0.581		
M24	M13	0.576		
M25	M14	0.655		
M5	-		0.624	
M6	-		0.705	
M7	-		0.676	
M8	-		0.803	
M12	-		0.730	
M13	-		0.555	
M16	-		0.723	
M4	-			0.699
M10	-			0.520
M15	-			0.748
M17	-			0.795
<i>Özdeğer</i>		<i>10.946</i>	<i>3.327</i>	<i>2.358</i>
<i>Açıklanan Varyans %</i>		<i>37.856</i>	<i>9.790</i>	<i>6.492</i>
<i>Toplam Açıklanan Varyans %</i>		<i>37.856</i>	<i>47.646</i>	<i>54.138</i>

Yapılan işlemlerden sonra, nihai ölçeğin, temel bileşenler analizi sonrası ilk faktörde yer alan 14 maddeden (13 olumlu, 1 olumsuz) oluşturulmasına ve ölçeğin tek boyutlu olarak kullanılmasının doğru olacağına karar verilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipinde geliştirilmiştir. Ölçekte yer alan ifadeler "1: Hiç Katılmıyorum" ile "5: Tamamen Katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Olumsuz ifadelerde bu puanlama tersten yapılmaktadır. Ölçek puanlarının yorumlanmasında ölçek maddelerine ilişkin toplam puanlar ve aritmetik ortalamalar dikkate alınmaktadır.

3.3.3.3. Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Psikolojik testlerin iç tutarlılığını belirlemede çoğunlukla kullanılan Cronbach Alfa değerleri “BİİÖ” için 0.90 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen güvenilirlik katsayısı ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2006; Alpar, 2001; Tezbaşaran, 1997).

BİİÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmasından elde edilen tüm bu sonuçlar, her bir değişkenin yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirlik sergilediğini, ölçeğin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin basketbola ilişkin ilgilerini belirleyebileceğini ortaya koymuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma yapmak için Denizli Valiliği'nden izin alınmıştır (EK 10). Araştırmada basketbol ünitesi içerisinde yer alan ‘Top sürme’ “Sıçrayarak şut”, “Serbest atış” ve “Göğüs pas” konuları deneysel desende kullanılmıştır. Deney gruplarından birincisine komut yöntemi uygulanılarak, ikincisine ise yönlendirilmiş buluş yöntemi uygulanılarak dersler işlenmiştir. Öncelikle deney 1 ve deney 2 gruplarının birbirine denkliği belirlenmiştir. Uygulama başlangıcında da her üç alana göre her iki gruba ön testler yapılarak uygulamaya başlanmıştır. Uygulama sekiz hafta sürmüş sekiz hafta sonunda her iki gruba son testler uygulanarak veri toplama aşaması sonlandırılmıştır.

Araştırmada yer alan alt problemlere cevap olacak verileri toplamak amacı ile yapılan işlemler aşağıda sırasıyla verilmiştir:

1. Araştırmacı tarafından basketbol ünitesinin kazanımları doğrultusunda günlük ders planları geliştirilmiştir.
2. Araştırma sürecinde kullanılacak olan araştırma ile ilgili tüm araç- gereçler belirlenerek hazır duruma getirilmiştir.
3. Uygulama yapılacak olan sınıf şubeleri rastgele yöntemle seçilmiş, uygulama yapılacak ders ve şubeler için okul müdürlüğünden izin alınmıştır.

4. 2009–2010 öğretim yılı bahar döneminde çalışmanın başladığı ilk ders saatinde, her iki grubun öğrencilerine bilişsel alana ait alan testi ile duyuşsal alana ait ilgi ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından psiko-motor alana ait serbest atış, top sürme, göğüs pas ve sıçrayarak şut becerilerine yönelik öğrencilerin performansları gözlemlenmiş sonuçlar gözlem formlarına puanlanarak kaydedilmiştir.
5. Deney 1 grubuna komut yöntemi kullanılarak, Deney 2 grubuna da yönlendirilmiş buluş yöntemi ile sekiz hafta boyunca basketbol dersi işlenmiştir.
6. Sekiz hafta sonunda, deney 1 ve deney 2 grubu öğrencilerine bilişsel ve duyuşsal alana ait bilişsel alan ve duyuşsal alan ilgi ölçekleri son test olarak uygulanmıştır. Psiko-motor alana ait serbest atış, top sürme, göğüs pas ve sıçrayarak şut becerilerine yönelik (son test) becerileri uygulatarak araştırmacı tarafından gözlem formlarına geçirilmiştir. Araştırmacı tarafından verilen puanlar toplanarak, her öğrenciye ait her beceri için tek tek uygulama puanları elde edilmiştir.
7. Deney 1 ve deney 2 gruplarındaki öğrencilere uygulanan ön test ve son testlerden elde edilen puanlar, gerekli istatistiksel işlemlere tabi tutulmuş ve araştırmanın problemine yanıt aranmaya çalışılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Öğrencilerin, bilişsel alana ait davranışlarının öntest ve sontest ölçümlerinden elde edilen puanlar ve duyuşsal alana ait ilgi ölçeklerinden aldıkları ön ve son test puanları ile psiko-motor alana ait serbest atış, top sürme, göğüs pas ve sıçrayarak şut becerileri uzmanlar tarafından değerlendirilip puanlandıktan sonra elde edilen tüm veriler için istatistiksel işlemler; SPSS 17,0 for Windows paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel testlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırmada, deney 1 ve deney 2 gruplarının belirlenmesinde, ölçme araçlarının hazırlanmasında ve araştırma sonucunda elde edilen ön test ve son test verilerinde aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır:

1. Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet ve yaş özelliklerini betimleyici frekans, ortalama ve standart sapma değerleri çıkarılmıştır.
2. Grupların bilişsel ile duyuşsal alana ait ön test, son test ve gelişim puanlarının normallik dağılımında ve psiko-motor alana ait serbest atış, göğüs pas, sıçrayarak şut ve top sürme becerilerinin ön test ile son test puanlarının normallik dağılımlarına Shapiro-Wilk analizi kullanılmıştır.
3. Deney 1 ve deney 2 gruplarının denk olup olmadığı da bilişsel alan için Mann-Whitney U, duyuşsal alan için t-testi ve psiko-motor alanda denklikleri için Mann-Whitney U analizi yapılarak grupların denkliklerine bakılmıştır.
4. Bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alana ait alt problemlerin test edilmesi için de normallik dağılımlarına da bakılarak bağımsız gruplarda t test ve wilcoxon eşleştirilmiş iki örnek testi (Wilcoxon) analizleri kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma alt problemlerinin sınanmasına ilişkin bulgular tablolar halinde verilmiş ve tabloların açıklaması yapılmıştır.

Öğrencilerin oluşturduğu gruplara göre yaş dağılımları ortalama ve standart sapma değerleri tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Grupların Cinsiyet, Yaş Dağılımları Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	Cinsiyet			Yaş
	Kız	Erkek	Toplam	
Deney 1	13	14	27	12,14±0,36
Deney 2	12	15	27	12,22±0,42

Grupların yaş ortalamalarına bakıldığında her iki grubun da birbiri ile denk olduğu söylenebilir.

Deney 1 ve Deney 2 gruplarını oluşturan öğrencilerin bilişsel alan denkliği ile ilgili Mann-Whitney U analizi sonuçları tablo 4. de verilmiştir.

Tablo 4. Grupların Bilişsel Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Analiz Sonuçları

Gruplar	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Deney 1	27	21,76	587,50	-2,724	0,076
Deney 2	27	33,24	897,50		

Grupların bilişsel alan puanlarına göre denkliklerine ilişkin Mann Whitney U testi analiz sonuçlarına göre deney 1 ve deney 2 gruplarının bilişsel alan ön test puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($U=-2,724$, $p>0,05$). Bu bulguya göre grupların bilişsel alan ön test puanlarına göre birbirine denk olduğu söylenebilir.

Deney 1 ve Deney 2 gruplarını oluşturan öğrencilerin duyuşsal alan denkliği ile ilgili t- testi analizi sonuçları tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Grupların Duyuşsal Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin T- Testi Analizi Sonuçları

Gruplar	n	ortalama	Standart sapma	sd	t	p
Deney 1	27	49,26	7,87	52	2,89	0,56
Deney 2	27	42,93	8,23			

$p>0,05$

Deney 1 ve deney 2 gruplarının duyuşsal alan puanlarına göre denkliklerine ilişkin t-test analiz sonucu incelendiğinde gruplar arasında duyuşsal alan puanlarına göre anlamlı farklılık bulunmadığı ($t_{(t=0,083)}=2,89$, $p>0,05$) görülmektedir. Buna göre iki grubun birbirine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Grupların Psiko-motor Alan Puanlarına Göre Denkliklerine İlişkin Mann-Whitney U testi Analizi Sonuçları

	Gruplar	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Serbest Atış	Deney 1	27	23,44	633,00	-2,348	0,069
	Deney 2	27	31,56	852,00		
Top Sürme	Deney 1	27	25,69	693,50	-,0909	0,363
	Deney 2	27	29,31	791,50		
Göğüs Pas	Deney 1	27	29,00	783,00	-1,395	0,163
	Deney 2	27	26,00	702,00		
Sıçrayarak Şut	Deney 1	27	25,17	679,50	-1,384	0,166
	Deney 2	27	29,83	805,50		

Tablo 6 incelendiğinde gruplar arasında psiko-motor alan (serbest atış, top sürme, göğüs pas ve sıçrayarak şut) puanlarına göre anlamlı farklılık bulunamadığı görülmektedir ve bu sonuca göre grupların bu dört psiko-motor beceri (serbest atış, top sürme, göğüs pas ve sıçrayarak şut) yönünden denk olduğu söylenebilir ($p>0,005$).

4.1. Bilişsel Alana İlişkin Bulgular

Bilişsel alana ilişkin ilk alt problem, “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları bilişsel alan deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında

anlamlı bir fark var mıdır?” şeklinde idi. Bu alt problem ile ilgili t testi analiz sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Deney 1 ve Deney 2 Grupları Bilişsel Alan Gelişim Puanları İle İlgili T-Testi Analizi Sonuçları

Grup	n	Gelişim Puanı Sontest-Öntest	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Deney 1	27	12,37- 7,30	5,07	4,55	52	-6,31	0,00
Deney 2	27	22,07-9,56	12,52	4,11			

Deney 1 ve Deney 2 gruplarının Bilişsel Alan gelişim puanlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan t-test analiz sonucuna göre deney 1 ve deney 2 gruplarının bilişsel alan gelişim puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(f=0,91)} = -6,31, p < 0,05$). Grupların bilişsel alan puan ortalamalarına bakıldığında da bu farklılığın deney 2 grubu lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Deney 2 Grubu Bilişsel Alan Öntest ve Sontest Puanları İle İlgili Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Analiz Sonuçları

Deney 2	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	z	p
Ön Test	27	14	378,0	-4,551*	0,000
Son Test	27				

*Negatif sıralar temeline dayalı

Bilişsel alana ilişkin 2. alt problem “ İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları bilişsel alan deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklinde idi. Bu alt problem ile ilgili Wilcoxon testi analiz sonuçları tablo 8’de verilmiştir.

Deney 2 grubuna ait bilişsel alan öntest ve sontest puanlarına ilişkin yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçlarına göre, araştırmaya katılan Deney 2 grubunun bilişsel alan testinden aldığı deney öncesi ve deney sonrası puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-4,551$, $p<0,05$). Bu durum Deney 2 grubunda işlenen basketbol derslerinin bu gruptaki öğrencilerin basketbol bilgi düzeylerini daha çok arttırdığı şeklinde açıklanabilir. Uygulanan yöntemin bilişsel alan için etkili olduğu yorumu yapılabilir.

4.2. Duyuşsal Alana İlişkin Bulgular

Duyuşsal alana ilişkin ilk alt problem “*İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 1 ve deney 2 gruplarının beden eğitimi dersine ilişkin ilgi puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?*” şeklinde idi. Gruplardaki deneklerin gelişim puanları hem pozitif hem de negatif yönde değişim gösterdiğinden gelişim puanları öncelikle standart t puanına dönüştürülmüştür. Bu durumda bu alt problemi analiz etmek için yapılan t testi analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Deney 1 ve Deney 2 Gruplarının Beden Eğitimi Dersine Karşı İlgi Gelişim Puanları İle İlgili T-Testi Analiz Sonuçları

Grup	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Deney 1	27	48,27	9,64	52	-1,277	0,207
Deney 2	27	51,73	10,24			

Deney 1 ve deney 2 gruplarının duyuşsal alan gelişim puanları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t_{(f=0,033)} = -1,277$, $p>0,05$). Ancak deney 1 ve deney 2 gruplarının ilgi ölçeği gelişim puan ortalamaları incelendiğinde deney 2 grubunun ortalama puanının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum deney 2 grubunda işlenen basketbol dersinde kullanılan öğretim yönteminin öğrencilerin basketbola ilgilerini daha çok arttırdığı şeklinde açıklanabilir. Ancak yapılan analiz sonucu bu iki grup arasındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10. Deney 2 Grubunun Duyuşsal Alan Öntest ve Sontest Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait T-Testi Analizi Sonuçları

	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Deney 2 Öntest	27	42,926	8,227	26	-4,442	0,000
Deney 2 Sontest	27	50,333	6,794			

Duyuşsal alan ile ilgili diğer alt problem *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 2 grubunun beden eğitimi dersine ilişkin ön test ve son test ilgi puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindedir. Bu bağlamda ilgi ölçeğinden elde edilen ön test ve son test puanlarına ait deney 2 grubunun t-test analiz sonuçları tablo 10’da verilmiştir.

Deney 2 grubunun Duyuşsal alan ilgi ölçeği ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(26)}=-4,442$, $p<0,05$). Buna göre deney 2 grubunda basketbola ilgi açısından olumlu bir gelişme kaydedildiği söylenebilir.

4.3. Psiko-Motor Alana İlişkin Bulgular

Psiko-motor alana ilişkin 5,6,7 ve 8.alt problemler *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından serbest atış, sıçrayarak şut, göğüs pas ve top sürme becerisi deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindedir. Bu alt problemlerin analizi için yapılan Mann-Whitney U testi analiz sonuçları tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Serbest Atış, Top Sürme, Göğüs Pas ve Sıçrayarak Şut Becerisi Deney1 (n=27) ve Deney 2 (n=27) Grupları Gelişim Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Grup	Gelişim Puanı= Sontest -Öntest	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Serbest Atış (S.A)	Deney 1	9,48-4,63 = 4,63	14,06	379,50	-6,30	0,000
	Deney 2	20,89-5,96 =14,93	40,94	1105,50		
Top Sürme (T.A)	Deney 1	15,23-6,96 =8,27	14,02	378,50	-6,32	0,000
	Deney 2	27,45-7,30 = 20,15	40,98	1106,50		
Göğüs Pas (G.P)	Deney 1	12,89-6,15 = 6,74	14,04	379,00	-6,32	0,000
	Deney 2	19,78-6,04 =13,74	40,96	1106,00		
Sıçrayarak Şut (S.Ş)	Deney 1	11,04-5,15 =5,89	14,24	384,50	-6,21	0,000
	Deney 2	22,96-6,04 =16,92	40,76	1100,50		

Tablo 11 incelendiğinde tüm becerilere ilişkin gelişim puan ortalamalarına göre deney 1 ve deney 2 grubu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U_{S.A} = -6,30$, $p < 0,05$; $U_{T.S} = -6,32$, $p < 0,05$; $U_{G.P} = -6,32$, $p < 0,05$; $U_{S.Ş} = -6,21$, $p < 0,05$).

Psiko-motor alana ilişkin 9,10,11 ve 12. alt problemler “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından serbest atış, sıçrayarak şut, göğüs pas ve top sürme becerisi deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindedir. Bu alt problemlerin analizi için yapılan Wilcoxon testi analiz sonuçları tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Serbest Atış, Top Sürme, Göğüs Pas ve Sıçrayarak Şut Becerisi Deney 2 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Wilcoxon Testi Sonuçları

	Deney 2	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	z	p
Serbest Atış	Ön Test	27	14	378,00	-4,554*	0,000
	Son Test	27				
Top Sürme	Ön Test	27	14	378,00	-4,550*	0,000
	Son Test	27				
Göğüs Pas	Ön Test	27	14	378,00	-4,556*	0,000
	Son Test	27				
Sıçrayarak Şut	Ön Test	27	14	378,00	-4,549*	0,000
	Son Test	27				

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan deney 2 grubunun psiko-motor alan testinden aldıkları serbest atış, göğüs pas, top sürme ve sıçrayarak şut becerileri ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($z_{S,A} = -4,554$, $p < 0,05$; $z_{T,S} = -4,550$, $p < 0,05$; $z_{G,P} = -4,556$, $p < 0,05$; $z_{S,Ş} = -4,549$, $p < 0,05$). Fark puanları dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani son test lehine olduğu gözlenmiştir (negatif sıralar tüm becerilerde 0 pozitif sıralar tüm becerilerde 14 bulunmuştur). Bu sonuçlara göre deney 2 grubunda basketbol dersinde kullanılan öğretim yönteminin öğrencilerin basketbol becerilerini geliştirmede önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma alt problemleri, öğrenme alanları üzerinden hareket edilerek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana göre tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1. Bilişsel Alana İlişkin Bulguların Tartışılması

Bilişsel alanla ilgili, *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları bilişsel alan deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindeki birinci alt probleme ait bulguların tartışılması;

Araştırma bulgularından hareketle; uygulanan sekiz haftalık komut (deney 1) ve yönlendirilmiş buluş (deney 2) yöntemleri sonrasında, deney 1 ve deney 2 grupları arasında bilişsel alan gelişim puanları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(f=0,91)} = -6,31$, $p < 0,05$) (Tablo 7.). Buna göre, yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yöntemine göre basketbol bilgi düzeyini artırmada daha etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Bilişsel alanla ilgili, *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konuları bilişsel alan deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindeki ikinci alt probleme ait bulgular sonucunda ise; deney 2 grubunun bilişsel alan ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z = -4,551$, $p < 0,05$) (Tablo 8.). Buna göre deney 2 grubunun ortalama başarısını ve işlenen basketbol derslerinin bu gruptaki öğrencilerin basketbol bilgi düzeylerini daha çok arttırdığı şeklinde açıklanabilir. Deney 2 grubunda uygulanan öğretim yönteminin basketbol bilgi düzeyini arttırmada başarılı olduğu ve bilişsel alan için etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde bizim bulgularımızı destekleyen çok sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Literatürde yönlendirilmiş buluş yönteminin bilişsel alana büyük oranda olumlu katkı sağladığı bildirilmiştir (Mosston ve Asworth, 2001; Tamer ve Pulur, 2001).

Bu durum, Mosston ve Ashworth (1986) ve Harrison ve Blakemore (1992)'un ileri sürdükleri öğrenci merkezli stillerin bireyin bilişsel yönünü daha fazla geliştirdiği görüşü ile paralellik göstermektedir (Akt. Demirhan, 1995).

Usta (2006) İlköğretim Fen Bilgisi dersinde, öğrencilerin öğrenme stillerine dayalı öğretim etkinliklerinin onların gelişim ve tutumlarına etkisi üzerine yaptığı çalışmada, başarıyı arttırmada öğrenci merkezli stillerin, geleneksel öğretim yöntemlerinden daha etkili olduğunu belirtmektedir.

Demirhan (1995) yaptığı sporda beceri öğreniminde öğrenci merkezli yöntemin erişimi ve kalıcılığa etkisi isimli çalışmasında, bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama ve toplam gelişim puanlarında öğrenci merkezli yöntemin uygulandığı grup lehine anlamlı fark bulmuştur.

Bak, Yiğit ve Özmen (2005), öğrenciyi harekete geçiren en büyük güdünün merak, başarılı olma ve birlikte çalışma olduğunu, bu nedenle buluş yoluyla öğrenmenin öğrencilerin güdülenmişlik düzeyini arttıran bir strateji olduğunu, bununda öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği belirtmişlerdir.

Ünal ve Ergin (2006) Buluş yoluyla fen öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenme yaklaşımlarına ve tutumlarına etkisi isimli çalışmada buluş yoluyla öğretimin geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin akademik başarılarını beklenildiği yönde arttırdığını belirtmektedirler.

Morgan, Sproule ve Kinston (2005) yaptıkları beden eğitiminde öğretmenlerin farklı öğretim yöntemleri uygulamalarının motivasyonel iklime ve öğrenci motivasyonu üzerine etkisi isimli çalışmalarında, eşli ve yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut ve alıştırma yöntemine oranla daha fazla bilişsel gelişim sağladığını tespit etmişlerdir.

Yine buluş yolu ile öğrenmenin ilgili yapılan bazı bilimsel çalışmalarda da, geleneksel yöntemlerle öğrenmeye göre akademik başarı açısından daha etkili olduğu bulunmuştur (Andrews 1984; Akpınar 2003; Aktamış 2003; Gijlers & Jong, 2005).

Bu araştırmaların bulguları bizim araştırmalarımızı destekler niteliktedir.

Festinger (1957) zihinsel uyumsuzluk kuramında uyumsuzluğun, bir yanıt ve çözümlenme gereksiniminden dolayı, araştırma işlemine neden olduğunu ve bununla beraberinde getirdiğini söyler. Buluş gereksiniminin ise bilişsel tatminsizlikle uyarıldığını, bu tatminsizliğin buluş olasılığını devreye soktuğunu ve öğrencinin buluş sınırını geçtiğini belirtmektedir (Akt: Mosston ve Ashworth, 2001).

Çalışmamızda kullandığımız yönlendirilmiş buluş yönteminde, öğretmenin hazırladığı, planlanmış olarak sunulan uyarıcılar tarafından öğrenci belirli bir buluş sürecine sokularak ve sabırla cevabı vermesi beklenerek buluş sınırını geçmesi sağlanır. Yapılan çalışmalarda ve literatürde görüleceği gibi geleneksel, öğretmen merkezli yöntemlerin öğrenciyi yeterli derecede uyarmadığı, bu yüzden de öğrenmenin tam olarak gerçektelemediği görülmektedir. Fakat öğrenci merkezli yöntemlerde, öğrencinin sürece dâhil edilmesi sonucu, daha yüksek ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekteleceği görülmektedir. Buradan hareketle yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yöntemine göre bilişsel öğrenmede çok daha etkili olduğu yorumunu yapabiliriz.

5.2. Duyuşsal Alana İlişkin Bulguların Tartışılması

Duyuşsal alanla ilgili, *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 1 ve deney 2 gruplarının beden eğitimi dersine ilişkin İLGİ puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindeki üçüncü alt probleme ait bulgular sonucunda; deney 1 ve deney 2 gruplarının duyuşsal alan gelişim puanları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($t_{(f=0,033)} = -1,277$, $p>0,05$) (Tablo 9). Ancak deney 1 ve deney 2 gruplarının ilgi ölçeği gelişim puan ortalamaları incelendiğinde deney 2 grubunun ortalama puanlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum deney 2 grubunda işlenen basketbol dersinde kullanılan öğretim yönteminin öğrencilerin basketbola ilgilerini daha çok arttırdığı şeklinde açıklanabilir. Ancak yapılan analiz sonucu bu iki grup arasındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Duyuşsal alanla ilgili *“İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi alan deney 2 grubunun beden eğitimi dersine ilişkin ön test ve son test İLGİ puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”* şeklindeki dördüncü alt probleme ait bulgular sonucunda; deney 2 grubunun ilgi ölçeği ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmuştur. ($t_{(26)} = -4,442$, $p < 0,05$) (Tablo 10). Buna göre deney 2 grubunda basketbola ilgi açısından olumlu bir gelişme kaydedildiği söylenebilir.

Literatür incelendiğinde; yönlendirilmiş buluş yönteminin duyuşsal alana katkısının olacağı görülmektedir (Mosston ve Ashworth, 2001; Tamer ve Pulur, 2001) Yapılan diğer çalışmalara bakıldığında çok sayıda bizi destekleyen çalışma olmasına rağmen, desteklemeyen çalışmalara da rastlanmıştır.

Çalışmamamızdaki bulgularımıza göre ise deney 1 ve deney 2 grubu arasında anlamlı bir fark çıkmamasına rağmen, yönlendirilmiş buluş grubundaki öğrencilerin gelişim puan ortalamalarının daha fazla olduğu görülecektir.

İkinci alt problemimizde ise; deney 2 grubunun ön ve son testleri arasında anlamlı bir fark bulunmuş olup, buradan hareketle yönlendirilmiş buluş yönteminin komut yöntemine göre duyuşsal alanda daha etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Demirhan (1995) yaptığı sporda beceri öğreniminde öğrenci merkezli yöntemin erişim ve kalıcılığa etkisi isimli çalışmasında, duyuşsal alan erişiminde öğrenci merkezli yöntemin uygulandığı grup lehine anlamlı fark bulmuştur.

Usta (2006), İlköğretim Fen Bilgisi dersinde, öğrencilerin öğrenme stillerine dayalı öğretim etkinliklerinin onların gelişim ve tutumlarına etkisi üzerine yaptığı çalışmada, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna göre, öğrenci merkezli stillerin uygulandığı deney grubu lehine anlamlı fark bularak, tutumlarının olumlu yönde geliştiğini tespit etmiştir.

Morgan, Sproule ve Kinston (2005) yaptıkları beden eğitiminde öğretmenlerin farklı öğretim yöntemleri uygulamalarının motivasyonel iklime ve öğrenci motivasyonu üzerine etkisi isimli çalışmalarında, eşli ve yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut ve alıştırma yöntemine oranla daha fazla duyuşsal gelişim sağladığını tespit etmişlerdir.

Çetin ve Günay (2006) yaptıkları fen öğretiminde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının öğrenci tutumlarına ve öğrenme ortamına etkileri isimli çalışmada öğrenci merkezli, aktif öğrenme yöntemi uygulayan yapılandırmacı öğrenme grubunun, geleneksel

öğretim yöntemi uygulanan gruba göre, tutumlarının olumlu olarak anlamlı düzeyde fark gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Ünal ve Ergin (2006) yaptıkları buluş yoluyla fen öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenme yaklaşımlarına ve tutumlarına etkisi isimli çalışmalarında, buluş yoluyla ders işleyen grubun, geleneksel yöntemle ders işleyen gruba göre, akademik başarı açısından anlamlı fark bulmalarına rağmen, öğrenme yaklaşımları ve tutumları açısından anlamlı fark bulamamışlardır.

Öğrenci merkezli yöntemlerle, geleneksel yöntemlerin kıyaslandığı başka biimsel çalışmalarda da, öğrenci merkezli yöntemlerin, geleneksel yöntemlere göre duyuşsal alanda daha olumlu gelişme gösterdiği bulunmuştur (Deveci, 2002; Kartal, 2007).

Literatürde bulunan yukarıdaki araştırmaların bulguları bizim bulgularımızı destekler niteliktedir. Öğrenci merkezli tekniklerde, öğrencinin aktif katılımı söz konusu olduğu için öğrencinin ilgi ve isteklerine daha fazla yer verilmektedir. Öğrenciler, becerileri yapabildikleri kadar öğrenerek, etkinliklerden zevk alır ve başarıya ulaşır. Gerekğinde öğretmen tarafından amaca ulaşabilmek için, hareket ve etkinlikler değiştirilebilir. Bu durum öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmaktan daha çok zevk almalarını sağlar. Öğretmen merkezli, geleneksel yöntemlerde, dersler genelde donuk, heyecan vermeyen durumdadır. Öğrencinin o etkinlikten zevk aldığı yada etkinliğe katılmak istemediği öğretmeni ilgilendirmez. Dolayısıyla duyuşsal alan gelişimi düşük düzeydedir (Tamer ve Pular, 2001).

Komut yönteminde bütün kararları öğretmen verdiği için, öğrencinin duyuşsal alanla ilgili kendini rahat hissetmesi gerekir. Eğer bu rahatlık öğretmen tarafından sağlanabilirse gelişim olabilir. Aksi takdirde öğrencinin duyuşsal gelişimi düşük düzeyde olacaktır. Yönlendirilmiş buluş yönteminde, öğrenci keşfetmenin her adımında başarılı olduğu için, bu durum olumlu bir başarı duygusu yaratır (Mosston ve Ashworth, 2001).

Araştırmamızın sonuçlarına bakıldığında her iki grupta duyuşsal alanda gelişim görülmüştür. Bu gelişim, yönlendirilmiş buluş grubunda daha üst seviyede gerçekleşmiştir. İki grup arasında anlamlı bir farka rastlanmamış olmasına rağmen, yönlendirilmiş buluş grubunun ön ve son tesleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu sonuçlar yapılan diğer çalışmalarla ve literatürle paralellik göstermektedir.

5.3. Psiko-motor Alana İlişkin Bulguların Tartışılması

Psiko-motor alanla ilgili, “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **serbest atış becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **sıçrayarak şut becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **göğüs pas becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **top sürme becerisi** deney 1 ve deney 2 grupları gelişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” Şeklindeki beş, altı yedi ve sekizinci alt problemlere ait bulgular sonucunda; tüm becerilere ilişkin gelişim puan ortalamalarına göre deney 1 ve deney 2 grubu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U_{S,A} = -6,30$, $p < 0,05$; $U_{T,S} = -6,32$, $p < 0,05$; $U_{G,P} = -6,32$, $p < 0,05$; $U_{S,Ş} = -6,21$, $p < 0,05$) (Tablo 11.).

Psiko-motor alanla ilgili, “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **serbest atış becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **sıçrayarak şut becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **göğüs pas becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” “İlköğretim altıncı sınıf beden eğitimi dersi basketbol konularından **top sürme becerisi** deney 2 grubu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” Şeklindeki dokuz, on, onbir ve onikinci alt problemlere ait bulgular sonucunda; araştırmaya katılan deney 2 grubunun Psiko-motor alan testinden aldıkları serbest atış, göğüs pas, top sürme ve sıçrayarak şut becerileri ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($z_{S,A} = -4,554$, $p < 0,05$; $z_{T,S} = -4,550$, $p < 0,05$; $z_{G,P} = -4,556$, $p < 0,05$; $z_{S,Ş} = -4,549$, $p < 0,05$) (Tablo 12.). Fark puanları dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani son test lehine olduğu gözlenmiştir (negatif sıralar tüm becerilerde 0, pozitif sıralar tüm becerilerde 14 bulunmuştur). Bu sonuçlara göre deney 2 grubunda basketbol dersinde kullanılan öğretim yönteminin öğrencilerin basketbol becerilerini geliştirmede önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Çalışma bulgularımıza göre, psiko-motor alanda, yönlendirilmiş buluş yönteminin komut yöntemine göre daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Literatür ve yapılan çalışmalar incelendiğinde ise; bizim çalışmamızla paralellik gösteren çalışmaların yanında, paralellik göstermeyen çalışmalarda bulunmaktadır. Literatüre göre, öğrenci merkezli yaklaşımın, öğrencinin yoğun katılımı nedeniyle onların fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal gelişimlerine kesinlikle katkıda bulunacağı ifade edilmektedir (Tamer ve Pulur, 2001).

Öğretmen merkezli yaklaşımda ise; planlama tamamen öğretmen tarafından yapılır ve öğretmen bütün öğrencilerin aynı yeteneğe sahip olmadıklarını göz ardı ederek, becerileri aynı şekilde yapmalarını ister (Tamer ve Pulur, 2001).

Çoşkun (2008), yaptığı çalışmada, Mosston' un bireye ilişkin, fiziksel, sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişimleri üzerinde meydana getirdiği değişimi minimum ve maksimum olarak gösterdiği tabloda, komut ve yönlendirilmiş buluş yönteminin her ikisinde fiziksel gelişim alanında minimum seviyede bulunmaktadır.

Demirhan (1995), yaptığı sporda beceri öğreniminde öğrenci merkezli yöntemin erişim ve kalıcılığa etkisi isimli çalışmasında, psikomotor alan erişiminde öğrenci merkezli yöntemin uygulandığı grup lehine anlamlı fark bulmuştur.

Deri ve Pacht (2007), komut yöntemi ile yönlendirilmiş buluş yöntemini karşılaştırdıkları çalışmada, yönlendirilmiş buluş yönteminin komut yöntemine göre motor becerilerin öğrenimine daha çok katkıda bulunduğunu tespit etmişlerdir.

Abakay (2007) Aktif öğrenme ile klasik öğrenmenin, ilköğretim yedinci sınıflarda beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında, öğrenme düzeylerine etkisine baktığı çalışmada, öğrencinin aktif katılımıyla gerçekleştirilen yöntemin, komut ve anlatım yöntemi kullanılarak işlenen klasik yöntemle göre, daha fazla gelişim sağladığını tespit etmiştir.

Literatürde bulunan yukarıdaki araştırmaların bulguları bizim araştırmamızla paralellik göstermektedir.

Araştırmamızla paralellik göstermeyen, Sunay ve Gündüz (2003)'ün "Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarına voleybol temel tekniklerinin öğretiminde uygulanan farklı

öğretim yöntemlerinin etkisi” isimli çalışmalarında komut yöntemi ile yönlendirilmiş buluş yöntemini karşılaştırılmış, iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulamamışlardır. Fakat iki grubun ortalamalarına bakıldığında yönlendirilmiş buluş grubunun ortalama puanları üzerinden daha fazla gelişme kaydettiği görülmüştür.

Çalışmamızda, her iki grupta da gelişme kaydedilmiştir. Bu sonuç çok doğaldır ki, grupların çalışma öncesi denkliği yapılmış ve basketbol oyunu hakkında daha önce hiçbir eğitim almamış iki gruba, beden eğitimi dersi spor bilgi ve becerileri alt öğrenme alanında yer alan kazanımlara yönelik olarak, basketbol oyunu içerisindeki bazı konuların öğretiminde farklı öğretim yöntemleri uygulanarak ders anlatılmıştır. Sekiz hafta sonunda her iki grupta gelişme göstermesine rağmen, yönlendirilmiş buluş yöntemi lehine anlamlı olarak fark bulunmuştur.

Ayrıca, birçok bilimsel çalışma ve literatür bilgilerine göre yönlendirilmiş buluş yönteminin bilişsel alana katkısının olacağı belirtilmektedir. Bizim çalışmamızda da bilişsel alan üzerinde yönlendirilmiş buluş yönteminin etkili olduğu görülmüştür. Bilişsel alan davranışlarının, psikomotor alan üzerine etkili olduğu literatürde belirtilmektedir.

Demirhan ve Bağırğan (1994) yaptıkları çalışmada, bilişsel alan davranışlarının psikomotor alan üzerine etkisini incelemişler ve üç adım atlama konusunda koşu, sıçrama ve uçuş düzeyleri toplam davranışlarının kazandırılmasında bilişsel ön öğrenmelerin etkisine bakılmış ve deney grubu lehine etkili bulmuşlardır (Akt: Demirhan,1995).

Çalışmamızda bilişsel alanda, yönlendirilmiş buluş grubunda komut grubuna göre önemli gelişme kaydedilmiştir. Bunun sonucu olarakta, psikomotor alan gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇLAR

Beden eğitiminin genel eğitim içerisindeki yeri, öğrencilerin fiziksel, ruhsal, sosyal ve zihinsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Her bir beden eğitimi öğretmeni ise, öğrencilerin gelişimlerine uygun ve katkıda bulunacak programlar hazırlamaya dikkat ve rehberlik etmesi gerekmektedir (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitiminin amacı, her türlü beden eğitimi programları yoluyla, kişiye bedenini en verimli ve etkili biçimde nasıl kullanacağını öğretmektir (Tamer ve Pulur, 2001). Eğitim sistemi içerisine giren bireyin gerekli nitelikleri kazanabilmesinde en önemli etken dinamik eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasıdır. Bu uygulama sürecine en önemli katkıyı özgür düşüncüyü teşvik eden, yaratıcı, problem çözme ilkelerini benimseten, öğrenci merkezli ve öğretmen merkezli eğitime ağırlık veren öğretmenler sağlayacaktır (Akt: Sunay ve Gündüz, 2003).

Yapılan bütün çalışmalar ve bizim çalışmamız da, öğretmenin belirleyeceği öğretim yönteminin, belirlenen amaca ulaşmada çok etkili olacağını göstermiştir. Her öğretim yönteminin bazı avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Öğretmen en uygun olan yönteme karar verip, uygulama da en yüksek verimi elde etmeyi amaçlamalıdır.

Sonuç olarak,

1. Öğrencilerin, bilişsel alandaki gelişimlerine bakıldığında, yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yöntemine göre anlamlı düzeyde gelişme gösterdiği, yönlendirilmiş buluş yöntemi uygulanan grubun (deney2) ön ve son testleri arasında da anlamlı düzeyde gelişme gösterdiği belirlenmiştir.

2. Duyuşsal alanda ise, yönlendirilmiş buluş lehine belirgin bir gelişme olmasına rağmen komut yöntemi ile arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Buna rağmen yönlendirilmiş buluş yöntemi uygulanan grubun (deney2) öntest ve son test puanları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.
3. Psiko-motor alanda ise serbest atış, sıçrayarak şut, göğüs pas, top sürme beceri alanlarında yönlendirilmiş buluş lehine anlamlı fark tespit edilmiş, tüm bu alanlarda yönlendirilmiş buluş yöntemi uygulanan grubun (deney2) öntest ve sontest puanları arasında anlamlı düzeyde gelişme belirlenmiştir.
4. Sonuç olarak, beden eğitimi ve sporda, öğrenci merkezli bir yöntem olan yönlendirilmiş buluş yönteminin, öğretmen merkezli bir yöntem olan komut yöntemine göre, öğrenme alanları üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

6.2. ÖNERİLER

1. Özellikle beden eğitimi ve spor alanında öğretmen ve öğrenci merkezli farklı yöntemlerin kullanıldığı başka çalışmalar yapılabilir.
2. Denek sayısı arttırılabilir.
3. Cinsiyet açısından öğretim yöntemlerinin farkları kıyaslanabilir.
4. Değişik yaşlarda oluşturulacak farklı gruplarda, farklı yöntemler uygulanarak karşılaştırılabilir.
5. Öğretmen tutumları , öğrenci etkileşim modelleri gibi faktörlerinde incelendiği farklı çalışmalar yapılabilir.
6. Farklı çalışma sürelerinde ve branşlarda uygulanabilir.
7. Öğrenmenin davranış haline dönüşüp dönüşmediğini ve öğrenmenin seviyesini belirlemek için beceri alan testleri uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- Abakay, S. (2007). İlköğretim İkinci Kademe Yedinci Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Aktif Öğrenme ile Klasik Öğrenme Yöntemlerinin Öğrenme Düzeyleri Üzerindeki Etkilerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Açak, M.(2005). **Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı**, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd. Şti.,13-17.
- Açıkada C, Ergen E. (1990). **Bilim ve Spor**. Ankara: Büro Tek Ofset Matbaacılık, s 8-10
- Akgül, U. K. (2006). İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Genel Amaçları İle Basketbol Hedef Davranışlarının Gerçekleşme Düzeyleri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Akgün, N. (1986). **Egzersiz Fizyolojisi**. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası, s 209.
- Akpınar, E. (2003). Buluş Stratejisiyle Enerji İlişkili Fen Öğretimi: Canlılar İçin Madde ve Enerji Ünitesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aktamış, H. (2003). Buluş Stratejisi İle Fen Öğretimi: Yaşamımızı Etkileyen Manyetizma Ünitesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Alpar, R. (2001). **Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Andrews, J. D. W. (1984). Discovery and Expository Learning Compared: Their Effects on Independent and Dependent Students. **Journal of Educational Research**, Vol.78, No.2, 80-89.
- Aracı H. (2001). **Okullarda Beden Eğitimi**. (3. baskı). Ankara : Nobel Yayıncılık.
- Ataman, A. (2004). **Gelişim ve Öğrenme**. (2. baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- Bacanlı, H. (2004). **Gelişim ve Öğrenme**. (8.baskı).Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bak, Z; Yiğit, N; Özmen, H. (2005), “Buluş Yaklaşımına Dayalı Bir Ders Planının Geliştirilmesi”, **14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Kongre Kitabı**, Cilt 2, Sayfa 867-874, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Balcıoğlu, B., Özbek, A., Sungur, N. (2003, 23-24 Mayıs). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Öğrencilerinin Değer Sistemleri ve Sorun Çözmedeki Yeterliliklerinin İncelenmesi. **III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu**. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Başöz, G., Özdemir, E. (27–29 Ekim,2002). İlköğretimde, Yaratıcı Drama Yöntemi İle Yapılan Beden Eğitimi Dersleri İle Diğer Yöntemlerle Yapılan Beden Eğitimi Derslerinde Öğrenci Tutumlarının Karşılaştırılması. **7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi**, Antalya.
- Bilen, M. (1996). **Plandan Uygulamaya Öğreti**, (4. Basım), Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- Bilgen, N. (1993). **Çağdaş ve Demokratik Eğitim**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 33
- Bucher, C. A., Koenig, C. R. (1983). **Method and Material For Secondary School Physical Education**. Saint Louis: The C.V. Mossey Company, s39.
- Büyüköztürk Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. **Eğitim Yönetimi Dergisi**. (32): 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. (10. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çoşkun, H. (2008). Kendini Kontrol Yönteminde Görsel Bilgi Kullanımının Yüzme Çıkış Tekniği Öğretiminde Bilgi ve Beceri Kalıcılığı ile Kaygı Düzeyine Etkisi. Yayınlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Çamlıyer, H., Çamlıyer, H. (1997). **Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun**, Manisa: Can Ofset. sayfa 4, 19-25, 39-41, 77-83,122.
- Çetin, O., Günay, Y., (2006). Fen Öğretiminde Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenci Tutumlarına ve Öğrenme Ortamına Etkileri, **Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 25, 73-84.
- Çöndü, A. (1999). **Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri**, (2. Basım). Ankara: Star Ofset, Nobel Yayın Dağıtım, s 6-46, 90-118
- Demir, E. (2006). İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Beden Eğitimi Dersinde Basketbol ve Badminton Ünitelerinde Kavram Haritalarıyla Öğretim Yönteminin Öğrenmeye Etkisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demirhan, G. (1995). Sporda Beceri Öğreniminde Öğrenci Merkezli Yöntemin Gelişim ve Kalıcılığa Etkisi.Yayınlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Demirhan, G., Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği, **Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi**, 12 (2): 09-20.
- Demirhan, G. (21-23 Aralık, 2001). *Dünyada Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, Uludağ Üniversitesi, Bursa..
- Derri, V., Pachta, M., (2007). Motor Skills and Concepts Acquisition and Retention: A Comparison Between Two Styles of Teaching, **Internatinol Journal of Sport Science**, Volume 3, 37-47.
- Deveci, H. (2002). Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi. Yayınlanmış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Efes Pilsen Spor Kulübü Eğitim Yayınları, (2007). **Temel Basketbol Teknikleri**, İstanbul, s 61.

Erden, M. (1995). **Eğitimde Program Değerlendirme**, Ankara: PegemA Yayınları.

Erden, M., Akman, Y. (2001). **Gelişim ve Öğrenme**. (5. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Ertürk, S. (1998). **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Metaksan A.Ş.

FIBA. (2008). **Basketbol Oyun Kuralları**.

Fidan, N. (1986). **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Fidan, N. (1996). **Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme**.,Ankara: Alkım Yayınevi, s 2-12, 168-178.

Fidan, N., Erden, M. (1994). **Eğitime Giriş**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, s.18-24, 100.

Gelbal, S. (1994). P Madde Güçlük İndeksi İle Rash Modelinin B Parametresi Ve Bunlara Dayalı Yetenek Ölçüleri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Gijlers, H., Jong, T. (2005). The Relation Between Prior Knowledge and Students' Collaborative Discovery Learning Processes, **Journal of Research in Science Teaching**, 42, No.3, 264-282.

Glasser, W.(1999). **Okulda Kaliteli Eğitim**. Çev. Ulaş Kaplan. İstanbul: Beyaz Yayınları, s22

Gorusch, R. L. (1983). **Factor Analysis** (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Gökçe, E. (2004). İlköğretimde Aktif Öğrenme sürecine İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri. **Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1, 53-64.
- Gültekin, B. (2009). İlköğretim 5. ve 6. Sınıf Beden Eğitimi Derslerindeki Bazı Basketbol Temel Becerilerinin Öğretiminde Görsel Materyallerin Psikomotor Öğrenmeye Etkisinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gündüz, N. (1988). Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi (Bildiri), **T.E.D VI. Eğitim Toplantısı**, 5-6 Mayıs. Ankara. T.E.D Yayınları, s 151-152
- Harmandar, İ. H. (2004). **Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hebb, D.O. (1980). A Neuropsychological Theory. In S. Koch (ED). **Psychology: A Study of Science** (Vol. 1). New York: McGraw-Hill.
- Hesapçıoğlu, M. (1994). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım. S29-31,69,144,255.
- Kalaycı Ş. (2006). **Faktör Analizi. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kale, R., Erşen, E. (2003). **Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş**, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karakış, Ö. (2006). Bazı Yükseköğrenim Kurumlarında Farklı Öğrenme Stillere Sahip Olan Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Denetimi Anabilim Dalı, Bolu.
- Kartal, T. (2007). İlköğretim Fen Bilgisi Öğretiminde Aktif Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Başarılarına, Tutumlarına ve Hatırda Tutmalarına Etkisi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Kasap H. (2003). Spor Kùltürünün Oluşmasında Beden Eğitimi Öğretmeninin Önemi ve Katkıları. **III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kùltürü Sempozyumu**, Uludağ Üniversitesi, Bursa, Sayfa 90-91.

Kangalgil, M. (2008). Beden Eğitimi Derslerinde Kullanılan Farklı Tür Dönütlerin Gelişim, Kalıcılık ve Transfere Etkisi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karasüleymanoğlu A. (1995). **Yeni Boyutlarıyla Spor**, (4. Baskı). Ankara: Ozan Dağıtım Asama Ofset.

Keske, G. (2007). İlköğretim okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri ve Karşılaştıkları Sorunlar (Gaziantep İli Örneği), Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Kemertaş, İ. (1999). **Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri**, 2. Baskı, İstanbul: BirsenYaymevi, s 9-41, 50-153.

Kıranbağı, M. (1995). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin El Kitabı**, Optimal Eğitim Yayınları, İstanbul, sayfa 16-23, 58.

Koç, S., Çobanoğlu, Y. (1993). İlköğretimde Beden Eğitimi Derslerinin Uygulamasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma. **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu**, Manisa, s.369-371.

Kolayış, H., Taşkıran, Y. (2001). Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetenek Seçimindeki Rolü. **II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu**, Uludağ Üniversitesi, Bursa, sayfa 161-164.

Küçükahmet, L. (1997). **Eğitim Programları ve Öğretim**, Ankara: Gazi Kitabevi.

- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1995). İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2007). **İlköğretim Beden Eğitimi Dersi (1. Ve 8.sınıf) Öğretim Programı ve Kılavuzu**, Ankara.
- Mirzeoğlu, N. (2003). **Spor Bilimlerine Giriş**, Ankara: Bağırğan Yayınevi. sayfa 25-84, 131-135,151
- Mishel MH. (1998). **Methodological Studies: Instrument Development. In: Brink P.J, Wood M.J. Advenced Design in Nursing Research**, Second Edition, New Delhi: SAGE Publications; 235-286.
- Morgan, K., Sproule J., Kingston K., (2005). **Effects of Different Teaching Styles on the Teacher Behaviours That Influence Motivational Climate and Pupils' Motivation in Physical Education**, European Phycical Education Review. Volume 3.
- Morgan, T.C. (2004). **Psikolojiye Giriş** (Çeviren, Arıcı, H. ve diğerleri), Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Yayın No: 1, Ankara.
- Mosston, M., Asworth, S. (1986). **Teaching Physical Education**, 3rd Ed., Merill Publishing Company.
- Mosston, M., Asworth, S. (2001). **Beden Eğitimi Öğretimi**. (2. Baskı). Çeviren: Eda Tüzemen. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Nebioğlu, D. (2004). **Beden Eğitimi Dersi (Genel Esasları, Planlaması ve Denetimi)**, 2. Baskı. Bursa: AlpYayınevi.
- Nixon, J. E, Jewett, A. E. (1980). **An Introduction to Physical Education**. 9th. Ed., Philadelphia: Saunders College Publishing : 75-80
- Nunnally, J.C. (1978). **Psychometric Theory**, (2nd ed.). New York: McGraw Hill.

- Özbydar, S. (1983). **İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi**, Ankara: Altın Kitaplar Yayınevi, s 3.
- Özden, Y. (2007). **Öğrenme ve Öğretme**, Ankara: PegamA Yayıncılık.
- Özer , S., Özer, K. (1998). **Çocuklarda Motor Gelişim**, Altıncı Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özmen, Ö. (1999). **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni**, (2. Baskı), Ankara: Bağırhan Yayınevi, s12, 26-30
- Öztürk F., Kuter M. (1999). **Antrenör ve Sporcu El Kitabı**. (2. Baskı). Ankara: Bağırhan Yayınevi. Spor Kitapevi.
- Özyurt, S., Girgin, N. (2000). **Gelişim Süreçleri, İnsan Nasıl Öğrenir**, Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Saban, A. (2000). **Öğrenme Öğretme Süreci**, İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Scherer, R.F. (1988). Dimensionality Of Coping: Factor Stability Using The Ways Of Coping Questionnaire. **Psychological Report**, 62: 76-77.
- Senemoğlu, N., (2004). **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya**. (10.baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sevim, Y. (1997a). **Basketbol Teknik-Taktik-Antrenman**. Ankara: Nobel Yayınları.
- Sevim, Y. (1997b). **Antrenman Bilgisi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sunay, H., Gündüz, N. (2003). Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Derslerine İlişkin Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri İle Öncelikleri Üzerine Bir Araştırma. **II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu**, Uludağ Üniversitesi, Bursa, sayfa 75-77.

- Sönmez, T., Sunay, H. (2001). Ankaradaki Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Etkinliği Üzerine Bir Araştırma. **II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu**, Uludağ Üniversitesi, Bursa, sayfa 105-106.
- Şenışık, Y. (2006). İlköğretim Okullarında Uygulanan Beden Eğitimi Ve Spor Derslerinde Kullanılan Farklı Öğretim Yöntemlerinin Sosyal Yetkinlik Beklentisi Üzerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Şimşek, Ö.F. (2007). **Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş**. Ankara: Ekinoks.
- Tamer, K. (1987). **Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi.**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 101 s2, 6-8.
- Tamer, K., Pulur, A. (2001). **Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri**, Kozan Ofset Mat. San. ve Tic. Ltd. Ş.,Ankara.
- Tavşancıl, E. (2006). **Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi**, Üçüncü Baskı, Nobel,Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A.A. (1997). **Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu**, İkinci Baskı, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Toker, F., Erden, S. (1993). Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Ve Spor Alanı Derslerinin Ders Geçme Ve Kredi Yönetmeliğine Göre Bursa İlindeki Uygulanışı Üzerine Bir Araştırma. **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu**, Manisa, sayfa 326-331.
- Topkaya, İ. (2004). **Oyun Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminin Eğitsel Temelleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Urartu, Ü. (1990). **Basketbol Teknik- Taktik- Koordinasyon**, İstanbul: İnkılap Yayınevi, s 5-6, 16.

Usta, A. (2006). İlköğretim Fen Bilgisi Derslerinde Öğrenme Stilllerine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin Öğrenci Gelişim ve Tutumlara Etkisi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Ünal, G; Ergin, Ö. (2006), “Buluş Yoluyla Fen Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenme Yaklaşımlarına ve Tutumlarına Etkisi”, *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, yıl 3, sayı 1.

Varış, F.(1994). **Eğitim Bilimlerine Giriş**, Konya: Atlas Kitapevi, s: 8

Yalçın, H. (1995). **Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı**. Ankara: Gürlers Ofset, s 89.

Yamaner, F. (2001). **Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler**, Bursa: Hünkar Ofset, Ekin Kitapevi.

Yavaş, M., İlhan, A., (1997). **Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri**, Bursa: Melisa Matbaacılık.

Ziyagil, M. A., (2005), **Basketbol**, Ankara: Morpa Kültür Yayınları, s 34.

Web_1 <http://www.aktifbir.com/forum/f112/basketbolda-top-surme-13935/> 29.05.2011 tarihinde ulaşılmıştır.

Web_2 <http://www.basketbolbilgi.com/basketbolda-sut-teknigi-uzerine.html> 29/05/2011 tarihinde ulaşılmıştır.

Wuest, D. A., Bucher, C. A. (1999). *Foundations of Physical Education. Exercise Science and Sport*. (Fifteen Edition). Newyork: McGraw-Hill.

EKLER

EK 1: Top Sürme Günlük Plan

EK 2: Göğüs Pas Günlük Plan

EK 3: Sıçrayarak Şut ve Serbest Atış Günlük Plan

EK 4: Top Sürme Gözlem Formu

EK 5: Göğüs Pas Gözlem Formu

EK 6: Serbest Atış Gözlem Formu

EK 7: Sıçrayarak Şut Gözlem Formu

EK 8: Duyuşsal Alan Testi

EK 9: Bilişsel Alan Testi

EK 10: Denizli Valiliği İzin Yazısı

EK-1	
Ders	Beden Eğitimi
Sınıf	6. Sınıflar
Süre – Tarih	Ders Saati
Öğrenme Alanı	A) Hareket Bilgi ve Becerileri B) Etkin Katılım ve Sağlıklı Yaşam
Alt Öğrenme Alanı	A.1. Spor Bilgi ve Becerileri B.1. Düzenli Fiziksel Etkinlik B.2. Atatürk ve Ulusal Bayramlar
Kazanımlar	A.1.1. Seçili Spor Dalına Özgü Hareketleri Sergiler. A.1.2. Seçili Spor Dallarını Yaparken Spor Dalına Özgü İlke ve Kuralları Bilerek Uygular. A.1.3. Sportif etkinlik içerisinde güvenli hareket eder. B.1.2. Düzenli fiziksel etkinlik yapmanın sağlıklı yaşam üzerindeki etkilerinin önemini kavrar. B.2.1. Ulusal bayramları coşkuyla kutlamak için düzenlenen sportif etkinliklerine , halk oyunlarına ve dans gösterilerine değer vererek katılır.
Araç ve Gereçler	Basketbol Topu, Huni, Slalom Çubuğu, Engel, Kamera
Yöntem – Teknik	Yönlendirilmiş Buluş
Temel Beceriler	Katılım, Paylaşım, İşbirliği, Takım çalışması, Etik davranma, Eğlenme, Problem çözme
Güvenlik Önlemleri	Ders öncesinde etkinlik alanı gözden geçirilip, sınırlanır. Kendinize, arkadaşlarınıza ve malzemelere zarar vermeyiniz uyarısı yapılır.
Ön Hazırlık	Ders araçları etkinlik alanına taşınır, Etkinlik alanı hazırlanır, Basketbol oyun kurallarını defterlerine yazarak gelirler,
Standartlar	Çeşitli fiziksel etkinliklere katılabilmek için hareket örüntüleri ve psikomotor becerilerde yeterlilik gösterir. Fiziksel etkinliği öğrenirken ve yaparken hareketle ilgili kavram, ilke, kural, strateji ve taktikleri anladığını gösterir. Sağlığı güçlendirici düzeyde fiziksel etkinliğe katılımı başarır ve korur. Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır. Fiziksel etkinlik ortamlarında sorumlu kişisel ve toplumsal davranış sergiler.
Açıklamalar	1. Takım sporları – Basketbol – Top sürme 2. Basketbol oyun kuralları anlatılır.
ÖĞRENME – ÖĞRETME SÜRECİ	
Derse Giriş	Derse başlama seremonisi ve ders yoklaması sınıf kız-erkek başkanları eşliğinde yapılır.
Isınma	Top sürerek ebelemece oyunu oynanır. Isınma hareketleri yapılır. Açma-germe hareketlerinden sonra ısınma tamamlanır.
Derse Geçiş	Ders kazanımları anlatılır. Etkinlikle ilgili bilgi verilir. 1. Öğretmen, öncelikle “Arkadaşlar top sürme nedir?” diye sorar Doğru cevabı alana kadar sabırla bekler verilen cevaplara göre yeni sorular sorarak öğrencileri yönlendirir. Top sürmenin ne olduğunu anlaşılmasından sonra top sürmenin ne işe yaradığından ve hangi amaçlarla yapılması gerektiğini sorular sorarak anlatır. Daha sonra kendisi yapılacak çalışmadan bahseder. "Arkadaşlar bugünkü dersimizde basketbolda hücumun temel tekniklerinden birisi olan top sürmeyi işleyeceğiz. Bunlarla ilgili alıştırmalar yapacağız. Dersin sonunda top sürme çeşitleri hakkında bilgi sahibi olacaksınız ve bunları yapabilir duruma geleceksiniz” diyerek öğrencileri konu ve hedeflerden haberdar eder ve konunun önemini vurgular.
Ders İşlenişi	2. Öğretmen, öğrencilere kuramsal bilgileri yönlendirerek bulmalarını sağladıktan sonra. Herkesin bir top edinmesini sağlar. “Arkadaşlar sizce top sürerken nereye bakmalıyım” sorusunu sorarak ve verilecek cevaplara göre bir dizi yeni sorular sorarak top sürerken topa bakılmaması gerektiğini anlamalarını sağlar. Sonra herkesin serbest olarak topa bakmadan top sürmelerini ister. 3. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir. 4. Öğretmen, öğrencileri yarım ay şeklinde potanın etrafında toplar ve daha sonra diğer aşamaya geçilmesini sağlayacak sorular sorar. “Arkadaşlar sizce kaç çeşit top sürme vardır?” ve devamında “Savunma oyuncusunun durumu bizim nasıl top süreceğimizi etkiler mi?” sorularını sorduktan sonra öğrencilerden gelecek cevaba göre onları yönlendirerek alçak ve yüksek top sürmeyi ve bunu yaparken de savunma oyuncusunun durumunun belirleyici olduğunu anlamalarını sağlar. Önümüzde bir savunma oyuncusu varsa ve bizi yakın savunuyorsa alçak top sürme, hızlı hücumlarda ve önümüzde savunma oyuncusu yoksa yüksek top sürme yapmamız gerektiğini örnekler göstererek anlaşılmasını sağlar. Daha sonra engeller koyarak ve sınıfı iki gruba ayırarak yüksek ve alçak top sürme çalışması yapmalarını isteriz.

	<p>5. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, özellikle el ve kol pozisyonlarının doğru olmasına dikkat etmesi. Dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir.</p> <p>6. Daha sonra, çalışma tamamlandığında öğretmen, öğrencilerin etrafında toplanmalarını sağlar ve “bugünkü dersimizin konusu basketbol da top sürme idi. Bugünkü konumuzu farklı bir yöntemle işledik, eğer anlamadığınız bir yer olduysa bana şimdi sorabilirsiniz.” Açıklamasının öğrencilere yapılması ve yöntemin kısaca değerlendirilmesi yapılır. Bu derste öğrendiklerimizi diğer derslerde yapacağımız uygulamalarla birleştirerek daha da pekiştireceğiz, sizlerde boş zamanlarınızda basketbol oynarken bu gün öğrenmiş olduğunuz noktalara dikkat ederseniz daha başarılı olursunuz” der. Öğretmen, top sürmenin önemli bir hücum tekniği olduğunu, amacına uygun olarak top sürülürse bunun çok faydalı olacağını ve çok çalışmak gerektiğini belirtir.</p> <p>7. Öğretmen, şimdi sizinle bir oyun oynayalım diyerek öğrencilerin tekrar ilgisini çeker. Öğretmen, oyun şu şekilde oynanacak diyerek açıklama yapar; top sürme yarışması yapılacağını, oyun için sınıfı iki gruba ayırır ve her gruba bir top verir. Başla işareti ile gruplar top sürerek belirtilen engelin arkasından dolaşır. İlk bitiren grup kazanır.</p> <p>8. Yarışma sonunda takdir etme duygusunun sağlanması amacıyla her iki grubu da birbirine karşı alkışlattırır.</p> <p>9. Öğretmen, gelecek hafta işlenecek dersin konusunu söyleyerek, hazırlıklı gelmesi halinde uygulamada daha başarılı olunacağını söyler ve bu ders için öğrencilere teşekkür ederek dersi bitirir.</p> <p>UYARILAR: Biraz daha düşün Sence nasıl olmalı Kaç çeşit top sürme vardı Yüksek top sürmeyi ne zaman yaparız Alçak top sürmeyi ne zaman yaparız Başımız ve gözlerimiz nereye bakacak Top hangi hızda olacak</p>
Etkinlik Şekli	
Çeşitlendirme	Etkinlikte top sürme yarışması yapılır.
Özet ve Soğuma	Hedeflenen kazanımlarla etkinlik arasında ilişki kurulur. Sınıf oyun alanında serbest koşu yapar ve bireysel açma-germe egzersizleri yapılır.
DEĞERLENDİRME	
Kazanımlara Ulaşma Düzeyi	<p>1- Basketbolda top sürme nedir? Top sürme hangi amaçlarla yapılır? Kaç çeşit top sürme vardır? Top sürmede dikkat edilecek noktalar nelerdir? Kendinizi bu etkinlikte nasıl değerlendirirsiniz? Zorlandığınız ya da başarılı olduğunuz bölümler nelerdir?</p> <p>2- Öğrencilerin ders kıyafeti, kontrol listesiyle; etkinliklere katılımları, gözlem formu, kazanımlara göre etkinliklerin gerçekleşmesi durumları da, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilerek kayıt altına alınır.</p>

EK-2	
Ders	Beden Eğitimi
Sınıf	6. Sınıflar
Süre – Tarih	2 Ders Saati
Öğrenme Alanı	A) Hareket Bilgi ve Becerileri
Alt Öğrenme Alanı	A.1. Spor Bilgi ve Becerileri
Kazanımlar	A.1.1. Seçili Spor Dalına Özgü Hareketleri Sergiler. A.1.2. Seçili Spor Dallarını Yaparken Spor Dalına Özgü İlke ve Kuralları Bilerek Uygular. A.1.3. Sportif etkinlik içerisinde güvenli hareket eder.
Araç ve Gereçler	Basketbol Topu, Kamera
Yöntem – Teknik	Yönlendirilmiş Buluş
Temel Beceriler	Katılım, İşbirliği, Takım çalışması, Eğlenme, Problem çözme
Güvenlik Önlemleri	Ders öncesinde etkinlik alanı gözden geçirilip, sınırlanır. Kendinize, arkadaşlarınıza ve malzemelere zarar vermeyiniz uyarısı yapılır.
Ön Hazırlık	Ders araçları etkinlik alanına taşınır, Etkinlik alanı hazırlanır.
Standartlar	Çeşitli fiziksel etkinliklere katılabilmek için hareket örüntüleri ve psikomotor becerilerde yeterlilik gösterir. Fiziksel etkinliği öğrenirken ve yaparken hareketle ilgili kavram, ilke, kural, strateji ve taktikleri anladığını gösterir. Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır. Fiziksel etkinlik ortamlarında sorumlu kişisel ve toplumsal davranış sergiler.
Açıklamalar	1. Takım sporları – Basketbol – Göğüs pası 2. Basketbol oyun kuralları anlatılır.
ÖĞRENME – ÖĞRETME SÜRECİ	
Derse Giriş	Derse başlama seremonisi ve ders yoklaması sınıf kız-erkek başkanları eşliğinde yapılır.
Isınma	On pas oyunu oynanır. Isınma hareketleri yapılır. Açma-germe hareketlerinden sonra ısınma tamamlanır.
Derse Geçiş	Ders kazanımları anlatılır. Etkinlikle ilgili bilgi verilir. 1. Öğretmen, öncelikle “Arkadaşlar yapılan istatistikler gösteriyor ki çembere yakın olarak yapılan atışlar daha isabetli oluyor? Diyerek dikkat çektikten sonra “Topu kendi sahamızdan hücum sahasına hangi yollarla getiririz ve nasıl çembere yakın atış yapabiliriz? Sorusunu sorar ve pas cevabını alana kadar verilen cevaplara göre yeni bir dizi sorular sorarak öğrencileri yönlendirir. Zamanında ve doğru teknikte verilen pasın önemi ve sayı öncesi verilen pasın en önemli istatistiklerden biri olduğunu anlatır. Ve “Arkadaşlar maç içerisinde bir oyuncu şut atmak için hazırlanıyor, fakat bir başka takım arkadaşı çembere daha yakın ve boş pozisyonda ise ne yapması gerekir?” sorusunu sorarak takım halinde maçı kazanmanın önemini ve takım ruhunun oluşabilmesi için bunun gerekliliğini anlatır. Daha sonra pasın takım ruhunun gelişmesinde ve maçın kazanılmasındaki önemini kavramalarını sağlar. Ve kendisi yapılacak çalışmadan bahseder. "Arkadaşlar bugünkü dersimizde basketbolda hücumun temel tekniklerinden birisi olan pası işleyeceğiz. Bunlarla ilgili alıştırmalar yapacağız. Dersin sonunda pas çeşitleri hakkında bilgi sahibi olacaksınız ve bunları yapabilir duruma geleceksiniz. Pas zamanında ve doğru teknikte atıldığında bizi takım halinde sonuca götürecek bir basketbol temel tekniğidir. Ayrıca temel pas çeşitlerinden biri olan GÖĞÜS PASI ÖĞRENECEĞİZ." diyerek öğrencileri konu ve hedeflerden haberdar eder ve konunun önemini vurgular. 2. Öğretmen, "şimdi de bu kuralları ve teknikleri öğrenelim" diyerek derse başlar ve pas çeşitlerini pası alan ve veren oyuncunun dikkat etmesi gereken kuralları bazı sorular sorarak ve alınan cevaba göre yönlendirerek anlamalarını sağlar.
Ders İşlenişi	3. Öğretmen, öğrencilere kuramsal bilgileri yönlendirerek bulmalarını sağladıktan sonra. Öğretilen konulardan olan temel duruş yani üçlü tehdit pozisyonu almalarını ister ve burada “Arkadaşlar üçlü tehdit pozisyonu ne demektir?” diye sorarak üçlü tehditlerden biri olan pas tekniğini söylemelerini bekler. Bu cevabın üzerine pasın genelde temel duruş pozisyonunda atılması gerektiği vurgular. Arkasından ilave sorularla pasın takım elemanları arasında topun tek veya çift elle birbirlerine aktarılması olduğunun üzerinde durur. Buradan hareketle pası alan ve veren takım elemanlarının nelere dikkat etmesi gerektiği üzerinde durur. Daha sonra top sürerek tek ya da çift zamanlı stop yapmalarını ve temel duruşa gelerek eşlerin karşılıklı paslaşmalarını söyler ve sırasıyla herkesin 10 tekrar yapacağını söyleyerek çalışmayı başlatır. 4. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir.

5. Öğretmen, öğrencileri yarım ay şeklinde potanın etrafında toplar ve daha sonra diğer aşamaya geçilmesini sağlayacak sorular sorar. “Arkadaşlar sizce kaç çeşit pas var?” sorusunu sorarak onların bildiği pas çeşitlerini söylemelerini ister. Ve yine öğrencilerden gelecek cevaba göre onları yönlendirerek ilave sorularla aslında bir çok farklı pasın atılabileceğini belirtir. Göğüs pasın temel paslardan birisi olduğunu ifade ettikten sonra “Göğüs pas verirken nelere dikkat etmemiz gerekir?” sorusunu sorarak tekniğin anlaşılmasını sağlar. Daha sonra eşlerin karşılıklı geçerek göğüs pas çalışması yapmalarını ister.

6. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, özellikle el kol ve vucut pozisyonlarının doğru olmasına dikkat etmesi. Dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciyi ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir

7. Daha sonra, çalışma tamamlandığında öğretmen, öğrencilerin etrafında toplanmalarını sağlar ve “bugünkü dersimizin konusu basketbol da pas ve pas çeşitlerinden göğüs pası idi. Bugünkü konumuzu farklı bir yöntemle işledik, eğer anlamadığınız bir yer olduysa bana şimdi sorabilirsiniz.” Açıklamasının öğrencilere yapılması ve yöntemin kısaca değerlendirilmesi yapılır. Bu derste öğrendiklerimizi diğer derslerde yapacağımız uygulamalarla birleştirerek daha da pekiştireceğiz, sizlerde boş zamanlarınızda basketbol oynarken bu gün öğrenmiş olduğunuz noktalara dikkat ederseniz daha başarılı olursunuz” der. Öğretmen, pasın basketbolda çok önemli bir temel teknik olduğunu, iyi pas veren oyuncuların takım ruhunun artmasında ve maçın kazanılmasında önemli bir payı olduğunu ve iyi pas atmak için kurallara uyulması ve çok çalışmak gerektiğini belirtir.

8. Öğretmen, şimdi sizinle bir oyun oynayalım diyerek öğrencilerin tekrar ilgisini çeker. Öğretmen, oyun şu şekilde oynanacak diyerek açıklama yapar; top sürmeden sadece paslaşarak maç yapacağız der ve oyun için sınıfı iki gruba ayırır bir top verir. Oyun sonunda en çok sayı atan takım maçı kazanır. 11. Oyun sonunda takdir etme duygusunun sağlanması amacıyla her iki grubu da birbirine karşı alkışlattırır.

9. Öğretmen, gelecek hafta işlenecek dersin konusunu söyleyerek, hazırlıklı gelmesi halinde uygulamada daha başarılı olunacağını söyler ve bu ders için öğrencilere teşekkür ederek dersi bitirir.

UYARILAR:

Biraz daha düşün
Sence nasıl olmalı
Ayaklarımız ne kadar açık olacaktı
Topu nasıl tutacağız
Kol ve dirseklerimiz nasıl olmalı
Topu hangi seviyeden atacağız
Pası attıktan sonra vücudumuz nasıl olacak

Etkinlik Şekli			
Çeşitlendirme	Etkinlikte pas oyunu ile maç yapılır.		
Özet ve Soğuma	Hedeflenen kazanımlarla etkinlik arasında ilişki kurulur. Sınıf oyun alanında serbest koşu yapar ve bireysel açma-germe egzersizleri yapılır.		
DEĞERLENDİRME			
Kazanımlara Ulaşma Düzeyi	1- Basketbola özgü temel hücum teknikleri nelerdir? Pasın önemi nedir? Etkinliğe katılan takımlar nasıl başarılı oldular? Pas almada ve vermede en önemli noktalar nelerdir? Kendinizi bu etkinlikte nasıl değerlendirirsiniz? Zorlandığımız ya da başarılı olduğumuz bölümler nelerdir? 2- Öğrencilerin ders kıyafeti, kontrol listesiyle; etkinliklere katılımları, gözlem formu, kazanımlara göre etkinliklerin gerçekleşmesi durumları da, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilerek kayıt altına alınır.		

EK-3	
Ders	Beden Eğitimi
Sınıf	6. Sınıflar
Süre – Tarih	Ders Saati
Öğrenme Alanı	A) Hareket Bilgi ve Becerileri
Alt Öğrenme Alanı	A.1. Spor Bilgi ve Becerileri
Kazanımlar	A.1.1. Seçili Spor Dalına Özgü Hareketleri Sergiler. A.1.2. Seçili Spor Dallarını Yaparken Spor Dalına Özgü İlke ve Kuralları Bilerek Uygular.
Araç ve Gereçler	Basketbol Topu, Huni, Slalom Çubuğu, Engel, Kamera
Yöntem – Teknik	Yönlendirilmiş Buluş
Temel Beceriler	Katılım, İşbirliği, Takım çalışması, Eğlenme, Problem çözme
Güvenlik Önlemleri	Ders öncesinde etkinlik alanı gözden geçirilip, sınırlanır. Kendinize, arkadaşlarınıza ve malzemelere zarar vermeyiniz uyarısı yapılır.
Ön Hazırlık	Ders araçları etkinlik alanına taşınır, Etkinlik alanı hazırlanır.
Standartlar	Çeşitli fiziksel etkinliklere katılabilmek için hareket örüntüleri ve psikomotor becerilerde yeterlilik gösterir. Fiziksel etkinliği öğrenirken ve yaparken hareketle ilgili kavram, ilke, kural, strateji ve taktikleri anladığını gösterir. Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır. Fiziksel etkinlik ortamlarında sorumlu kişisel ve toplumsal davranış sergiler.
Açıklamalar	1. Takım sporları – Basketbol – Serbest atış, Sıçrayarak şut 2. Basketbol oyun kuralları anlatılır.
ÖĞRENME – ÖĞRETME SÜRECİ	
Derse Giriş	Derse başlama seremonisi ve ders yoklaması sınıf kız-erkek başkanları eşliğinde yapılır.
Isınma	Top sürme ile ebelemece oyunu oynanır. Isınma hareketleri yapılır. Açma-germe hareketlerinden sonra ısınma tamamlanır.
Derse Geçiş	Ders kazanımları anlatılır. Etkinlikle ilgili bilgi verilir. 1. Öğretmen, öncelikle “Arkadaşlar şut nedir?” diye sorar Doğru cevabı alana kadar sabırla bekler verilen cevaplara göre yeni sorular sorarak öğrencileri yönlendirir. “Takımların maçı kazanması için doğru atılan şutun önemi nedir? Gibi sorularla şutu anlamalarını ve şutun basketbolun en önemli bireysel hücum tekniği olduğunu, doğru karar verilerek atılan şutun hücum için ne kadar önemli ve iyi şut atan oyuncularında iyi oyuncular olduğunu anlamalarını sağlar. Daha sonra kendisi yapılacak çalışmadan bahseder. "Arkadaşlar bugünkü dersimizde basketbolda hücumun temel tekniklerinden birisi olan şutu işleyeceğiz. Bunlarla ilgili alıştırmalar yapacağız. Dersin sonunda şut çeşitleri hakkında bilgi sahibi olacaksınız ve bunları yapabilir duruma geleceksiniz. Şut biraz önce sizlerinde söylediği gibi basketbolda sonuca giden temel tekniklerden biri olduğu için mümkün olduğunca az hatayla yapabilmek önemlidir. Ayrıca en çok kullanılan şut çeşitlerinden biri olan SİÇRAYARAK ŞUTU ve SERBEST ATIŞI ÖĞRENECEĞİZ." Sıçrayarak şutta daha önceki derslerimizde öğrendiğimiz top sürme, pas, stop ve temel duruş tekniklerini de kullanacağız diyerek öğrencileri konu ve hedeflerden haberdar eder ve konunun önemini vurgular. 2. Öğretmen, "şimdi de bu kuralları ve teknikleri öğrenelim" diyerek derse başlar ve şut atışlarının sayı değerleri hakkında bilgi verir. 3 sayı çizgisinin dışını, içini ve serbest atış çizgilerini göstererek buralardan atılan şutun kaç sayı değerinde olduğunu yine sorular sorarak ve alınan cevaba göre yönlendirerek bulmalarını sağlar.
Ders İşlenişi	3. Öğretmen, öğrencilere kuramsal bilgileri yönlendirerek bulmalarını sağladıktan sonra. Herkesin bir top edinmesini sağlar. Çembere yüzü dönük olarak daha önce öğretilen konulardan olan temel duruş yani üçlü tehdit pozisyonu almalarını ister ve burada “Arkadaşlar üçlü tehdit pozisyonu ne demektir?” diye sorarak üçlü tehditlerden biri olan şut tekniğini söylemelerini bekler. Bu cevabın üzerine şutun temel duruş pozisyonunda atılması gerektiği vurgular. Daha sonra top sürerek tek ya da çift zamanlı stop yapmalarını ve yüzleri çembere dönük olarak atış pozisyonunda temel duruşa gelmelerini söyler ve sırasıyla herkesin 10 tekrar yapacağını söyleyerek çalışmayı başlatır. 4. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir. 5. Öğretmen, öğrencileri yarım ay şeklinde potanın etrafında toplar ve daha sonra diğer aşamaya geçilmesini sağlayacak sorular sorar. “Arkadaşlar sizce şutu hangi elimizle atmamız gerekir?” ve yine öğrencilerden gelecek cevaba göre onları yönlendirerek şutun esas elimizle yani kullandığımız

elimizle atılması gerektiğini ve yine ilave sorularla diğer elimizin ne yapacağını sorarak destek eli olması gerektiğini yönlendirerek bulmalarını sağlar. Bundan sonraki aşamada ise şutun hangi seviyeden atılması gerektiğini ve önümüzde bir savunma oyuncusu varsa ve bizi yakın savunuyorsa topu hangi yüksekliğe çıkarmamız gerektiğini sorularla anlamalarını sağladıktan sonra çalışmaya geçilir. Bir önceki çalışmanın devamı olarak yine top sürdükten sonra yüzleri çembere dönük olarak tek ya da çift zamanlı stop yapmalarını isteriz ve devamında sanki şut atacakmış gibi topu alınlarının üzerinde ve esas elleri ile tutarak ve destek elini de yanına alarak alıştırmayı başlatırız ve 20 tekrar yapmalarını isteriz.

6. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, özellikle el ve kol pozisyonlarının doğru olmasına dikkat etmesi. Dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir

7. Öğretmen, daha sonra diğer aşamaya geçmek için öğrencilere yine bazı sorular sorarak yönlendirir. “Arkadaşlar bizi yakından savunan bir savunma oyuncusu varsa ve şutumuzu engellemek için elini kaldırırsa nasıl blok yemeden şut atabiliriz?” sorusunu sorarak ve öğrenciden gelen cevaplara göre onları yönlendirerek sıçramamız gerektiğini anlamalarını sağlar. Bu sırada öğretmen “Arkadaşlar iyi ve dengeli sıçrayarak şut atmamız için nasıl sıçramamız gerekir” sorusunu sorarak ayak bileklerini ve dizlerimizi açmamız gerektiğini ve sıçradıktan sonra önümüzde savunma oyuncusu olduğu için sıçradığımız yere düşmemiz gerektiğini bulmalarını sağlar. Daha sonra çalışmayı başlatır. İki grup halinde potanın karşısına geçmelerini ister ve sırasıyla potanın karşısında bir önceki çalışmanın devamı olarak bir engel önünde (sıçradıktan sonra engele çarpmadan aynı yere düşmelerini sağlaması için, öne doğru sıçramaları halinde engeli devireceklerini aynı şekilde maç içerisinde de savunma oyuncusuna çarparak dengesiz şut atacaklarını ve faul yapabileceklerini görmelerini sağlamak.) stop yapmaları ellerinin ve kollarının pozisyonunu doğru olarak yapmalarını ve devamında şut atacakmış gibi sıçrayarak aynı yere düşmelerini ister.

8. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, özellikle yukarı doğru sıçramaları ve aynı yere düşmeleri konusunda dikkat etmesi. Dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir

9. Öğretmen son aşama olarak sıçradıktan sonra topun parmak uçlarından çıkarak kolun topun arkasından uzatılmasını ve bileğinin düşürülmesi gerektiğini yine sorular sorarak ve yönlendirerek bulmalarını sağlar. Ve çalışmayı başlatır. Yine iki grup halinde potanın karşısında stop yaparak şut atmalarını ister.

10. Çalışma esnasında öğretmenin öğrencilerin arasında dolaşarak gözlemlerde bulunması ve gerekli düzeltmeleri yapması, özellikle kolların uzanması ve bileklerin düşmesi konusunda dikkat etmesi, dönütleri sunması, öğrencilere soru sorması ve öğrenciden aldığı cevaplar doğrultusunda öğrenciye ya bir dizi daha soru sorması ya da öğrenciyi pekiştirmesi gerekir.

11. Daha sonra, çalışma tamamlandığında öğretmen, öğrencilerin etrafında toplanmalarını sağlar ve “bugünkü dersimizin konusu basketbol da şuttu. Bugünkü konumuzu farklı bir yöntemle işledik, eğer anlamadığımız bir yer olduysa bana şimdi sorabilirsiniz.” Açıklamasının öğrencilere yapılması ve yöntemin kısaca değerlendirilmesi yapılır. Bu derste öğrendiklerimizi diğer derslerde yapacağımız uygulamalarla birleştirerek daha da pekiştireceğiz, sizlerde boş zamanlarınızda basketbol oynarken bu gün öğrenmiş olduğunuz noktalara dikkat ederseniz daha başarılı olursunuz” der. Öğretmen, şutun basketbolda çok önemli bir temel teknik olduğunu, iyi şut atan oyuncuların takım içerisinde ve seyirciler tarafından daima takdirle karşılandığını ve iyi şut atmak için kurallara uyulması ve çok çalışmak gerektiğini belirtir.

12. Öğretmen, şimdi sizinle bir oyun oynayalım diyerek öğrencilerin tekrar ilgisini çeker. Öğretmen, oyun şu şekilde oynanacak diyerek açıklama yapar; 5 sayma oyunu oynanacağını, oyun için sınıfı iki gruba ayırır ve her gruba bir top verir. Başla işareti ile topu potaya şut atarak topun sekmesi veya topun girmesi durumunda topun alınması ve sıranın baş tarafındaki oyuncuya verilmesi sonucu 5 kere şutu geçen grup oyunu kazanır diyerek oyunu anlatır.

13. Yarışma sonunda takdir etme duygusunun sağlanması amacıyla her iki grubu da birbirine karşı

	<p>alkışlattırır.</p> <p>14. Öğretmen, gelecek hafta işlenecek dersin konusunu söyleyerek, hazırlıklı gelinmesi halinde uygulamada daha başarılı olunacağını söyler ve bu ders için öğrencilere teşekkür ederek dersi bitirir.</p> <p>UYARILAR: Biraz daha düşün Sence nasıl olmalı Ayaklarımız ne kadar açık olacaktı Topu nasıl tutacağız Dizlerimiz nasıl olmalı Başımız ve gözlerimiz nereye bakacak Kaç çeşit stop vardı Hangi elle şut atabiliriz Diğer elimiz nasıl olmalı Şutu nereden atacaktık Niçin sıçramamız gerekiyor Sıçradıktan sonra nereye düşmeliyiz Topu attıktan sonra kolumuz ve ellerimiz nasıl olacaktı Top elden çıktıktan sonra bileğimizin pozisyonu nasıl olmalı</p>
Etkinlik Şekli	
Çeşitlendirme	Etkinlikte şut yarışması yapılır.
Özet ve Soğuma	Hedeflenen kazanımlarla etkinlik arasında ilişki kurulur. Sınıf oyun alanında serbest koşu yapar ve bireysel açma-germe egzersizleri yapılır.
DEĞERLENDİRME	
Kazanımlara Ulaşma Düzeyi	<p>1- Basketbola özgü temel hücum teknikleri nelerdir? Şut atma ne zaman yapılmalıdır? Etkinliğe katılan takımlar nasıl başarılı oldular? Şut atmada en önemli noktalar nelerdir? Kendinizi bu etkinlikte nasıl değerlendirirsiniz? Zorlandığınız ya da başarılı olduğunuz bölümler nelerdir?</p> <p>2- Öğrencilerin ders kıyafeti, kontrol listesiyle; etkinliklere katılımları, gözlem formu, kazanımlara göre etkinliklerin gerçekleşmesi durumları da, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilerek kayıt altına alınır.</p>

EK-4

Gözlemcinin, Adı-Soyadı:

Gözlem numarası:

**BASKETBOL OYUNU
TOP SÜRME
PSİKOMOTOR ALAN DAVRANIŞ KONTROL (GÖZLEM) ÖLÇEĞİ**

Öğrencinin

Adı – Soyadı:

Açıklama: Bu geliştirilen gözlem formu ile basketbolda top süren kişinin kriterlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Basketbol oyunu top sürme konusu için hazırlanan davranışları okuduktan sonra aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine X işareti koyunuz.

Puanlama:

- Çok iyi (4):** Hareket istenilen şekilde gösterildi,
İyi (3): Hareket gösterildi fakat noksanlık var,
Orta (2): Hareketi yapmaya çalıştı fakat oldukça azını gösterebildi,
Zayıf (1): Hareketin çok az kısmını gösterdi,
Gözlenmedi (0): Hareket gözlenmedi

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Orta	(1) Zayıf	(0) Gözlenmedi
1. Temel duruşta top tutma					
2. Topa çift elle temas etmeden, tek elle sürme,					
3. Diğer el topu koruyacak şekilde yanda, dirseklerden bükülü, avuç içi dışarıyı gösterme,					
4. Topu, top sürülen el tarafındaki ayağın yan – ön kısmında sürme,					
5. Parmaklar açık, avuç içi topa temas etmeden elini topun üstünde tutma,					
6. Kollarını uzatarak bileği ile topu yere itme ve parmaklar, el, el bileği ve kolun topla uyumlu olarak alçalıp yükselerek topun hareketini takip etme,					
7. Göğüs gidiş yönünde, hafif öne eğik durma ve iki ayakucunun karşıyı göstermesi,					
8. Top sürme esnasında topa bakmama,					
9. İlk top sürmede topun öne vurulması ve ters ayağın mümkün olduğunca öne basılması,					
10. Topun, yüksek top sürmede bel hizasında, alçak top sürmede diz hizasında olması,					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

EK-5**Gözlemcinin, Adı-Soyadı:****Gözlem numarası:**

**BASKETBOL OYUNU
GÖĞÜS PAS
PSİKOMOTOR ALAN DAVRANIŞ KONTROL (GÖZLEM) ÖLÇEĞİ**

Öğrencinin**Adı – Soyadı:**

Açıklama: Bu geliştirilen gözlem formu ile basketbolda göğüs pası veren kişinin kriterlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Basketbol oyunu göğüs pas konusu için hazırlanan davranışları okuduktan sonra aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine X işareti koyunuz.

Puanlama:

- Çok iyi (4):** Hareket istenilen şekilde gösterildi,
İyi (3): Hareket gösterildi fakat noksanlık var,
Orta (2): Hareketi yapmaya çalıştı fakat oldukça azını gösterebildi,
Zayıf (1): Hareketin çok az kısmını gösterdi,
Gözlenmedi (0): Hareket gözlenmedi

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Orta	(1) Zayıf	(0) Gözlenmedi
1. Top bel hizasında temel duruş pozisyonunda tutulur, parmaklar açık, avuç içi topa temas etmez,					
2. Dirsekler vücuda yakın, bükülü ve kollar paralel,					
3. Vücut hafif öne eğik ve pas atılan kişiye dönük,					
4. Öne doğru bir adım alırken, topa swing hareketi yaptırılarak göğüs hizasına getirme,					
5. Top, kol, bilek ve parmaklardan gelen kuvvetle ileri doğru atma,					
6. Top, yere paralel ve sert olacak şekilde, göğüs hizası seviyesinde atma,					
7. Topun elden çıkması ile vücut ve kolların uzatılması ve avuç içinin dışarıyı göstermesi.					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

EK-6**Gözlemcinin, Adı-Soyadı:****Gözlem numarası:**

**BASKETBOL OYUNU
SERBEST ATIŞ
PSİKOMOTOR ALAN DAVRANIŞ KONTROL (GÖZLEM) ÖLÇEĞİ**

Öğrencinin**Adı – Soyadı:**

Açıklama: Bu geliştirilen gözlem formu ile basketbolda serbest atış atan kişinin kriterlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Basketbol oyunu serbest atış konusu için hazırlanan davranışları okuduktan sonra aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine X işareti koyunuz.

Puanlama:

- Çok iyi (4):** Hareket istenilen şekilde gösterildi,
İyi (3): Hareket gösterildi fakat noksanlık var,
Orta (2): Hareketi yapmaya çalıştı fakat oldukça azını gösterebildi,
Zayıf (1): Hareketin çok az kısmını gösterdi,
Gözlenmedi (0): Hareket gözlenemedi

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Orta	(1) Zayıf	(0) Gözlenmedi
1. Atış pozisyonunda temel duruşu gösterme,					
2. Serbest atışı atmak için vücudun yönünü potaya dönme,					
3. Atış eli topun altında olacak şekilde topu tutma					
4. Diz ve dirsek eklemleri bükülü, destek eli topun yanına alma,					
5. Ayak bileğini ve dizleri açma,					
6. Topu hareketin bütünlüğü bozmayacak şekilde yukarıya alma,					
7. Şut elinin dirseğini açarak kolu uzatma,					
8. Topu fırlatırken bileği düşürme,					
9. Topun en son parmak uçlarından çıkmasını sağlama,					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

EK-7

Gözlemcinin, Adı-Soyadı:

Gözlem numarası:

**BASKETBOL OYUNU
SİÇRAYARAK ŞUT
PSİKOMOTOR ALAN DAVRANIŞ KONTROL (GÖZLEM) ÖLÇEĞİ**

Öğrencinin

Adı – Soyadı:

Açıklama: Bu geliştirilen gözlem formu ile basketbolda şut atan kişinin kriterlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Basketbol oyunu sıçrayarak şut konusu için hazırlanan davranışları okuduktan sonra aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine X işareti koyunuz.

Puanlama:

- Çok iyi (4):** Hareket istenilen şekilde gösterildi,
İyi (3): Hareket gösterildi fakat noksanlık var,
Orta (2): Hareketi yapmaya çalıştı fakat oldukça azını gösterebildi,
Zayıf (1): Hareketin çok az kısmını gösterdi,
Gözlenmedi (0): Hareket gözlenmedi

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Orta	(1) Zayıf	(0) Gözlenmedi
1. Atış pozisyonunda temel duruşu gösterme,					
2. Şut atmak için vücudun yönünü potaya dönme,					
3. Atış eli topun altında olacak şekilde topu tutma					
4. Diz ve dirsek eklemleri bükülü, destek eli topun yanına alma,					
5. Ayak bileğini ve dizleri açarak sıçrama,					
6. Topu hareketin bütünlüğü bozmayacak şekilde yukarıya alma,					
7. Şut elinin dirseğini açarak kolu uzatma,					
8. Topu fırlatırken bileği düşürme,					
9. Topun en son parmak uçlarından çıkmasını sağlama,					
10. Sıçranılan yere düşmeye çalışma.					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

BASKETBOL OYUNUNA İLİŞKİN İLGI ÖLÇEĞİ

Açıklama: *Sevgili Öğrenciler,* Aşağıda basketbol oyunu ile ilgili görüşlerinizi ifade eden bazı cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu karalayarak belirtiniz. Anketi lütfen 20 dakika içerisinde tamamlayınız. Anket sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkürler.

Öğr. Gör. Zekeriya ÇELİK
Pamukkale Üniversitesi Spor
Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

MADDELER	Tamamen kaylıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Hiç Katılmıyorum ((1)
1. Basketbol en çok ilgi duyduğum branşlardan biridir.	5	4	3	2	1
2. Basketbol oynamaktan keyif alırım.	5	4	3	2	1
3. Beden eğitimi derslerinde hep basketbol oynarım.	5	4	3	2	1
4. Basketbol oynarken başarılı olmak için çaba sarf ederim.	5	4	3	2	1
5. Basketbol oynamanın gelecek yaşantımda faydalı olacağına inanırım.	5	4	3	2	1
6. Basketbol oynadığım zaman rahatlıyorum.	5	4	3	2	1
7. Basketbola önemli bir zaman ayırıyorum.	5	4	3	2	1
8. Basketbol ile ilgili etkinlikler her zaman ilgimi çeker.	5	4	3	2	1
9. Basketbol etkinliklerine katılmayı herkese öneririm.	5	4	3	2	1
10. Basketbol oynamak işbirliği duygumu geliştirir.	5	4	3	2	1
11. Basketbol oynamanın kendime olan güvenimi artıracığına inanırım.	5	4	3	2	1
12. Basketbol sıkıcı bir oyundur.	5	4	3	2	1
13. Basketbol oynamaktan zevk aldığım için özlemle basketbol oynamayı beklerim.	5	4	3	2	1
14. Basketbolun farklı bir kültür kazandırdığına inanırım.	5	4	3	2	1

EK-9

BASKETBOL OYUNUNA İLİŞKİN BİLİŞSEL ALAN TESTİ

Sevgili Öğrenciler;

Aşağıda beden eğitimi dersi basketbol oyunu ile ilgili çoktan seçmeli 25 soru bulunmaktadır. Her soruyu dikkatlice okuyarak lütfen 30 dakika içerisinde tüm testi tamamlayınız. Bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkürler.

Öğr. Gör. Zekeriya ÇELİK
Pamukkale Üniversitesi Spor
Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

- 1- Basketbol oyun süresi kaç dakikadır?
 - A) 60 dakika
 - B) 40 dakika
 - C) 30 dakika
 - D) 20 dakika
- 2- Basketbol oyunu kaç devreden oluşur?
 - A) 1
 - B) 2
 - C) 3
 - D) 4
- 3- Basketbol oyunu kaç periyottan oluşur ve periyotlar kaç dakikadır?
 - A) 4 periyot, 5 dakika
 - B) 2 periyot, 10 dakika
 - C) 4 periyot, 10 dakika
 - D) 2 periyot, 5 dakika
- 4- Basketbol oyun saha ölçüleri aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) 20 m – 10 m.
 - B) 25 m – 15 m.
 - C) 28 m – 15 m.
 - D) 28 m – 12 m.
- 5- Basketbolda şut atılan aksamın ismi nedir?
 - A) Arkalık
 - B) File
 - C) Çember
 - D) Kale
- 6- Basketbolda bir takımın hücum edebileceği süre kaç saniyedir?
 - A) 8 sn
 - B) 24 sn
 - C) 28 sn
 - D) 30 sn

- 7- Basketbol kaç kişi ile oynanır?
A) 5
B) 6
C) 7
D) 11
- 8- Bacaklar omuz genişliğinde açık ve birbirine paralel olarak dizden bükülü, kalça ağırlık merkezini dengeleyecek şekilde çıkık, göğüs dik, kollar dirseklerden bükülü, eller açık, kafa dik ve gözler rakibi veya topu takip eder şekilde pas, şut ve top sürme pozisyonuna gelmeye ne denir?
A) Hücum
B) Temel duruş
C) Ayakta duruş
D) Savunma duruşu
- 9- Basketbolda kaç çeşit stop (durma) hareketi vardır?
A) 2
B) 3
C) 4
D) Sayısız
- 10- Topu havada aldıktan sonra ayakların yere farklı zamanlarda temas etmesiyle oluşan stop (durma) şekline ne denir?
A) Temel duruş
B) Tek zamanlı stop
C) Çift zamanlı stop
D) Savunma duruşu
- 11- Topu havada aldıktan sonra ayakların yere aynı zamanda temas etmesiyle oluşan stop şekline ne denir?
A) Tek zamanlı stop
B) Çift zamanlı stop
C) Pivot hareketi
D) Temel duruş
- 12- Topa sahip olduktan sonra, bir ayak yerde sabit kalırken, diğer ayağın kurallara uygun olarak istenilen yönde hareket etmesine ne denir?
A) Temel duruş
B) Aldatma hareketi
C) Tek zamanlı stop
D) Pivot hareketi
- 13- Topu sahada bir yerden diğer bir yere sektirerek götürme işlemine ne denir?
A) Top sürme
B) Şut
C) Turnike
D) Rebound

- 14- Genellikle baskı olduğunda topu ön sahaya geçirmek veya yakın savunulduğunda topu korumak amacıyla yapılan top sürmeye ne denir?
- A) Alçak top sürme
 - B) Reverse
 - C) Drive
 - D) Yüksek top sürme
- 15- Genellikle savunma oyuncusu olmadığında veya baskıdan topu çıkarmak ve hızlı hücumlarda yapılan hızlı top sürmeye ne denir?
- A) Geri top sürme
 - B) Yüksek top sürme
 - C) Turnike
 - D) Alçak top sürme
- 16- Aşağıdakilerden hangisi top sürmede (dripling) dikkat edilmesi gereken noktalardandır?
- A) Topa avuç içi ile temas etmek
 - B) Topu bel hizasının üstünde sürmek
 - C) Topu iki elle sürmek
 - D) Topa bakmamak
- 17- Takım arkadaşları arasında topun tek veya çift elle aktarılmasına ne denir?
- A) Yardımlaşma
 - B) Top sürme
 - C) Şut
 - D) Pas
- 18- Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
- A) Pas alan oyuncunun pası istediği yeri göstermesi gerekir
 - B) Pas alan oyuncu topu tek elle tutar
 - C) Ribaunt bir pas atma şeklidir
 - D) Pas veren oyuncu topu istediği yere atabilir
- 19- Aşağıdakilerden hangisi temel pas çeşitlerinden değildir?
- A) Bacak arası pas
 - B) Yerden pas
 - C) Göğüs pas
 - D) Baş üstü pas
- 20- “Şut” kelimesinin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Topun başka bir oyuncuya pas olarak atılması
 - B) Topun sayı amaçlı çembere atılması
 - C) Ribound
 - D) Top sürme
- 21- Aşağıdakilerden hangisi temel şut tekniğinin işlem basamaklaması değildir?
- A) Topun başka bir oyuncuya atılması
 - B) Temel duruş pozisyonunda olmak
 - C) Kolu atış pozisyonuna getirme
 - D) Şutu attıktan sonra bileğini aşağıya düşürmek

- 22- Aşağıdakilerden hangisi şut çeşitlerinden biridir?
A) Pas
B) Top sürme
C) Rebound
D) Sıçrayarak atış
- 23- Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) Şut atışı atıldığı yere göre 1, 2 veya 3 sayı olarak kabul edilir?
B) Şut sadece potanın karşısından atılır
C) Şut her iki el ile atılır
D) Şut atarken gözler kapatılır
- 24- Aşağıdakilerden hangisi atılan şut sonucu kazanılan sayı değeri değildir?
A) 1 sayı
B) 2 sayı
C) 3 sayı
D) 4 sayı
- 25- Çemberden veya çarpma levhasından seken topların takip edilerek havada tutulmasına ne denir?
A) Sıçrayarak atış
B) Smaç
C) Ribaund
D) Turnike

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.20.01.09.010/ 10894
Konu : Anket Onayı.

02 Nisan 2010

VALİLİK MAKAMINA --

İlgi : a) Fıratkale Üniversitesi Rektörlüğünün 25/03/2010 tarih ve 327-1177 sayılı yazılım.
b) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 24/03/2010 tarih ve 2154 sayılı yazılımı.
c) Lütfi Ege Anadolu Öğretmen Lisesi Müdürlüğünün 29/03/2010 tarih ve 370/100 sayılı yazılımı.

Fıratkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiği, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Adem ÖZEL Fıratkale Üniversitesi Rektörlüğünde ilgilil yazıları gereği Müdürlüğümüze bağlı ekte adı geçen merkez İlköğretim okullarında (63 Adet) " Bilişim Teknolojileri okull formatör öğretmenlerinin bilgi teknolojisi konularına ilişkin görüşleri " konulu araştırmaya yapmak istemektedir.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği bilim dalı doktora öğrencisi Zekeriya ÇELİK-Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün ilgilil yazılar gereği Müdürlüğümüze bağlı Kağıt Özkürdeşler İlköğretim Okulu Müdürlüğü ile Sevil Kaynak İlköğretim Okulu Müdürlüklerinde " Basketbol öğretmeninde farklı öğretim yöntemleri kullanımına öğrencilerin öğrenme alanları üzerine etkisi " konulu araştırmaya yapmak istemektedir.

Lütfi Ege Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerine " Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve bunlara etki eden unsurları belirlemek " konulu anket çalışması yapmak istemektedir.

Adı geçen Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri ile öğretimcilerin ilgilil yazıları ekinde belirtilmiş olduğu okullarda, kenarları ile ilgili anket çalışmalarını 25/03/2010 tarihine kadar yapmalarını Müdürlüğümüze uygun gördükten dolayı.

Makamunuzca da uygun görülmesi takdirde OLUR'larmıza arz ederim.

Mahir ÖZÜZ
MİE Eğitim Müdürü

OLUR
21.03/2010

Ali AR
Vali
Vali Yardımcısı

EKLER :
1-İlgil yazı (3 Sayfa)
2-Anket Formu (... Sayfa)

Sıhhat Mh. Öğretmene Cd No:76 70700 DENİZLİ
Tic. Sic. No: 15441 H.Ş.Ç.Ş.İ.İ.
Tic. Sic. No: 10258 / 265 55 54 1617 - 262 23 53
Faks: (0 258) 265 01 69
eg.cim20@meb.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.meb.gov.tr